

**STANOVISKO
NAJVYŠŠIEHO KONTROLNÉHO ÚRADU SR K NÁVRHU
ŠTÁTNEHO ROZPOČTU SR NA ROK 2026**

Október 2025

Obsah

ZHRNUTIE	4
1 HODNOTENIE PROCESU ZOSTAVENIA ROZPOČTU	7
2 MAKROEKONOMICKÉ PREDPOKLADY ROZPOČTU	9
3 VÝCHODISKOVÝ RÁMEC NÁVRHU ROZPOČTU VEREJNEJ SPRÁVY	11
3.1 KONSOLIDAČNÉ OPATRENIA 2025/2026	11
3.2 DAŇOVÉ A ODVODOVÉ PRÍJMY VEREJNEJ SPRÁVY	15
3.2.1 Zdravotné odvody	17
3.3 VYBRANÉ VÝDAVKY VEREJNEJ SPRÁVY	18
3.3.1 Výdavky na dôchodky	19
3.3.2 Výdavky na fungovanie verejnej správy	22
3.4 LIMIT VEREJNÝCH VÝDAVKOV	29
3.5 FIŠKÁLNY RÁMEC NÁVRHU ROZPOČTU VEREJNEJ SPRÁVY	30
3.6 PROGNOZA HRUBÉHO DLHU VEREJNEJ SPRÁVY	31
4 ROZPOČTOVÉ VZŤAHY SLOVENSKA A EURÓPSKEJ ÚNIE	33
4.1 FONDY EÚ PROGRAMOVÉHO OBDOBIA 2021 – 2027	34
4.2 PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI	37
5 SÚHRNNÉ RIZIKÁ NÁVRHU ŠTÁTNEHO ROZPOČTU NA ROK 2026	40
5.1 ROZPOČTOVANIE KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV	41
5.2 ROZPOČTOVANIE REZERV	42
6 RIZIKÁ ROZPOČTOVANIA PRI DOSAHOVANÍ NAJVÝZNAMNEJŠÍCH CIEĽOV	44
6.1 SOCIÁLNE POLITIKY	44
6.1.1 Výdavky v sociálnej oblasti	44
6.1.2 Vybrané riziká sociálnych politík	45
6.2 ZDRAVOTNÍCTVO	46
6.2.1 Výdavky verejného zdravotného poistenia	47
6.2.2 Posilňovanie spolupráce so zainteresovanými stranami	48
6.2.3 Vybrané systémové riziká v sektore zdravotníctva	49
6.3 OBRANA	52
6.3.1 Vývoj rozpočtu a najväčšie investície	54
6.3.2 Riziká neplnenia cieľov vlády	56
6.4 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	56
7 PRÍLOHA	59

Zoznam skratiek

APBP	Akčný plán boja proti daňovým podvodom	OS	očakávaná skutočnosť
ČR	Česká republika	PMÚ SR	Protimonopolný úrad Slovenskej republiky
DPFO	daň z príjmov fyzických osôb	PN	pracovná neschopnosť
DPH	daň z pridanej hodnoty	PO	programové obdobie
DPPO	daň z príjmov právnických osôb	POO	Plán obnovy a odolnosti
EAO	ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PSD	predčasný starobný dôchodok
EDP	Procedúra nadmerného deficitu (Excessive Deficit Procedure)	P SK	Program Slovensko
EDS	efektívna daňová sadzba	PVV	Programové vyhlásenie vlády
EK	Európska komisia	R	Rozpočet
ESA 2010	Európsky systém národných a regionálnych účtov	RIS	Rozpočtový informačný systém
EÚ	Európska únia	RO	rozpočtová organizácia
FN	fakultná nemocnica	RRZ	Rada pre rozpočtovú zodpovednosť
HDP	hrubý domáci produkt	RVS	rozpočet verejnej správy
IROP	Integrovaný regionálny operačný program	S	skutočnosť
IFP	Inštitút finančnej politiky	SD	starobný dôchodok
LVV	limit verejných výdavkov	SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
MCRŠ SR	Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR	SP	Sociálna poisťovňa
MD SR	Ministerstvo dopravy SR	SR	Slovenská republika
MF SR	Ministerstvo financií SR	SZČO	samostatne zárobkovo činná osoba
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR	š. p.	štátny podnik
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	ŠR	štátny rozpočet
MO SR	Ministerstvo obrany SR	ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	ŽP	Ťažko zdravotne postihnutý
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	UN	univerzitná nemocnica
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR	ÚDZS	Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou
MŠVVM SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a mládeže SR	ÚHP	Útvar hodnoty za peniaze
MTP	Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán	ÚPVPOZE	Úrad podpredsedu vlády SR pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku
MV SR	Ministerstvo vnútra SR	ÚPVS	Ústredný portál verejnej správy
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR	ÚV SR	Úrad vlády SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR	ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
NATO	Organizácia Severoatlantickej zmluvy	VO	Verejné obstarávanie
NBS	Národná banka Slovenska	VpDP	Výbor pre daňové prognózy
NIKA	Národná implementačná a koordinačná autorita	VPS	Všeobecná pokladničná správa
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad SR	VS	verejná správa
NR SR	Národná rada SR	VÚC	vyšší územný celok
NRVS	návrh rozpočtu verejnej správy	VZP	verejné zdravotné poistenie
NTS SR	Národná transfúzna služba SR	V4	Vyšehradská skupina
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj	ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
OP	operačný program	ZZ	zdravotnícke zariadenia

Zhrnutie

Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026 bolo vypracované v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR na základe kontroly vykonanej na Ministerstve financií SR, ktoré podľa zákona o rozpočtových pravidlách VS zostavuje návrh rozpočtu verejnej správy za štátny rozpočet a súhrnné rozpočty ostatných subjektov VS. Na vypracovanie stanoviska mal NKÚ SR od predloženia návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026 tri pracovné dni. MF SR neposkytlo NKÚ SR v rámci otvorenej kontroly žiadnu pracovnú verziu návrhu rozpočtu na rok 2026.

NKÚ SR upozorňuje na nedostatočnú transparentnosť rozpočtového procesu. Konsolidačné balíky, prijaté od roku 2023, boli vládou schvaľované bez adekvátnej diskusie s tripartitou či odbornou verejnosťou, často bez možnosti pripomienkovania a v skrátanom legislatívnom konaní v parlamente. NKÚ SR konštatuje, že aktuálny priebeh rozpočtového procesu na roky 2026 až 2028 nie je v súlade s odporúčaniami OECD pre rozpočtové riadenie. Takýto prístup oslabuje dôveru v rozpočtové riadenie a znižuje efektívnosť prijatých opatrení na ozdravenie verejných financií.

Predložený návrh rozpočtu prináša nevyhnutné úsilie o ozdravenie verejných financií, avšak konsolidácia je z veľkej časti založená na dočasných a príjmových opatreniach (viac v kapitole 3.5). Tretí konsolidačný balík by mal podľa odhadov znížiť deficit verejnej správy v roku 2026 na 4,1 % HDP, avšak toto zníženie bude len dočasné, keďže v roku 2027 by mal deficit opäť presiahnuť 5 % HDP. Príjmy štátneho rozpočtu sú na rok 2026 vo výške 27,8 mld. eur, čo je približne na úrovni rozpočtu na 2025. Celkové výdavky štátneho rozpočtu by mali medziročne klesnúť o 0,4 mld. eur na 33,5 mld. eur. Medziročne sa rozpočtuje aj nižší schodok rozpočtu o 0,5 mld. eur na úrovni 5,7 mld. eur.

V roku 2026 sa očakáva nárast hrubého dlhu na úroveň 62,8 % HDP v sume 90,5 mld. eur. NKÚ SR považuje doteraz prijaté konsolidačné opatrenia za nedostatočné a dôrazne vyzýva na stabilizáciu verejných financií, keďže hrubý dlh VS by mohol v roku 2028 atakovať hranicu takmer 100 mld. eur. Výdavky na riadenie dlhu majú od roku 2026 presahovať 2 mld. eur. Trvalé zlepšenie fiškálnej pozície si bude vyžadovať hlbšie systémové reformy a vyššiu predvídateľnosť výdavkových úspor.

Vláda si pre najväčší objem konsolidácie na príjmovej strane zvolila znova opatrenia zamerané na zvýšenie zdanenia práce a príjmov, ktoré už dnes patria na Slovensku v rámci EÚ k najvyšším. Viaceré doteraz prijaté konsolidačné opatrenia vytvárajú priestor na zväčšovanie šedej ekonomiky. V rámci prijatého tretieho konsolidačného balíka však chýbajú konkrétne opatrenia na výdavkovej strane, ktoré by bolo možné objektívne zhodnotiť z hľadiska ich realizovateľnosti a udržateľnosti.

NKÚ SR upozorňuje na riziko spojené napríklad s financovaním tzv. energopomoci vo výške 420 mil. eur, ktoré je zatiaľ naplánované z fondov EÚ a v rámci konsolidačných opatrení predstavuje len „kvázi“ úsporu. V prípade schválenia presunu financovania energopomoci na národné zdroje sa zo zdrojov EÚ budú financovať projekty, ktoré ešte nie sú vybrané. Existuje tak riziko nevyčerpania všetkých takto plánovaných prostriedkov, ktoré by mali byť primárne použité na znižovanie regionálnych rozdielov.

Rozpočet predpokladá, že vo verejnej správe bude v roku 2026 zamestnaných medziročne o 2 786 osôb viac s rastom osobných výdavkov o 4,3 %, čo predstavuje nárast o 595 mil. eur. Medziročný rast výdavkov v kategórii tovary a služby o 17,8 % naznačuje, že kapitoly štátneho rozpočtu zatiaľ nepristúpili k zásadnejšej racionalizácii svojich vnútorných procesov ani k znižovaniu neefektívnych nákladov. Investičné výdavky však zostávajú nízke, poklesnú medziročne o 16,1 %.

Napriek rozširujúcemu sa štátnemu aparátu a prebiehajúcej konsolidácii sa vo verejnej správe prejavuje duplicita kompetencií, nejasné rozdelenie zodpovedností a riziko neefektívneho využívania verejných

zdrojov. Celkové výdavky verejnej správy sa na rok 2026 rozpočtujú v objeme 67,9 mld. eur, pričom kapitálové výdavky zamerané na dlhodobé investície do majetku, rezerv alebo podpory projektov z nich tvoria iba 9,4 %, čo má v dlhodobom horizonte negatívne vplyvy na modernizáciu infraštruktúry či podporu hospodárskeho rastu.

Pri súčasnom čerpaní dostupných prostriedkov z EÚ existuje riziko, že financovanie niektorých investičných projektov bude potrebné zabezpečiť z vlastných zdrojov. Vláda SR by mala cielene podporovať investície vychádzajúce z vlastného ekonomického rastu, ktorý zároveň vytvára priaznivé podmienky na prilákanie zahraničných investorov. Stabilné podnikateľské prostredie, podpora výskumu a inovácií a zlepšenie kvalifikácie pracovnej sily sú pritom kľúčové pre rozvoj ekonomiky so zameraním na odvetvia s vyššou pridanou hodnotou. Podpora domácich investícií spolu so zahraničnými investíciami by posilnila finančnú stabilitu Slovenska a zabezpečila udržateľný ekonomický rast.

Pretrvávajúci vysoký deficit Sociálnej poisťovne je zapríčinený kombináciou legislatívnych zmien (13. dôchodky, predčasné dôchodky po 40 odpracovaných rokoch) a valorizácie dôchodkov naviazanej na infláciu, ako aj zvyšovania priemernej mzdy, ktorá ovplyvňuje aktuálnu dôchodkovú hodnotu. Pravidelné riešenie deficitu dôchodkového poistenia prostredníctvom transferu zo štátneho rozpočtu ohrozuje udržateľnosť verejných financií.

Pozitívne je, že pre rok 2026 je transfer pre Sociálnu poisťovňu plánovaný vo výške 2,3 mld. eur, čo je medziročne o 405,8 mil. eur menej. Dôvodom sú zmeny v zákone o sociálnom poistení, ktoré upravili rodičovský dôchodok, sťažili prístup k predčasným dôchodkom po odpracovaní 40 rokov a prijaté konsolidačné opatrenia, ktoré zmrazili rast 13. dôchodku a zvýšili odvodové povinnosti živnostníkov voči Sociálnej poisťovni. V tejto súvislosti NKÚ SR poukazuje aj na nepriaznivý demografický vývoj, ktorý dokumentuje okrem starnutia obyvateľstva aj vývoj hrubej miery živorodenosti.

Rezort zdravotníctva má dlhodobé problémy, ktoré sa nedarí eliminovať. Nepretržité rastie zadlženosť nemocníc, vo väčšine prípadov sa neplnia úsporné opatrenia v rezorte zdravotníctva, narastá riziko nedostupnosti poskytovaných služieb z dôvodu starnutia zdravotníckych pracovníkov, pričom však celkové výdavky verejného zdravotného poistenia rastú rýchlejšie ako hrubý domáci produkt. Akákoľvek zvýšená alokácia zdrojov do systému verejného zdravotného poistenia len prechádza systémom, no nevyužíva sa dostatočne efektívne.

Čerpanie eurofondov programového obdobia 2021 – 2027 po viac ako polovici obdobia oprávnenosti dosahuje 10,3 % (1,3 mld. eur). Z Programu Slovensko bude do konca roku 2026 potrebné vyčerpať takmer dvojnásobok doteraz čerpaných prostriedkov (2,3 mld. eur). Schválenie legislatívy Európskej komisie k Modernizovanej kohéznej politike však otvára možnosti nielen pre zvýšenie absorpcie týchto prostriedkov, ale aj pre zníženie časti alokácie, ktorú je potrebné vyčerpať do konca roka 2026.

Ku koncu augusta 2026 uplynie lehota na splnenie všetkých 221 míľnikov a cieľov plánu obnovy, ku ktorým sa Slovensko zaviazalo. Ku koncu septembra 2025 miera plnenia dosahuje 42,1 % a v prípade pozitívneho stanoviska Európskej komisie k šiestej žiadosti o platbu sa navýši na 56,1 %. V rámci posledných troch žiadostí o platbu bude potrebné odpočítavať prevažne investície, kde pri viacerých dochádza k omeškaniu oproti harmonogramu. Slovensko preto preložilo návrh revízie, v rámci ktorej navrhlo úpravy aj nahradenie niektorých míľnikov a cieľov, pri ktorých hrozí riziko ich neplnenia.

Na základe predloženého návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2026 NKÚ SR upozorňuje, že riziká naplnenia tohto návrhu sú vysoké na príjmovej i výdavkovej strane rozpočtu. Najväčší nedostatok vidí v tom, že rozpočet, ktorý má prívlastok „konsolidačný“ neplní dostatočným spôsobom túto funkciu. Zvýšené príjmy nesmerujú do znižovania deficitov verejných financií, ale ich zvyšujú.

NÁVRH ROZPOČTU VS na 2026

FINANCIE

62,8 % HDP

dlh verejnej správy

90,5 mld. eur

67,9 mld. eur

celkové výdavky VS

KONSOLIDÁCIA

2,7 mld. eur

1,3 mld. eur

1,4 mld. eur

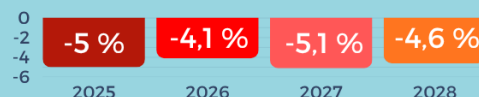
výdavky

prijmy

pokles deficitu
pod 3 % HDP
do roku 2028

=
ďalšie
konsolidačné
opatrenia
v objeme
1,8 % HDP

Deficit klesne len dočasne:

ZDRAVOTNÍCTVO

10,67 mld. eur

celkové verejné výdavky
na zdravotníctvo

1,27 mld. eur

záväzky 13 štátnych
nemocníc k polroku 2025

232 mil. eur

potenciálne úspory na rok

SOCIÁLNE POLITIKY

13,3 mld. eur

celkové výdavky
na dôchodkové dávky

2,3 mld. eur

transfer pre Sociálnu
poistovňu

EÚ ZDROJE

PO 2021 - 2027:

10,3 % = 1,3 mld. eur

čerpanie k septembru 2025

PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI:

42,1 %

plnenie míľnikov
a cieľov k 9/2025

61,9 %

prijaté platby
z alokácie

1 Hodnotenie procesu zostavenia rozpočtu

Proces zostavenia rozpočtu verejnej správy (RVS) predstavuje legislatívne ukotvený a dlhodobý zabehnutý postup, ktorý pri zostavení na roky 2026 až 2028 musí byť dodržaný, aj napriek napätým verejným financiám. MF SR mesiace vopred deklarovalo záujem schváliť RVS do 21. 11. 2025, aby sa vláda vyhlala povinnosti predložiť vyrovnaný rozpočet v zmysle dlhovej brzdy. Tiež bolo potrebné pokračovať v konsolidácii verejných financií, a to za dodržania cieľov pre deficit a dlh a plnení LVV.

RVS zhmotňuje priority na obdobie nasledujúcich troch rokov, pričom jeho podmnožinou na hotovostnej báze je ŠR na najbližší rok. Základom legislatívnej úpravy rozpočtového procesu na Slovensku sú – Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách VS a Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. MF SR každoročne usmerňuje rozpočtový proces prostredníctvom príručky na zostavenie návrhu RVS. Samotný rozpočtový proces pozostáva z množstva nadväzných a súbežných krokov (tabuľka 1)¹.

Tabuľka 1: Proces tvorby štátneho rozpočtu / rozpočtu verejnej správy

Február	Makroekonomická prognóza (IFP MF SR) – HDP, inflácia, miera nezamestnanosti, miera zamestnanosti atď. Daňová prognóza (IFP MF SR) – prognóza daňových príjmov, sociálnych a zdravotných odvodov, atď.
Marec	Príprava jarnej EDP notifikácie (MF SR, ŠÚ SR, NBS) – hodnoty deficitu/dlhu sa odosielajú EK do konca marca
Apríl	Výročná správa o pokroku (MF SR) – vláda schvaľuje správu o plnení Národného strednodobého fiškálno-štrukturálneho plánu SR na roky 2025 – 2028 a do 30. 4. ju predkladá EK Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií (RRZ) - schopnosťou splácať finančné záväzky, dlhodobý potenciál ekonomického rastu, výkyvy v životnej úrovni, presúvanie fin. bremena na ďalšie generácie
Máj	Príprava rozpočtu v RISe (kapitoly a subjekty VS) – prvý rozpis príjmov a výdavkov na ďalšie zosúladovanie Revízie výdavkov (ÚHP MF SR) – priebežne spracovávané tak, aby pokryli 50 % RVS za volebné obdobie
Jún	Makroekonomická prognóza (IFP MF SR) – HDP, inflácia, miera nezamestnanosti, miera zamestnanosti atď. Daňová prognóza (IFP MF SR) – prognóza daňových príjmov, sociálnych a zdravotných odvodov atď. Odporúčania pre krajinu (EK) – jarný balík odporúčaní členským štátom v rámci európskeho semestra
Júl	Strednodobý fiškálny výhľad (RRZ) – súlad výsledku rozpočtového hospodárenia s LVV
August	Príprava rozpočtu v RISe (kapitoly a subjekty VS) – priebežná komunikácia a koordinácia medzi MF SR a kapitolami <i>(v minulosti, do roku 2017, predkladalo MF SR návrh rozpočtu do 15. 8. a vláda ho schvaľovala spravidla do 30. 9.)</i>
September	Makroekonomická prognóza (IFP MF SR) – HDP, inflácia, miera nezamestnanosti, miera zamestnanosti atď. Daňová prognóza (IFP MF SR) – prognóza daňových príjmov, sociálnych a zdravotných odvodov atď. Príprava jesennej EDP notifikácie (MF SR, ŠÚ SR, NBS) – hodnoty deficitu/dlhu sa odosielajú EK v septembri
Október	Stanovisko k návrhu ŠR/RVS (HSR) – stanovisko tripartity by malo byť prijaté pred vládou, aby sa pripomienky dali zapracovať Návrh ŠR/RVS (MF SR) – vláda schvaľuje a predkladá na rokovanie NR SR do 15. 10. Návrh rozpočtového plánu (MF SR) – vláda schvaľuje a predkladá EK do 15. 10.
November	Stanovisko k návrhu ŠR/RVS (NKÚ SR) – komplexné hodnotenie návrhu rozpočtu predkladané na rokovanie gestorského výboru spolu s rozpočtom Hodnotenie RVS (RRZ) – stanovisko z hľadiska udržateľnosti a fiškálnych pravidiel <i>(22. 11. 2025 skončí úniková klauzula z dlhovej brzdy a dlh v najvyššom pásme znamená predloženie vyrovnaného rozpočtu)</i>
December	Schválenie ŠR/RVS (NR SR) – v prípade neschválenia nastáva rozpočtové provizorium

Zdroj: spracovanie NKÚ SR.

¹ Spracované na základe výsledkov kontroly Strednodobých rozpočtových rámcov. [online].

Príprava rozpočtu je priebežný, iteratívny proces, ktorého základom sú makroekonomické a daňové prognózy utvárajúce rámce pre príjmy a výdavky VS. Počas roka sa výbory pre makroekonomické prognózy a pre daňové prognózy uskutočňujú spravidla vo februári, júni a septembri. Na výboroch sa diskutuje a hodnotí predstavená prognóza MF SR, ktorá sa po schválení stane východiskom rozpočtu. Druhým dôležitým východiskom rozpočtu sú EDP notifikácie pre hodnoty dlhu/deficitu, podľa ktorých sa stanovujú hlavné rozpočtové ukazovatele.

Počnúc rozpočtovým obdobím 2025 – 2027 sa aplikujú novelizované pravidlá ako na národnej úrovni, tak na úrovni EÚ. Podľa týchto pravidiel pripravuje slovenská vláda, obdobne ako vlády ostatných členských krajín, návrh Národného strednodobého fiškálno-štrukturálneho plánu SR na roky 2025 – 2028, čiže pokrývajúci nadchádzajúce volebné obdobie. Plnenie tohto plánu sa každoročne odpočítuje vo výročnej správe o pokroku a zasiela EK do konca apríla. Podľa novelizovaných národných rozpočtových pravidiel RRZ vypracúva a zverejňuje hodnotenie k tejto výročnej správe. Novelizované rozpočtové pravidlá zmenili aj výpočet LVV, ktorý sa priblížil európskym pravidlám a MF SR ho následne prepočítava, rozdeľuje medzi jednotlivé kapitoly a subjekty VS (podrobnejšie v kapitole 3.4).

Zostavovanie rozpočtu zastrešuje a koordinuje MF SR prostredníctvom Rozpočtového informačného systému (RIS). MF SR oznámi kapitolám – v súlade s prognózou – limity výdavkov a predpokladané príjmy. Kapitoly ich rozpisú a následne komunikujú s MF SR doladenie vybraných položiek a dodržanie rozpočtových pravidiel a ďalších záväzkov. Uvedené sa týka aj subjektov VS, vrátane samospráv a VÚC. Výsledkom je návrh ŠR/RVS predložený do 15. októbra na rokovanie vlády.

Návrh RVS sa prerokúva aj so sociálnymi partnermi, pričom v posledných rokoch na to nemajú adekvátny časový priestor. Hospodárska a sociálna rada vlády (HSR) dohoduje stanoviská a odporúčania v oblasti ŠR², no pri príprave posledných rozpočtov zasadnutia tripartity prebiehali tesne pred schvaľovaním rozpočtu vo vláde. Sociálnym partnerom tak nebol vytvorený primeraný priestor na vznesenie pripomienok a ich zapracovanie do rozpočtu. **NKÚ SR konštatuje, že len formálne dodržanie rozpočtového procesu narúša jeho dôveryhodnosť a transparentnosť.**

Aktuálna aplikačná prax rozpočtových pravidiel predstavuje výzvu aj pre NKÚ SR. Do roku 2017 predkladalo MF SR návrh RVS do vlády do 15. augusta a tá ho schvaľovala do 30. septembra, čo vytváralo primeraný časový rámec na spracovanie stanoviska NKÚ SR. Vo volebnom roku 2023 NKÚ SR pripravil dve stanoviská – prvé k návrhu vyrovnaného rozpočtu formálne predloženému úradníckou vládou a druhé v mimoriadne krátkom čase po schválení PVV na začiatku decembra 2023. Nasledujúci rok sa príprava druhého konsolidačného balíka predĺžila, čím vznikla časová tieseň aj pre tvorbu a schvaľovanie rozpočtu. Súčasná príprava RVS je skrátená tretím kolom konsolidácie a snahou schváliť rozpočet pred 21. novembrom 2025, aby sa vláda vyhla najvyššiemu pásmu dlhovej brzdy. Pri očakávanej výške dlhu a nezmenených ďalších predpokladoch (nové PVV, predčasné voľby a pod.) nesmie vláda predložiť NR SR návrh RVS na roky 2027 až 2029 s rozpočtovaným schodkom (viac v kapitole 3.6).

NKÚ SR konštatuje, že aktuálny priebeh rozpočtového procesu na roky 2026 až 2028 nie je v súlade s odporúčaniami OECD pre rozpočtové riadenie.³ Štvrtý princíp sa zameriava na dostupnosť rozpočtových dokumentov, nielen formálnu, ale aj obsahovú, aby boli zrozumiteľné aj pre širokú verejnosť. Piaty princíp na ňom stavia a zdôrazňuje potrebu reálneho zapojenia zainteresovaných strán do prípravy rozpočtu. Minimálne lehoty 2-3 pracovné dni medzi predložením návrhu rozpočtu a jeho prerokovaním na HSR či predložením stanoviska NKÚ SR idú priamo proti týmto princípom.

² Podľa § 4, ods. 3, písm. c) zákona 103/2007 o tripartite.

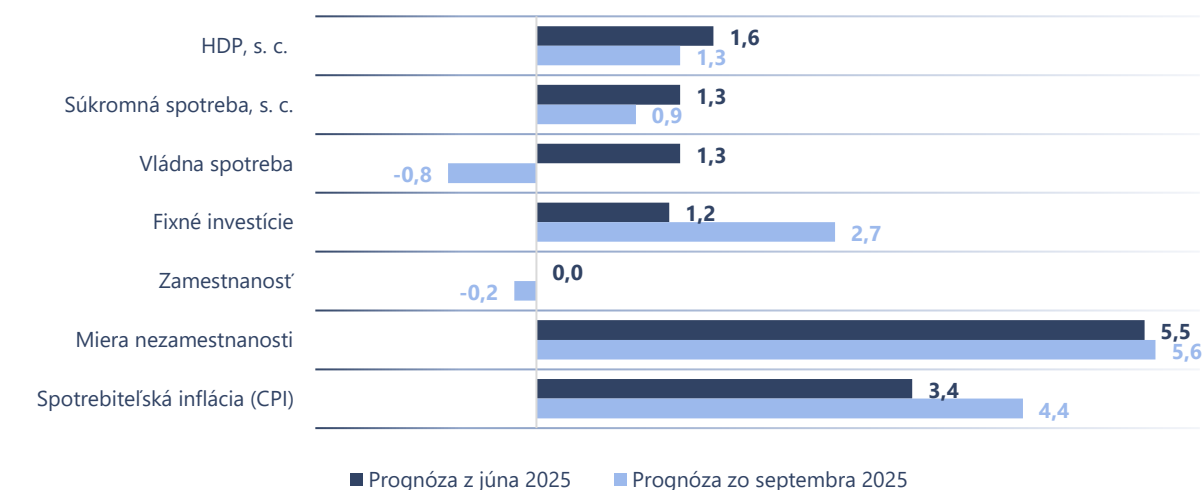
³ OECD. Recommendation of the Council on Budgetary Governance. [\[online\]](#).

2 Makroekonomické predpoklady rozpočtu

Podľa makroekonomickej prognózy⁴ MF SR zo septembra 2025 sa reálny rast slovenskej ekonomiky v roku 2025 spomalí na 0,8 %. Dynamika rastu HDP zaostáva voči očakávaniam a aj voči hlavným obchodným partnerom, pričom stagnácia v eurozóne a pomalý rast u kľúčových krajín – ako sú Nemecko, Česko či Maďarsko prispievajú k utlmenému zahraničnému dopytu. Zamestnanosť má zostať nezmenená a miera nezamestnanosti skončiť na úrovni 5,4 %, pričom konsolidácia verejných financií a demografické faktory obmedzujú tvorbu nových pracovných miest. Spotreba domácností má rásť len mierne – o 1,1 %, tlmená šetriacimi opatreniami a nižšou dôverou spotrebiteľov, zatiaľ čo investície podporuje čerpanie zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti (POO). Inflácia má zrýchliť na 4,1 %, ovplyvnená januárovým zvýšením DPH a regulovanými cenami energií, kým nominálne mzdy by mali rásť o 6,5 % a reálne o 2,3 %.

V roku 2026 sa očakáva zrýchlenie rastu HDP na 1,3 % (graf 1), hoci vyššie clá na dovozy do USA a pretrvávajúca neistota v globálnom obchode budú tlačiť export, najmä v automobilovom sektore. Ekonomiku podporí kulminácia čerpania prostriedkov z POO, čo potiahne investície. Ekonomika tiež dostane impulz od novej automobilky Volvo, ktorá má začať v budúcom roku naplno využívať svoje kapacity. Zamestnanosť má klesnúť o 0,2 %, s mierou nezamestnanosti na 5,6 %, tlmenou nedostatkom pracovnej sily a fiškálnou konsolidáciou. Aj nízka miera nezamestnanosti by mala tlačiť na zrýchlenie inflácie na 4,4 %, do ktorej sa premietnu regulované ceny energií a návrat k trhovým cenám plynu a tepla. Nominálne mzdy by mali stúpnuť o 5 %.

Graf 1: Porovnanie prognóz vývoja ekonomiky v roku 2026 (medziročná zmena, v %)

Zdroj: MF SR.

Podobný vývoj prognózovala už správa o krajine⁵ z júna 2025, podľa ktorej porastie HDP v roku 2026 o 1,4 %, čo bude ovplyvnené oslabeným exportom, zvýšenou neistotou spôsobenou obchodným napätím a pretrvávajúcimi štrukturálnymi výzvami slovenskej ekonomiky. Komisia zdôrazňuje, že hospodársky výhľad je veľmi neistý a riziká sú vychýlené smerom nadol, najmä pre nízky rast produktivity práce, vysoké jednotkové náklady práce a klesajúci prílev priamych zahraničných investícií. Dodatočným rizikom je aj očakávané zrýchlenie inflácie na 4 % v roku 2025 po zavedení vyšších

⁴ MF SR – Výbor pre makroekonomické prognózy. [online].

⁵ EK – Správa o krajine. [online].

daní. Tieto faktory zvyšujú zraniteľnosť slovenskej ekonomiky a môžu mať nepriaznivý vplyv aj na plnenie príjmov štátneho rozpočtu.

Medzi kľúčové negatívne riziká makroekonomického vývoja v roku 2026 patrí neistota v externom prostredí, vrátane geopolitických konfliktov, obchodných bariér a slabého zahraničného dopytu. Tieto faktory môžu oddialiť oživenie exportu a znížiť tak celkový rast ekonomiky. Ďalším dôležitým negatívnym faktorom sú napäté termíny, ktoré by mohli viesť k nedostatočnému čerpaniu prostriedkov z POO, čím by sa oslabila investičná aktivita a ekonomické impulzy. Naopak, pozitívum predstavuje fiškálny stimul v Nemecku, ktorý by mohol poskytnúť vzpruhu v dlhšom časovom horizonte, ako aj zvýšenie investícií do obrany, čo by podporilo ekonomiku v nasledujúcich rokoch.

NKÚ SR oceňuje zrealizovanie makroekonomických predpokladov, ktoré sú dôležitou súčasťou návrhu RVS na nasledujúce roky. Zároveň upozorňuje na prevládajúce negatívne riziká vrátane eskalácie protekcionizmu, oneskoreného čerpania eurofondov a geopolitického napätia, ktoré by mohli viesť k nižším daňovým príjmom a vyššej inflácii.

3 Východiskový rámec návrhu rozpočtu verejnej správy

Pri zostavovaní rozpočtu na rok 2026 bolo kľúčové predstavenie a prijatie konsolidačných opatrení. Proces výberu opatrení však nebol dostatočne transparentný a neposkytol dostatočný časový priestor na posúdenie ich dopadov.

V čase, keď sa pripravovali prvé konsolidačné opatrenia v roku 2023, existoval dokument s návrhmi možných opatrení, ktorý zostavila úradnícka vláda.⁶ Tento dokument mal slúžiť ako otvorené portfólio, z ktorého si mohla nová vláda vybrať vlastnú kombináciu krokov. Hoci sa v politickej diskusii objavovala jeho kritika, viaceré opatrenia z tohto zoznamu boli nakoniec využité aj v rámci aktuálnych konsolidačných balíkov.

3.1 Konsolidačné opatrenia 2025/2026

Vláda predstavila začiatkom septembra 2025 konsolidačné opatrenia na rok 2026 v celkovej výške 2,7 mld. eur, pričom väčšia polovica z nich sa opäť sústreďuje na príjmovú stranu rozpočtu. Cieľom balíka je znížiť deficit verejných financií pod 3 % HDP, avšak prijaté opatrenia majú prevažne krátkodobý a jednorazový charakter. Výdavkové opatrenia zostávajú obmedzené najmä na administratívne škrtky a dočasné úspory, zatiaľ čo štrukturálne reformy s trvalejším dopadom na efektívnosť výdavkov chýbajú.

Medzi opatreniami tretieho konsolidačného balíka majú najväčší fiškálny vplyv tri zmeny. Prvou je zvýšenie zdravotného odvodu zamestnanca o 1 p. b. (od roku 2026), ktorý prinesie približne 358 mil. eur v prvom roku, so stúpajúcim efektom v ďalších rokoch. Toto opatrenie má okamžitý výnos, no zároveň zvyšuje celkové daňovo-odvodové zaťaženie, ktoré už dnes patrí na Slovensku medzi najvyššie v EÚ. Rizikom je negatívny dosah na konkurencieschopnosť ekonomiky, keďže rastúce daňovo-odvodové zaťaženie môže odrádzať kvalifikovanú pracovnú silu aj investorov. **NKÚ SR opakovane odporúča, že by bolo vhodnejšie orientovať konsolidačné úsilie viac na dane z majetku a dane reflektujúce negatívne externality, kde je SR v európskom kontexte, naopak, hlboko pod priemerom.**

Druhou zmenou je zvýšenie progresivity dane z príjmov fyzických osôb so zavedením tretej (30 %) a štvrtej (35 %) sadzby dane, ktorá má priniesť približne 205 mil. eur ročne. Mierne sa znižujú hranice pre aplikáciu druhej sadzby a dochádza k obmedzeniu nezdaniateľných častí základu dane. Opatrenie posilňuje redistribučnú funkciu dane a zvyšuje daňovú záťaž vyšších príjmových skupín. Rizikom je možné oslabenie motivácie k deklarovaniu príjmov u časti daňovníkov, no z pohľadu NKÚ SR ide o štandardný konsolidačný nástroj s predvídateľným výnosom.

Tretou zmenou je zrušenie odvodových prázdnin a zavedenie povinného minimálneho odvodu pre SZČO, čo prinesie 124 mil. eur v roku 2026 a viac než 251 mil. eur v roku 2027. Ide o zmenu, ktorá zasiahne veľký počet malých podnikateľov, keďže aj SZČO pod hranicou príjmu začnú platiť poistné vo výške 131 eur mesačne. Toto opatrenie zvyšuje spravodlivosť systému a eliminuje skupinu dlhodobu „neplatiacich“ živnostníkov, avšak je politicky citlivé a nesie riziko, že časť SZČO zareaguje odchodom do šedej ekonomiky alebo ukončením svojej činnosti.

Osobitnú pozornosť si zaslúži aj návrh na daňovú amnestiu, ktorá má priniesť jednorazový výnos približne 80 mil. eur. Takýto krok však podľa NKÚ SR predstavuje riziko morálneho hazardu, ak štát v pravidelných intervaloch udeľuje amnestie. Vďaka tomu posilňuje očakávanie daňovníkov, že podobná možnosť sa objaví aj v budúcnosti. To môže viesť k vedomému neplneniu daňových povinností,

⁶ MF SR – Návrh na ozdravenie verejných financií. [\[online\]](#).

odkladaníu platieb či k vyššej ochote vstupovať do podvodných schém. Navyše, nejde o prvú daňovú amnestiu v histórii Slovenska, čo signalizuje slabosť vymáhateľnosti a predvídateľnosti daňového systému. Krátkodobý prínos opatrenia preto nemusí vyvážiť jeho negatívny dlhodobý dosah na dôveru v pravidlá a spravodlivosť daňového systému.

Celkovo možno konštatovať, že väčšina opatrení zvyšuje daňovo-odvodové zaťaženie práce a podnikania, pričom to dnes na Slovensku patrí v rámci EÚ k najvyšším. Krátkodobo to síce prináša fiškálny efekt, no zároveň to môže mať negatívny dopad na zamestnanosť a konkurencieschopnosť ekonomiky a zhoršenie podnikateľského prostredia. Opatrenia sú trvalého charakteru a ich výnosy sa očakávajú už od roku 2026.

Z celkovej sumy výdavkových opatrení vo výške 1 144,4 mil. eur je podrobne rozpracovaných len 375 mil. eur, ktoré predstavujú administratívne viazanie výdavkov jednotlivých kapitol ŠR. Zvyšok balíka tvoria položky, ktorých úsporný efekt je buď dočasný, účtovný alebo len čiastočne preukázateľný. Takéto nastavenie výrazne sťažuje transparentnú kontrolu plnenia opatrení a predstavuje riziko, že plánovaný fiškálny efekt sa nenaplní.

NKÚ SR upozorňuje na riziko spojené napríklad s financovaním tzv. energopomoci vo výške 420 mil. eur, ktoré je zatiaľ naplánované z fondov EÚ a v rámci konsolidačných opatrení predstavuje len „kvázi“ úsporu. V prípade schválenia presunu financovania energopomoci na národné zdroje sa zo zdrojov EÚ budú financovať projekty, ktoré ešte nie sú vybrané. Existuje tak riziko nevyčerpania všetkých takto plánovaných prostriedkov, ktoré by mali byť primárne použité na znižovanie regionálnych rozdielov.

V prípade úspor na samosprávach (zníženie prevádzkových výdavkov obcí o 10 % a VÚC o 15 %) ide o plošné opatrenia, ktoré nezohľadňujú rozdielnu finančnú situáciu jednotlivých územných celkov. Tieto úspory prichádzajú po tom, ako výnosy podielových daní klesali už v roku 2024 a pokles sa očakáva aj v roku 2025. To môže mať negatívny dopad na prevádzku miest a obcí a na kvalitu poskytovaných verejných služieb.

Obce v posledných dvoch rokoch problém s výpadkom príjmov riešili aj zvyšovaním daní z nehnuteľností. V rokoch 2023 a 2024 sa príjem dane z nehnuteľností zvýšil o 8,7 % a 24,6 %, pričom výška sadzieb daní z nehnuteľností naposledy výrazne stúpila v roku 2019, a to o 17,3 %. SR má v európskom priestore relatívne nízke dane z nehnuteľností. No vzhľadom na vysoký podiel vlastníctva nehnuteľností, v ktorej ľudia priamo bývajú, sa zvyšovanie týchto daní priamo dotkne aj nízkopríjmových skupín obyvateľov. Na potrebu reformy zdaňovania nehnuteľností upozorňujú viaceré relevantné medzinárodné inštitúcie. Analytici NBS zverejnili v roku 2024 komentár, v ktorom odporúčajú zaoberať sa touto témou na úrovni štátu⁷.

Ďalšie znižovanie príjmov obcí z podielu na DPFO by malo byť vykonané reformou financovania obcí. Výpadok na príjmoch obcí z podielu DPFO štát od roku 2023 viackrát sanoval. Dočasne sa otvorila aj možnosť využiť prostriedky rezervného fond na bežné výdavky, ktoré pôvodne mohli byť použité len na kapitálové výdavky. Príjem z podielu na DPFO sa v roku 2024 prvýkrát znížil pod 40 % príjmov bežného rozpočtu. V rokoch 2017 až 2022 tvoril podiel na DPFO priemerne 46 %. Zmeny v DPFO v roku 2023 a znižovanie podielu pre obce zhoršuje predvídateľnosť rozpočtových príjmov obcí a tým aj cielenie úsporných opatrení v rámci konsolidácie.

⁷ Od podlahy k hodnote – zdaňovanie nehnuteľností na Slovensku. Národná banka Slovenska. Júl 2024. [online].

Tabuľka 2: Konsolidačné opatrenia, ich očakávaný vplyv (v mil. eur) a identifikované riziká

Popis opatrenia	Typ	2026	2027	2028	2029	Popis rizika
Horizontálne šetrenie na výdavkoch	výdavky	1 140	-	-	-	Plošné šetrenie bez adekvátnej analýzy ide proti efektívnosti a môže obmedziť poskytované služby, skutočné úspory môžu byť nižšie a prispôbovať sa príjmom pri zachovaní cieľového deficitu, neznámy rozsah v nasledujúcich rokoch
Zvýšenie zdravotného odvodu zamestnanca o 1 %	príjmy	358	374	389	406	Dodatočné zvyšovanie odvodového zaťaženia práce a pokles čistej mzdy, dofinancovanie neefektívneho systému (morálny hazard)
Zrušenie 3 štátnych sviatkov (2 dočasne, 1 trvalo)	vplyv cez makro	230	130	134	138	Podpora produkcie namiesto produktivity reputačné riziko - nestabilné prostredie, časté úpravy
Zvýšenie progresivity DPFO - zavedenie tretej a štvrtej sadzby dane	príjmy	205	219	232	251	Zvýšenie osobných nákladov na pozície s vyššou pridanou hodnotou (toto je príčina/riziko a odliv mozgov je dôsledok), daňová optimalizácia, dobrovoľný presun k fiktívnej živnosti
Eliminovanie odvodových prázdnin u SZČO (max. 5 mesiacov) a povinný odvod (odvodová licencia 131 eur)	príjmy	119	230	239	251	Kratšie odvodové prázdniny môžu zhoršiť finančné toky na začiatku podnikania (vyššia bariéra vstupu/začiatku), presun do iných foriem/zahraničia/šedej ekonomiky; minimálny povinný odvod zvyšuje odvodové zaťaženie, na druhej strane potenciálne zlepšuje sociálne zabezpečenie v budúcnosti
Zvýšenie minimálnych sociálnych odvodov pre SZČO o 20 % (50,66 € na mesiac) a zvýšenie min. VZ z 50 na 60 % priemernej mzdy	príjmy	102	97	101	106	Úprava minimálneho vymeriavacieho základu zvyšuje odvodové zaťaženie, na druhej strane potenciálne zlepšuje sociálne zabezpečenie v budúcnosti nižší čistý príjem, presun do iných foriem/zahraničia/šedej ekonomiky
Presun vybraných potravín (so zvýšeným obsahom cukru a soli), ktoré sú zdaňované zníženou sadzbou 19 % do základnej sadzby 23 %	príjmy	97	101	104	107	Zníženie spotreby a nenaplnenie očakávaného vyššieho výnosu + prenos do inflácie cez zmenšovanie spotrebiteľských balení - rast jednotkovej ceny + platnosť od 1.1. indikuje možné predzásobenie cez Vianoce, vyšší dopad na nízkopríjmové domácnosti
Obmedzenie odpočtu DPH na autá, ktoré podnikatelia využívajú aj na súkromné účely (boj proti daňovým únikom a jednoduchšia administrácia)	príjmy	86	89	91	94	Default bude na 50 % a pre 100 % bude treba mať elektronickú knihu jász, predzásobenie a následné spomalenie obnovy
Daňová amnestia - generálny daňový pardon	príjmy	81	0	0	0	Krátkodobá administratívna náročnosť, zníženie dôveryhodnosti, že žiadny ďalší generálny pardon už nebude (morálny hazard)
Zvýšenie zdanenia hazardu	príjmy	41	44	46	49	Spomalenie rastu z predchádzajúcich rokov a teda aj nižší než očakávaný výnos, sadzby určuje nariadenie vlády
Zvýšenie sadzby dane z poistenia a odvodu z PZP z 8 % na 10 %	príjmy	37	44	45	48	Zvýšenie počtu nepoistených udalostí a následného krytia zo ŠR/RVS napr. v prípade katastrof, zdraženie poistného pre zodpovedných
Zmrazenie valorizácie 13. Dôchodku - ponechanie výšky 13. Dôchodku v roku 2025 na úrovni roka 2025	výdavky	34	78	126	0	13. dôchodky sú nesystémové, SP na ne nemá zdroje z vybraného poistného (od ich zavedenia potrebuje transfer zo ŠR), toto predstavuje zmiernenie vplyvu na tri roky a presun zodpovednosti na ďalšiu vládu
Predĺženie obdobia, počas ktorého zamestnávateľ vypláca náhradu mzdy počas PN z 10 na 14 dní	výdavky	33	38	40	42	Ďalšie zvyšovanie nákladov práce pre zamestnávateľov, podporuje fiktívne živnosti (protiklad inému opatreniu)
Odvody z príjmu počas súčasného vylúčenia povinnosti platiť poistné (PN, materské, ošetrovné)	príjmy	29	30	31	33	Riziko nižšieho než očakávaného výnosu pre potrebu posunutia účinnosti, riešenie hraničných situácií
Postupný pokles dávky v nezamestnanosti	výdavky	24	34	36	36	Domácnosti bez úspor môžu mať finančné problémy pri dlhšom hľadaní práce, presun do šedej ekonomiky

Popis opatrenia	Typ	2026	2027	2028	2029	Popis rizika
znižovanie miery náhrady od 4. do 6. mesiaca o 10 %						
Štrk - primárne stavebné materiály	príjmy	24	-	-	-	Väčšina spotreby ide na infraštruktúrne projekty, navýšenie ceny, zvýšený import, potrebná podpora recyklácie
Zavedenie QR kódu (boj proti daňovým únikom a jednoduchšia administrácia)	nie je súčasťou prognózy	14	36	59	88	Pozitívne riziko nad odhad VpDP, súčasť APBP potrebné investície, potenciál na zníženie šedej ekonomiky a zníženia objemu hotovosti v obeh
Upravenie sadzby DPPO na hrácke účty na 53 %	príjmy	13	14	15	15	Presun hráčov na alternatívne/neregulované platformy a nelegálny trh
Lepšie zacielenie kontrolnej činnosti počas poberania PN	príjmy	13	15	16	16	Možné prekrytie s posunom vyplácania PN z 10 na 14 dní (nižší než očakávaný výnos), vyššie administratívne náklady
Nové pásmo daňovej licencie pre najväčšie firmy so zdaniteľným príjmom nad 5 mil. eur - vo výške 11 520 eur (trojnásobok súčasného maxima)	príjmy	10	8	8	8	Nutnosť platiť aj v investičnom roku s nízkou DPPO, pri daňovej strate, zlom roku (vplyv na cash-flow) ďalšie zhoršovanie podnikateľského prostredia a konkurencieschopnosti (cyklické odvetvia)
Zvýšenie sadzby osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach pre firmy v oblasti kolektívneho investovania na 15 %	príjmy	5	5	5	5	Potenciálna kompenzácia cez poplatky investorov (sporiteľov), znižovanie atraktivity domáceho kapitálového trhu
Predĺženie odpočtu na investíciu do tzv. Priemyslu 4.0 do roku 2030	daňové výdavky	0	0	1	4	Vykazovanie investícií sem nespádajúcich, príliš dlhý horizont môže byť kontraproduktívny (technológie z prvého roku budú v poslednom roku zastaralé)
Osobitná sadzba pre ústavných činiteľov z 5 na 10 %	príjmy	0	0	0	0	Symbolická úprava, bez významného vplyvu
Kompenzácia materstva - zmena zohľadnenia obdobia starostlivosti o dieťa v dôchodku (samostatný zákon)	príjmy	0	24	51	82	Riziko výskytu sporných/hraničných prípadov, nutné úpravy v SP týkajúce sa dávkovej agendy a IT
Zákonná reforma proti využívaniu falošných živností	vplyv cez makro	0	40	61	81	Pomalá adaptácia na úpravu zabehnutých pravidiel, nižší než očakávaný prínos, presun do iných foriem/zahraničia/šedej ekonomiky (namiesto zamestnaneckého pomeru), prenos do inflácie cez vyššie ceny služieb

Zdroj: MF SR; spracovanie NKÚ SR.

Medzi opatreniami, ktoré môžu mať nežiadúce vedľajšie účinky, patrí aj viazanie výdavkov MD SR na opravu a údržbu ciest I. triedy. Krátenie týchto prostriedkov zvyšuje riziko zhoršovania stavu dopravnej infraštruktúry, čo môže mať v budúcnosti vyššie fiškálne aj spoločenské náklady. Slovensko má už dnes každý druhý most na cestách I. triedy v zlom stave a počet mostov vo veľmi technicky nevhodnom stave stúpa (z 563 v roku 2020 na 845 v roku 2024).⁸

Úspora vo forme zastavenia valorizácie platov vrátane zmrazenia platov ústavných činiteľov je len dočasného charakteru a jej rozpočtový efekt sa v nasledujúcich rokoch pravdepodobne stratí. V súhrne možno konštatovať, že väčšina výdavkových opatrení má krátkodobý, neštruktúrny charakter a prináša riziko, že konsolidačný efekt v roku 2026 nebude trvalý ani plne realizovateľný.

V kontexte konsolidácie je potrebné poukázať na absenciu jasnej vízie, dokedy a akým tempom má Slovensko konsolidáciu realizovať. Doteraz prijaté opatrenia sa sústreďujú najmä na príjmovú stranu a výdavková časť je predstavená len vo veľmi všeobecnej rovine, pričom existuje riziko, že viaceré

⁸ NKÚ SR – Nelichotivé vysvedčenie: Každý druhý most v zlom stave, diaľnice staviame pomaly. [online].

plánované úspory sa nepodarí naplniť. Na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií bude potrebné doplniť konsolidačnú stratégiu o jasný harmonogram a záväzné ciele, ako aj rozpracovať konkrétne kroky na výdavkovej strane. V tejto súvislosti je načas otvoriť diskusiu aj o hlbších reformách verejnej a štátnej správy, ktoré by priniesli trvalejšie a udržateľnejšie riešenia v oblasti efektívnejšieho využívania verejných zdrojov.

Ďalším rizikom, ktoré je potrebné zdôrazniť pri hodnotení konsolidačných opatrení, je tzv. konsolidačná únava. Ide o situáciu, keď po prijatí viacerých balíkov konsolidačných opatrení dochádza k poklesu politickej vôle a spoločenskej akceptácie ďalších krokov, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie strednodobých fiškálnych cieľov. V prípade Slovenska je toto riziko umocnené tým, že aj po rozsiahlych balíkoch v rokoch 2023 až 2025 zostáva deficit verejných financií podľa odhadov na vysokej úrovni. Bez dostatočnej politickej a spoločenskej podpory môže hroziť, že konsolidačné opatrenia budú odkladané alebo realizované len čiastočne, čo by zvyšovalo riziko nedodržiavania európskych fiškálnych pravidiel a oslabovalo dôveryhodnosť fiškálnej politiky Slovenska.

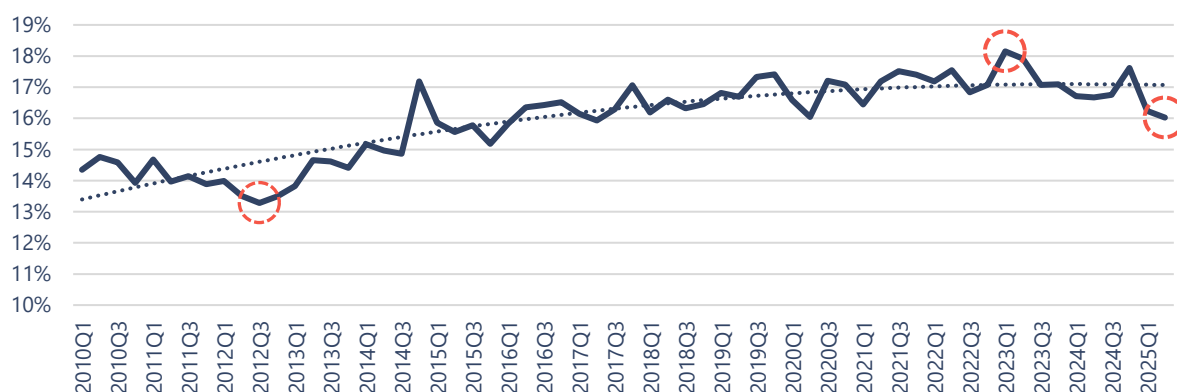
NKÚ SR upozorňuje, že predložený rozpočet prináša nevyhnutné úsilie o ozdravenie verejných financií, avšak konsolidácia je z veľkej časti založená na dočasných a príjmových opatreniach. Trvalé zlepšenie fiškálnej pozície si bude vyžadovať hlbšie systémové reformy a vyššiu transparentnosť výdavkových úspor. Navyše, pre udržanie trajektórie deficitu pod 3 % HDP bude potrebné prijať dodatočné opatrenia v rozsahu 1,8 % HDP, čo naznačuje, že konsolidácia zďaleka nie je ukončená. **V tejto súvislosti NKÚ SR odporúča, aby Akčný plán boja proti daňovým únikom bol verejne diskutovaný a pravidelne odpočítovaný, keďže ide o nástroj, ktorý môže významne prispieť k posilneniu transparentnosti a zefektívneniu príjmovej politiky štátu.**

3.2 Daňové a odvodové príjmy verejnej správy

Podľa daňovej prognózy⁹ sa v roku 2025 očakáva medziročný rast daňovo-odvodových príjmov VS na úrovni približne 8,1 %, čo predstavuje medziročné zvýšenie zhruba o 3,4 mld. eur. Tento rast je podporený novými konsolidačnými opatreniami a makroekonomickým vývojom. Oproti schválenému RVS na roky 2025 – 2027 dochádza k poklesu príjmov o takmer jednu miliardu eur, najmä kvôli nižším výnosom z DPH a dani z finančných transakcií. V porovnaní s júnovou prognózou 2025 sú celkové príjmy takmer na rovnakej úrovni s miernymi odchýlkami. Pokles z dôvodu EDS je kompenzovaný pozitívnym efektom konsolidácie, čím sa čistý vplyv približuje nule.

Nižší výnos DPH je ovplyvnený aj poklesom efektívnej daňovej sadzby (EDS), ktorá dosiahla v druhom štvrtroku 2025 úroveň 16 %, čím sa vrátila na úroveň z roku 2020 (graf 2). Po poklese na minimum okolo 12 % v roku 2012, EDS postupne rástla až k takmer 18 % začiatkom roka 2023, čo odrážalo posilnenie úspešnosti výberu dane a účinnosť opatrení proti daňovým únikom. Od roku 2023 však dochádza k jej postupnému znižovaniu a v polovici roka 2025 dosahuje približne 16 %.

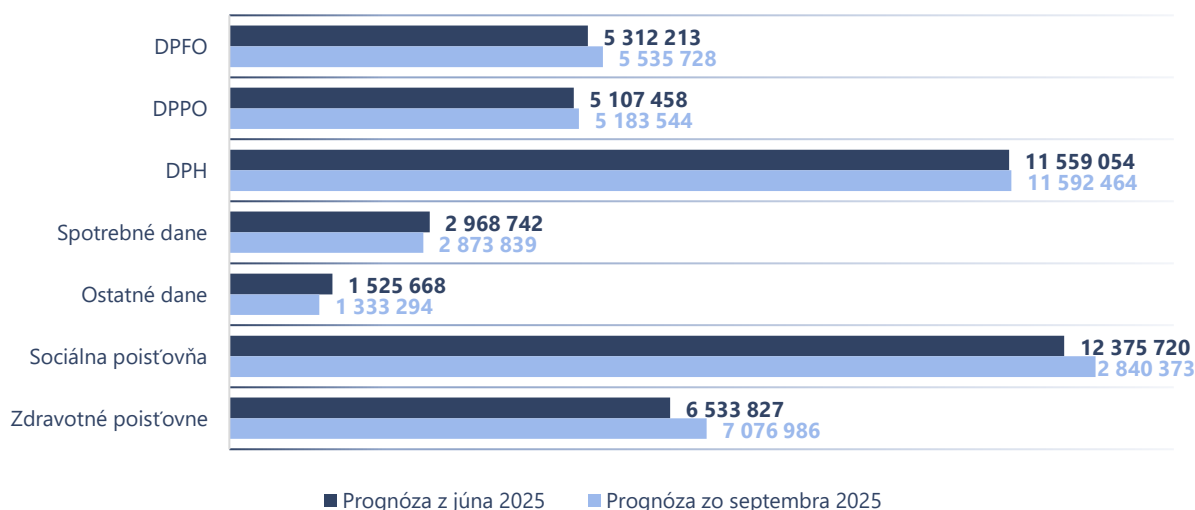
⁹ MF SR – Výbor pre daňové prognózy. [\[online\]](#).

Graf 2: Vývoj efektívnej daňovej sadzby DPH od 2010 do 2025 (v %)

Zdroj: MF SR.

Poznámky: Z metodického hľadiska treba zohľadniť aj zmenu výpočtu EDS v roku 2024, ktorá zahrnula tržby za elektronické služby v rámci systému One Stop Shop. V porovnaní s ukazovateľom daňovej medzery má EDS výhodu, že poskytuje okamžitú proxy informáciu o úspešnosti výberu DPH.

V roku 2026 sa podľa prognózy predpokladá mierne spomalenie rastu daňovo-odvodových príjmov na úroveň 6,8 %, čo zodpovedá medziročnému nárastu o vyše 3 mld. eur. Najvýraznejší podiel na tomto raste budú mať nové konsolidačné opatrenia, najmä zvýšenie zdravotných odvodov zamestnancov a odvodov SZČO. Konsolidácia verejných financií prispieva k necelej polovici celkového rastu, s legislatívnym vplyvom okolo 1 mld. eur. Makroekonomický vývoj zostáva pozitívny, podporený rastom nominálneho HDP a mzdovej bázy, čo zvyšuje výnosy z DPFO zo závislej činnosti a sociálnych odvodov. Napriek tomu pokles EDS pri DPH a spotrebných daniach naďalej tlmí celkový rast. Oproti júňovej prognóze sa príjmy zvyšujú o viac ako 1 mld. eur, čo je výsledok pozitívneho vplyvu konsolidácie (graf 3).

Graf 3: Porovnanie prognóz výberu daní a odvodov v roku 2026 (ESA2010, v tis. eur)

Zdroj: MF SR.

NKÚ SR upozorňuje, že aj napriek plánovanému rastu daňovo-odvodových príjmov zostáva ich štruktúra málo priaznivá pre hospodársky rast. Konsolidácia postavená primárne na zvyšovaní odvodov a nepriamych daní prináša riziko utlmenia ekonomickej aktivity a vytvára tlak na reálne príjmy obyvateľstva. Udržiateľné posilnenie príjmovej strany rozpočtu si vyžaduje efektívnosť výberu daní a širšie zapojenie majetkových a environmentálnych zdrojov.

3.2.1 Zdravotné odvody

Podľa predbežných údajov budú mesačné zdravotné odvody ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO) za rok 2025 predstavovať takmer 3,5 násobok mesačného odvodu za poistencov štátu. Kým mesačná platba EAO sa k júnu 2025, podľa očakávanej skutočnosti, medziročne zvýšila o 12 eur – na 227 eur, štát odvedie za svojich poistencov o 5 eur viac oproti minulému roku a tak mesačná platba dosiahne 66 eur (graf 4). Ako aj po minulé roky, platby od EAO budú v roku 2026 hlavným zdrojom navýšenia prostriedkov do systému verejného zdravotného poistenia (VZP), a to aj napriek zvýšenej platbe za poistenca štátu na úroveň 76,2 eur mesačne¹⁰.

Graf 4: Príjmy VZP a vývoj priemernej mesačnej platby za poistencov v rokoch 2013 až 2026

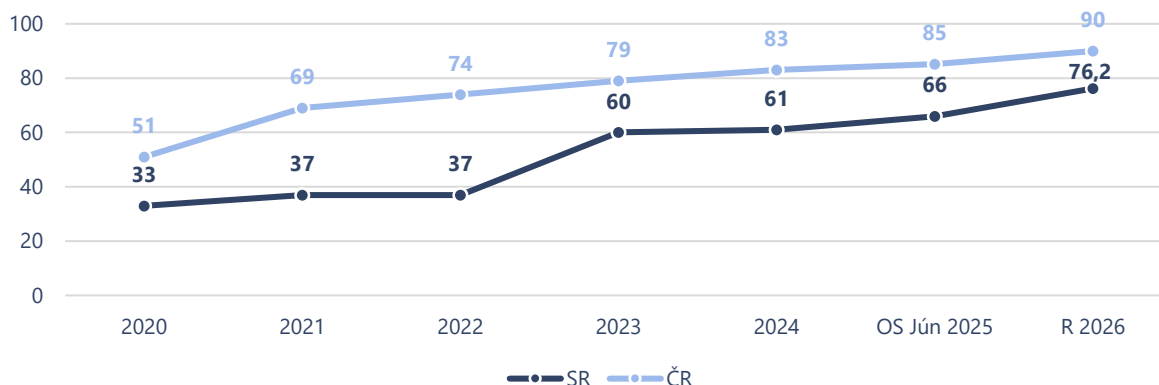

Zdroj: ÚDZS, pre rok 2026 sú údaje z prezentácie Rady pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve; spracovanie NKÚ SR.

Jedným z prijatých konsolidačných opatrení na rok 2026 je navýšenie zdravotných odvodov o 1 p. b. pre všetkých zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Od tohto kroku si vláda SR sľubuje navýšenie zdrojov VZP o 358 mil. eur. Tieto finančné zdroje opätovne navýšia mesačnú platbu EAO a rozdiel oproti platbe za poistenca štátu sa opätovne skokovo navýši, ak vláda SR neprijme dodatočné opatrenia na strane poistencov štátu.

Napriek nárastu mesačnej platby za poistenca štátu v rokoch 2025 a 2026, SR naďalej zaostáva za Českou republikou (ČR). Podľa očakávanej skutočnosti z júna 2025 sa SR priblíži k ČR v tomto roku na rozdiel 19 eur, pričom v roku 2024 bol rozdiel 22 eur (graf 5). Podľa údajov MZ SR prezentovaných na stretnutí Rady pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve sa výška mesačnej platby za poistenca štátu dostane na úroveň 76,2 eur a bude tak zaostávať za ČR o necelých 14 eur.

Graf 5: Porovnanie vývoja mesačnej platby za poistenca štátu v SR a ČR (v eurách)

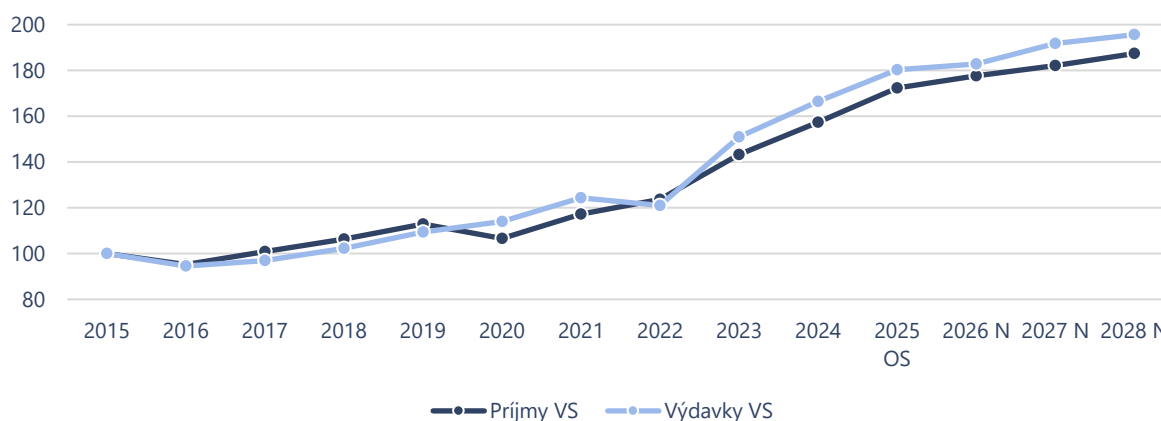
Zdroj: ÚDZS SR, Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR [online]; spracovanie NKÚ SR. Pre rok 2026 sú údaje z prezentácie Rady pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve.

¹⁰ Na základe zákona č. 580/2004 Z. z. §12, ods. 1, písm. f), ktorým sa zvyšuje sadzba odvodu za poistencov štátu zo 4,5 % na 5 %.

3.3 Vybrané výdavky verejnej správy

Doterajšie konsolidačné úsilie vlády možno hodnotiť ako neefektívne, keďže prijaté opatrenia na výdavkovej strane sa v praxi nenaplnili a celkové výdavky VS naďalej rástli (graf 6). Namiesto toho, aby dodatočné zdroje získané od produktívnej časti obyvateľstva prispeli k zníženiu deficitu alebo k posilneniu dlhodobej udržateľnosti verejných financií, boli využité predovšetkým na financovanie rastúcej prevádzky VS a na transfery do menej produktívnych oblastí (13. dôchodky, obеды zadarmo, energopomoc). Tento vývoj podčiarkuje dlhodobý problém slovenskej rozpočtovej politiky, ktorá sa spolieha najmä na zvyšovanie príjmov, zatiaľ čo výdavková efektívnosť zostáva zanedbávaná.

Graf 6: Vývoj indexu príjmov a výdavkov VS po očistení o infláciu (2015 = 100)

Zdroj: MF SR.

NKÚ SR upozorňuje, že nesúlad medzi deklarovanými cieľmi a skutočným vývojom oslabuje dôveryhodnosť konsolidačného úsilia a zvyšuje riziko prehĺbenia fiškálnej nerovnováhy.

Doterajšie opatrenia vlády sa zameriavali predovšetkým na rýchle a relatívne jednoduché príjmové zásahy, predovšetkým v oblasti daní. Namiesto toho, aby vláda stanovila jasnú víziu rozvoja Slovenska, podporila rast HDP a realizovala k tomu potrebné systémové, hoci často nepopulárne reformy, pristupuje skôr ku krátkodobým riešeniam. **NKÚ SR upozorňuje, že absencia štrukturálnych reforiem vo verejnej a štátnej správe predstavuje vážne riziko pre udržateľnosť verejných financií.**

Investície ustupujú na úkor prevádzkových výdavkov a sociálnych transferov, čo z dlhodobého hľadiska znižuje efektívnosť verejných financií a brzdí hospodársky rast. Na pozadí absencie systémových výdavkových opatrení možno spomenúť aj šetrenie v rozpočtoch nezávislých kontrolných inštitúcií ktoré nemožno považovať za systémové opatrenie (box 1).

BOX 1: Šetrenie v rozpočtoch nezávislých kontrolných inštitúcií

Návrh rozpočtu na rok 2026 predpokladá obmedzenie prostriedkov viacerých nezávislých kontrolných inštitúcií – Najvyšší kontrolný úrad SR, Protimonopolný úrad SR a Úrad pre verejné obstarávanie. Ide o inštitúcie, ktoré majú kľúčovú úlohu pri ochrane verejných financií a hospodárskej súťaže. Znižovanie disponibilných zdrojov priamo ohrozuje schopnosť týchto orgánov plniť si svoj mandát, ako je vykonávanie nezávislej kontroly, dohľad nad verejným obstarávaním či presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže. Nedostatok kapacít tak môže viesť k zníženiu počtu kontrol, predlžovaniu konaní a oslabeniu presadzovania pravidiel. Podľa európskej legislatívy majú členské štáty povinnosť zabezpečiť nezávislosť a primerané financovanie týchto inštitúcií:

- Smernica 2019/1/EU vyžaduje, aby národné orgány pre hospodársku súťaž (PMÚ) mali dostatočné finančné a personálne zdroje,

- EK v hodnoteniach opakovane zdôrazňuje, že nezávislé kontrolné inštitúcie musia mať primerané rozpočty, aby mohli plniť svoje úlohy. Obmedzovanie rozpočtov môže preto vyvolať otázky o súlade s európskymi záväzkami SR.

Ak by napríklad PMÚ nemal kapacity na vymáhanie pravidiel a podal by podnet na EK, Slovensko by čelilo reputačnému aj právnomu riziku. Komisia by mohla začať konanie o porušení povinností a v krajnom prípade by hrozili aj finančné sankcie. To by znamenalo nielen finančný dopad, ale aj oslabenie dôvery v schopnosť SR zabezpečiť právny štát a férové hospodárske prostredie.

NKÚ SR odporúča, aby rozpočtové plánovanie rešpektovalo potrebu primeraného a stabilného financovania nezávislých kontrolných inštitúcií v súlade s európskymi štandardmi. Posilnenie ich kapacít je dôležité nielen pre efektívny dohľad nad využívaním verejných prostriedkov, ale aj pre dôveryhodnosť SR v rámci EÚ. **Udržiavanie nezávislých kontrolných orgánov v stave finančnej poddimenzovanosti predstavuje riziko, ktoré môže mať negatívne fiškálne, právne a reputačné dôsledky.**

Riziko predstavuje aj viazanie bežného transferu MF SR pre Kanceláriu Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (KRRZ). KRRZ je nezávislá inštitúcia zriadená podľa ústavy, ktorej úlohou je hodnotiť dodržiavanie fiškálnych pravidiel a prispievať k transparentnosti rozpočtovej politiky. Akékoľvek zásahy do jej rozpočtu zo strany výkonnej moci môžu mať negatívny vplyv na nezávislosť a kvalitu jej analytickej činnosti a to najmä v období zvýšených fiškálnych rizík.

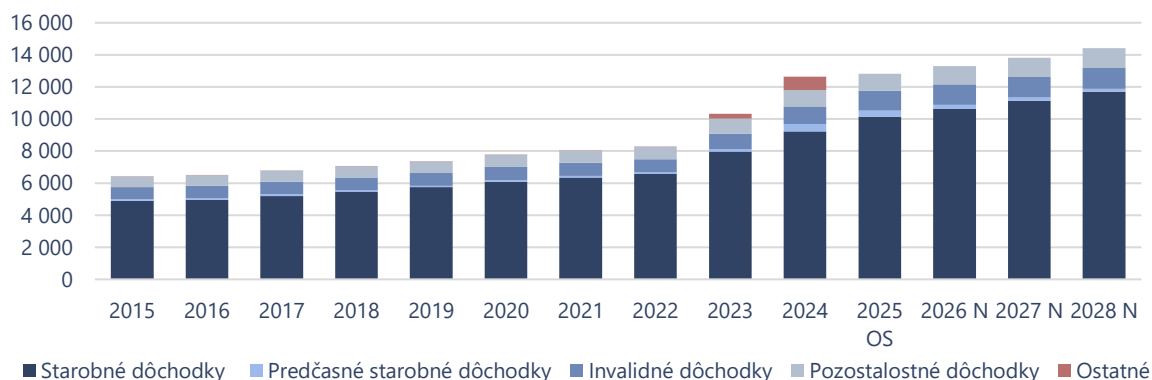
Európska legislatíva aj odporúčanie OECD pritom kladú dôraz na stabilné a predvídateľné financovanie fiškálnych inštitúcií, ktoré majú byť chránené pred politickým vplyvom. **Nedostatočné financovanie KRRZ by mohlo oslabiť jej schopnosť plniť úlohy spojené s hodnotením konsolidačných opatrení, posudzovaním návrhov a sledovaním dlhodobej udržateľnosti verejných financií.**

3.3.1 Výdavky na dôchodky

Najväčší objem výdavkov sa v rámci RVS čerpá na sociálne zabezpečenie, pričom výdavky na dôchodkové dávky tvoria 19,6 % z celkových rozpočtovaných výdavkov VS v roku 2026. Výdavky na dôchodky, ako súčasť rozpočtu Sociálnej poisťovne (SP), majú súčasne vplyv na jej hospodárenie. Z pohľadu poberateľov dôchodkov výška dôchodku pôsobí na životnú úroveň dôchodcov a odráža mieru náhrady príjmu po odchode do dôchodku.

Výdavky dôchodkového poistenia sa za posledných desať rokov takmer zdvojnásobili, zo 6,4 mld. eur v 2015 na 12,6 mld. eur v 2024 (graf 8). Ich rast je dôsledkom legislatívnych zmien (zavedenie 13. dôchodku, PSD 40+) a valorizácie dôchodkov naviazanej na infláciu, ako aj zvyšovania priemernej mzdy, ktorá ovplyvňuje aktuálnu dôchodkovú hodnotu. V rokoch 2023 až 2024 ich výrazne ovplyvnili výdavky na predčasné starobné dôchodky po 40 odpracovaných rokoch (box 2).

Graf 8: Výdavky na jednotlivé druhy dôchodkov v rokoch 2015 až 2028 (v mil. eur)

Zdroj: Sociálna poisťovňa; spracovanie NKÚ SR.

BOX 2: Analytický komentár „V práci dobre, na dôchodku najlepšie“**Najdôležitejšie zistenia:**

- **Rekordné výdavky:** V roku 2024 dosiahli výdavky na PSD historické maximum 461,3 mil. eur, čo bolo spôsobené zavedením PSD40+.
- **Nárast záujmu o PSD40+:** Po novele zákona o sociálnom poistení v roku 2023 využilo PSD40+ 43-tisíc poistencov v období 2023 až 2024, z čoho vyše polovica odišla do dôchodku viac ako dva roky pred riadnym dôchodkovým vekom. Atraktivitu odchodu do dôchodku zvýšila riadna a mimoriadna valorizácia dôchodkov, okamžite započítaná pri priznaní dôchodku v roku 2023 (11,8 % + 10,6 %) a 14,5 % u novopriznaných dôchodkov v 2024.
- **Výpadok príjmov na sociálnych odvodoch:** Pri poistencoch, ktorí odišli do PSD40+ viac ako dva roky pred dovŕšením dôchodkového veku, sa odhaduje výpadok na odvodoch vo výške 371,8 mil. eur, ak by hypoteticky pracovali až do dovŕšenia riadneho dôchodkového veku. Scenár, ktorý predpokladá odchod do klasického PSD, počíta s výpadkom na úrovni 164,9 mil. eur.
- **Odvetvová štruktúra odchodov do PSD40+:** Najviac odchodov na dôchodok bolo z priemyslu (33 %), obchodu (12,3 %) a dopravy (9,7 %).
- **Riziko v kritických sektoroch:** Verejný sektor a základné služby (zdravotníctvo, školstvo, energia, voda) čelia riziku ďalšieho odlivu pracovníkov kvôli vysokému podielu starších zamestnancov.
- **Súbeh práce a dôchodku:** Ku koncu roka 2024 pracovalo popri PSD40+ 6 366 osôb, z toho 3 906 u pôvodného zamestnávateľa, čo zvyšuje riziko šedej ekonomiky.
- **Demografický vývoj:** Starnutie populácie zvyšuje tlak na dôchodkový systém, s očakávaným poklesom EAO do roku 2080.
- **Udržateľnosť:** Dôchodkový systém prispieva k zhoršeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti. Starnutie populácie a nízky efektívny vek odchodu zvyšujú fiškálne riziká.

Odporúčania NKÚ SR:

- **Revízia PSD40+:** Sprísniť podmienky čerpania podľa zdravotného stavu, náročnosti práce alebo dĺžky zamestnania.
- **Monitoring:** Sledovať dopad PSD40+ a PSD na verejné financie, trh práce a vek odchodu do dôchodku.
- **Kontrola súbehu:** Zvýšiť dohľad nad súbehom dôchodku a práce na dohodu, aby sa znížilo riziko šedej ekonomiky.
- **Úprava valorizácie:** Zvážiť zmenu mechanizmu prvej valorizácie dôchodkov, aby sa predišlo zvýhodneniu pri makroekonomických výkyvoch.

Zdroj: NKÚ SR. [\[online\]](#).

V rozpočte na rok 2026 sa počíta so zvýšením výdavkov na dôchodkové dávky o 3,1 % oproti minuloročného rozpočtu na sumu 13 295,7 mil. eur (graf 8). Dôvodom je nárast očakávanej dôchodkovej inflácie, zavedenie kompenzácie za obdobie starostlivosti o dieťa¹¹, ktoré sa prejaví od roku 2027 a rýchlejší prechod poberateľov PSD medzi poberateľov SD¹². Dôchodková inflácia sa v roku 2026 očakáva vo výške 3,6 %, čo prispeje k rastu dôchodkových dávok o 460,2 mil. eur a v ďalších rokoch 4,5 % (rast dôchodkov o 596 mil. eur) a 2,8 % (rast dôchodkov o 387,5 mil. eur). Na druhej strane, výdavky bude tlmiť dočasné zmrazenie valorizácie 13. dôchodku v rokoch 2026 až 2028¹³ (tabuľka 3).

¹¹ Novela zákona o sociálnom poistení odstraňuje diskrimináciu matiek resp. rodičov, ktorí majú kvôli výchove detí nižšie dôchodky. Štát má na matky, resp. rodičov na materskej a rodičovskej dovolenke pozerat' tak, akoby riadne pracovali. SP prepočíta starobné, predčasné a invalidné dôchodky, pričom pri prepočte spriemeruje zárobky z obdobia pred a po období starostlivosti o dieťa a použije ich aj za obdobie starostlivosti. Podmienkou je, že rodič musí pracovať minimálne rovnako dlho, ako sa staral o dieťa.

¹² MF SR. Inštitút finančnej politiky. Výbor pre daňové prognózy, 84. zasadnutie, september 2025.

¹³ V roku 2025 bol 13. dôchodok vo výške 606,30 eur, v roku 2025 je plánovaný v sume 667,30 eur a v rokoch 2026 až 2028 nie je plánovaná valorizácia a maximálny 13. dôchodok zostane na úrovni z roku 2025.

Tabuľka 3: Výdavky na 13. dôchodok v rokoch 2024 až 2028 (v mil. eur)

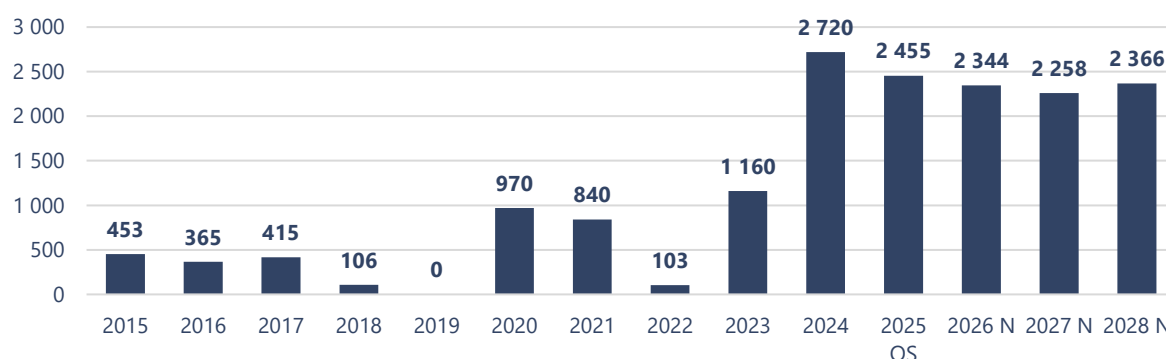
	2024 S	2025 R	2025 OS	2026 N	2027 N	2028 N
13. dôchodok	823,0	912,7	912,7	911,9	912,8	909,2

Zdroj: Sociálna poisťovňa; spracovanie NKÚ SR.

V rozpočte na rok 2026 dominujú výdavky na starobné dôchodky (79,9 %) a v najbližších troch rokoch sa predpokladá, že budú naďalej rásť. Na rok 2026 sú rozpočtované v sume 10 626,1 mil. eur, čo je o 6,2 % viac ako v rozpočte na rok 2025. Výdavky na invalidné dôchodky tvoria 9,6 % a zostanú na rovnakej úrovni ako vlni (1 277,7 mil. eur). Podiel výdavkov na pozostalostné dôchodky (vdovský, vdovecký a sirotsky dôchodok) je 8,5 % a budú mierne rásť na 1 129,3 mil. eur. Predčasné starobné dôchodky tvoria 2 % výdavkov na dôchodky, pričom maximálnu výšku 461,3 mil. eur dosiahli v roku 2024 a budú postupne klesať. Za rok 2025 sa očakávajú výdavky na PSD vo výške 375,3 mil. eur a v rozpočte na rok 2026 sú plánované v sume 262,6 mil. eur (graf 9).

Hospodárenie SP bude v rokoch 2026 až 2028 ovplyvnené deficitným hospodárením v základnom fonde starobného poistenia. V rozpočte SP sa na krytie deficitu použije transfer zo ŠR pre rok 2026 vo výške 2 344,2 mil. eur (graf 10), ako aj presuny z vnútorných zdrojov z ostatných základných fondov SP.

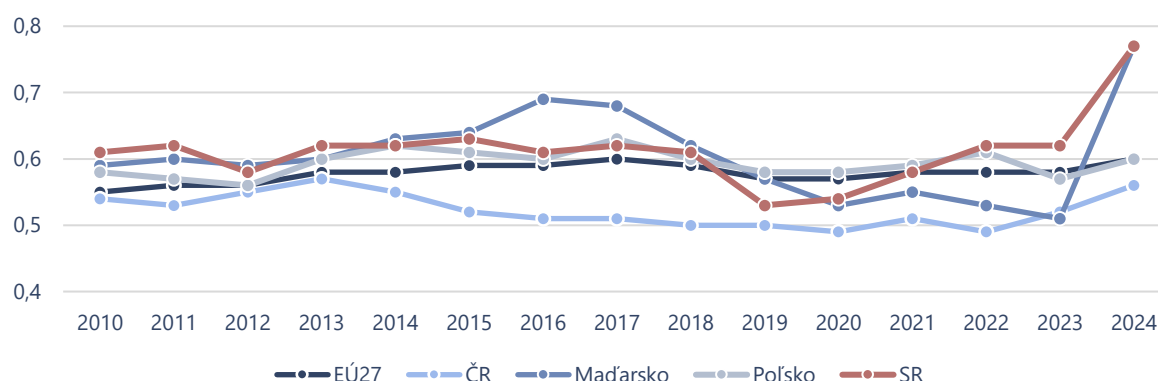
NKÚ SR upozorňuje aj na vývoj príjmov a výdavkov osobitného fondu, ktorý je založený na odvodoch z poistného príslušníkov obecných polícií, ktorý funguje od roku 2022 a už teraz vykazuje deficitné hospodárenie, ktoré sa premietne aj do nasledujúcich rokov. Z tohto dôvodu v prípade jeho platobnej neschopnosti v rokoch 2026 a 2027 poskytne štát SP finančnú výpomoc.

Graf 10: Transfer zo štátneho rozpočtu pre Sociálnu poisťovňu v rokoch 2015 až 2028 (v mil. eur)

Zdroj: Sociálna poisťovňa; spracovanie NKÚ SR.

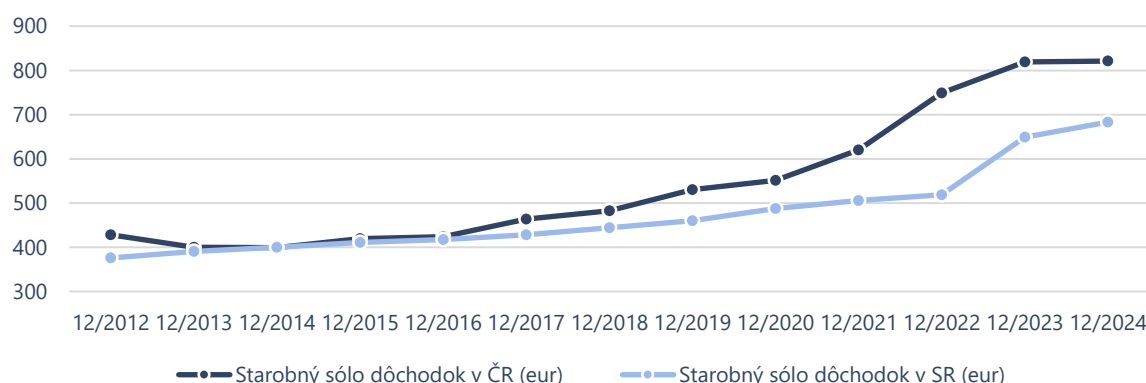
Miera náhrady príjmu po odchode do dôchodku¹⁴ je u slovenských dôchodcov veľmi vysoká. Podľa údajov Eurostatu, po relatívne stabilnom vývoji v rokoch 2010 až 2023, vzrástol na Slovensku tento ukazovateľ na 77 % a radí sa tak medzi najvyššie v rámci V4 aj EÚ27 (graf 11).

¹⁴ Vyjadruje, do akej miery dôchodok nahrádza príjem pred odchodom do penzie.

Graf 11: Miera náhrady príjmu po odchode do dôchodku v EÚ27 a V4 v rokoch 2010 až 2024

Zdroj: Eurostat; spracovanie NKÚ SR.

Dôchodkový systém aj napriek tomu, že nahrádza relatívne veľkú časť príjmov pred odchodom do dôchodku, často nedokáže dostatočne pokryť životné náklady penzistov, čo je slovenský paradox. Príčinu môžeme hľadať v nízkej úrovni miezd na Slovensku, ktorá je najnižšia v krajinách V4 a vysokej cenovej hladiny výrobkov a služieb. Priemerná výška starobného sólo dôchodku v decembri 2024 dosahovala 683,10 eur, pričom v ČR predstavovala koncom roku 2024 výšku 821,12 eur¹⁵ (graf 12). Miera náhrady príjmu je však v ČR nižšia a za rok 2024 bola vo výške 56 %.

Graf 12: Priemerná mesačná výška starobného sólo dôchodku v SR a ČR v rokoch 2012 až 2024 (v eurách)

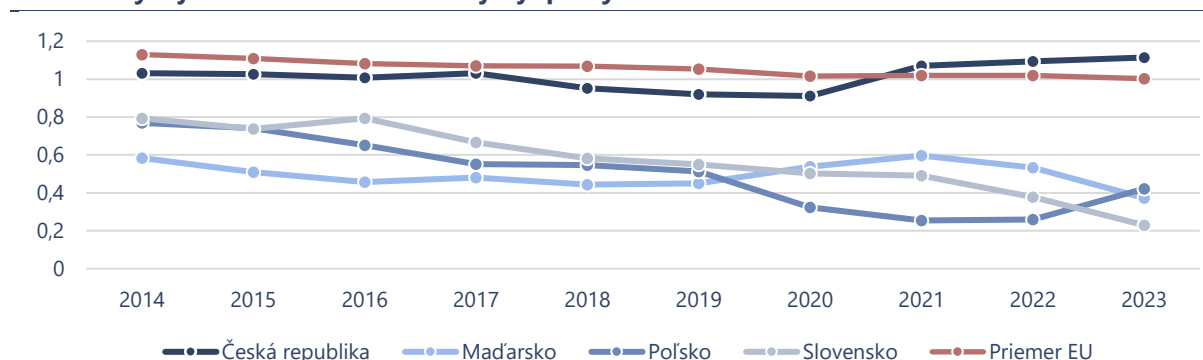
Zdroj: Sociálna poisťovňa. Česká správa sociálneho zabezpečení; spracovanie NKÚ SR.

3.3.2 Výdavky na fungovanie verejnej správy

Verejná správa na Slovensku je často vnímaná ako málo efektívna, čo sa prejavuje najmä v zdĺhavých administratívnych procesoch, nedostatočnej digitalizácii a nízkej kvalite služieb pre občanov. Vysoká miera byrokracie, časté legislatívne zmeny a nedostatok odbornosti v riadení verejných inštitúcií vedú k neefektívnemu využívaniu verejných zdrojov a k strate dôvery občanov. Navyše slabá koordinácia medzi jednotlivými orgánmi a pomalé zavádzanie moderných technológií brzdia schopnosť štátu pružne reagovať na aktuálne spoločenské a ekonomické výzvy. Tento stav potvrdzujú aj dáta z medzinárodného porovnania. Slovensko v indexe efektivity VS¹⁶ dosiahlo najnižšie hodnotenie spomedzi krajín V4 a umiestnilo sa na 24. mieste z 27 krajín EÚ (graf 13).

¹⁵ Česká správa sociálního zabezpečení. [\[online\]](#). Pri prepočte dôchodkov z CZK do EUR bol použitý kurz NBS v posledný deň v mesiaci december príslušného roka.

¹⁶ Government Effectiveness Index. Svetová banka. [\[online\]](#).

Graf 13: Vývoj index efektívnosti verejnej správy v rokoch 2014 až 2023

Zdroj: Svetová banka, WG index. Poznámka: Skóre krajiny v súhrnom ukazovateli je v jednotkách štandardného normálneho rozdelenia v rozmedzí – 2,5 až 2,5.

EK opakovane upozorňuje¹⁷ na viaceré vážne problémy ovplyvňujúce kvalitu a výkonnosť štátnej služby. Hoci podiel štátnych zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním je rovnaký ako priemer EÚ27 (52,8 %), atraktivita práce vo VS klesá a zároveň sa znižuje podiel zamestnancov mladších ako 49 rokov.

V PVV vlády SR na roky 2023 – 2027¹⁸ vláda deklaruje snahu o reorganizáciu VS s cieľom zvýšiť jej efektívnosť a transparentnosť, avšak konkrétne kroky nie sú známe. V septembri 2025 bol z rokovania vlády vypustený návrh¹⁹ na zriadenie Rady vlády SR pre verejnú správu. Navyše, podľa predloženého štatútu by sa Rada nezaoberala reformou VS. Strategické otázky modernizácie, racionalizácie a zmeny pôsobnosti VS majú byť riešené v samostatných expertných pracovných skupinách mimo jej pôsobnosti.

Počas posledných dvoch rokov sa štruktúra ústrednej štátnej správy rozšírila o dva nové orgány – Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR (MCRŠ) a Úrad podpredsedu vlády SR pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku (ÚPVPOZE). Súčasne vzrástol celkový počet štátnych tajomníkov na ministerstvách na 36 (z 26 vo volebnom období 2020 – 2023), pričom viacero rezortov (MPRV SR, MV SR, MS SR, MŠVV SR a MIRRI SR) má po troch štátnych tajomníkov. V predchádzajúcich volebných obdobiach mali jednotlivé ministerstvá spravidla jedného až dvoch štátnych tajomníkov. Štátneho tajomníka má aj novozriadený ÚPVPOZE. **NKÚ SR upozorňuje, že k septembru 2025 má ústredná štátna správa najvyšší počet štátnych tajomníkov od roku 2020.**

Napriek rozširujúcemu sa štátnemu aparátu sa prejavuje duplicita kompetencií, nejasné rozdelenie zodpovednosti a riziko neefektívneho využívania verejných zdrojov. Príkladom je príprava Investičného plánu Slovensko, ktorú vláda zverila novozriadenému ÚPVPOZE, hoci podľa platného kompetenčného zákona je MIRRI SR ústredným orgánom štátnej správy aj pre oblasť investícií v rozsahu strategického plánovania a projektového riadenia²⁰, a to vrátane vypracovania národného strategického investičného rámca a koordinácie investičných projektov určených vládou SR.

Príkladom duplicity vynakladania verejných zdrojov sú rozpočtové zdroje, ktoré majú slúžiť na podporu športu, najmä na budovanie potrebnej športovej infraštruktúry. V roku 2019 vznikol Fond na podporu športu s ročným rozpočtom 20 mil. eur, ktorý bol tento rok navýšený na 60 mil. eur. Jeho hlavnou úlohou je vytvárať podmienky na rozvoj športovej infraštruktúry ako predpokladu rozvoja športu a podporovať významné športové podujatia. Došlo tak k delbe kompetencií medzi MCRŠ SR.

¹⁷ EK, Správa o Slovensku. 2025. [online].

¹⁸ PVV 2023 – 2027. NR SR. [online].

¹⁹ [online].

²⁰ 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

Rozpočet ministerstva má zabezpečovať financovanie uznaných športov prostredníctvom športových zväzov a asociácií, zatiaľ čo fond má zabezpečovať výber a financovanie projektov infraštruktúry športu, najmä národného významu. Fond do konca roku 2024 podporil projekty športovej infraštruktúry v celkovej hodnote takmer 50 mil. eur.

V tomto roku však MCRŠ SR časť svojich rozpočtových prostriedkov z programu 026 – Rozvoj a podpora športu (vo výške 10,98 mil. eur) použilo na tzv. národný športový projekt „Generácia Olymp“, ktorý schválila vláda a ktorého realizátorom je Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV). Z tohto objemu má SOŠV v rámci kapitálových výdavkov 7,23 mil. eur financovať projekty školskej športovej infraštruktúry v obciach do 5-tisíc obyvateľov. Súbežne s tým Fond na podporu športu vyhlásil výzvu na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu športovej infraštruktúry pre obce do 3-tisíc obyvateľov.

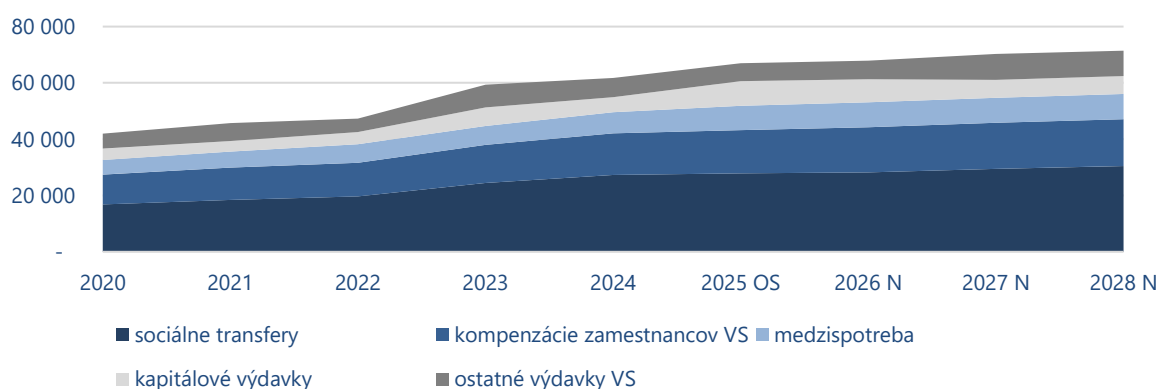
NKÚ SR považuje takýto postup ministerstva za problematický, keďže ide o použitie rozpočtových prostriedkov mimo zákonom určeného mechanizmu, ktorý predstavuje Fond na podporu športu. Takýto postup oslabuje jedinečnú funkciu fondu, vytvára duplicitu vo financovaní a presúva rozhodovanie o infraštruktúrnych projektoch mimo inštitúcií na to zákonom určených. Zároveň presun prostriedkov znižuje objem zdrojov dostupných pre športové zväzy a ich členov.

Ďalším príkladom neštandardného postupu je zapojenie štátneho podniku Vodohospodárska výstavba ako investora projektu Národného centra rýchlostnej kanoistiky a veslovania Bratislava-Jarovce, ktorého náklady sú odhadované na 19 mil. eur. Hlavným poslaním tohto podniku je však výstavba a údržba vodných stavieb. Kontrola NKÚ SR v tejto súvislosti preukázala významný investičný dlh v oblasti údržby a bezpečnej prevádzky vodných diel. Odčerpávanie zdrojov určených na plnenie tohto poslania na iné účely preto NKÚ SR považuje za neefektívne a neúčelné.

Výdavky na fungovanie verejnej správy

Celkové výdavky VS na rok 2026 sa rozpočtujú v objeme 67,9 mld. eur a naďalej každoročne rastú (graf 14). Kapitálové výdavky, zamerané na dlhodobé investície do majetku, rezerv alebo podpory projektov, z nich tvoria iba 9,4 %. Najväčší podiel výdavkov dlhodobo predstavujú sociálne transfery (41,6 %) a kompenzácie na mzdy zamestnancov VS (23,6 % z celkových výdavkov), ktoré napriek pokračujúcej konsolidácii medzioročne vzrástli o 4,5 %. Rozpočet VS je tak čoraz viac zatažený fixnými sociálnymi výdavkami, ktoré obmedzujú priestor na reformné a rozvojové opatrenia.

Graf 14: Výdavky verejnej správy podľa metodiky ESA (v mil. eur)

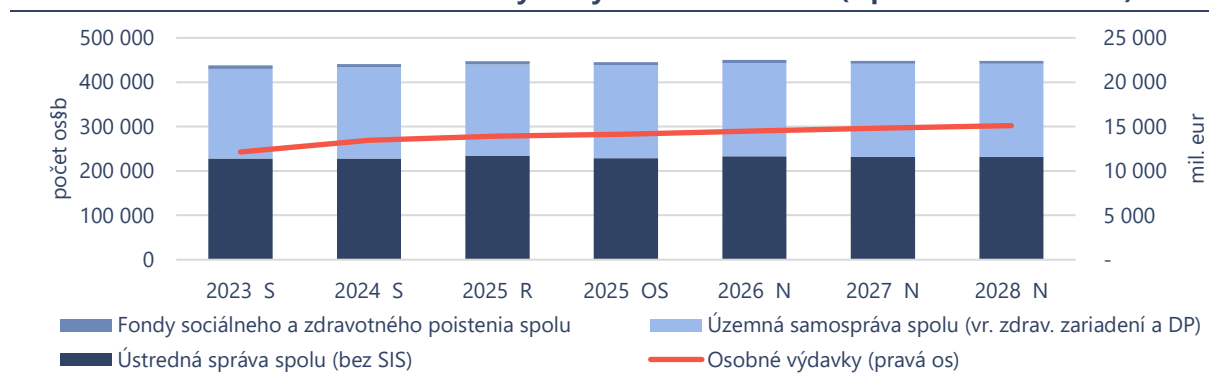
Zdroj: MF SR.

Zvýšené výdavky VS sú spôsobené aj opatreniami vlády a parlamentu v aktuálnom volebnom období. Ide najmä o výrazné zvýšenie 13. dôchodkov, energopomoc, vznik nového MCRŠ SR (rozpočet

na rok 2026 vo výške 227,7 mil. eur) a nového ÚPVPOZE (rozpočet na rok 2026 vo výške 258,4 mil. eur). V raste pokračujú aj výdavky na tovary a služby. Spotreba VS v prvom polroku 2025 vzrástla o viac ako 8 %, čo nenaznačuje reálne konsolidačné úsilie na výdavkovej strane.²¹

Z hľadiska zamestnanosti je NRVS na rok 2026 zostavený s predpokladom, že počet zamestnancov vo VS medziročne vzrastie o 2 786 osôb (v porovnaní s rozpočtom na 2025), **pričom osobné výdavky sa zvýšia o 4,3 %** (o 595 mil. eur, graf 15). V ústrednej štátnej správe je započítané aj zníženie limitu zamestnancov v kapitole MV SR o 1 120 osôb²², avšak nejde o reálne zníženie počtu policajtov, len o technické zosúladienie s uznesením vlády. Najväčší rast počtu zamestnancov je v kapitole MŠVVM SR (390 osôb) a MPSVR SR (300 osôb)²³. Zmena limitu počtu zamestnancov v jednotlivých kapitolách ŠR je uvedená v tabuľke 15 v prílohe.

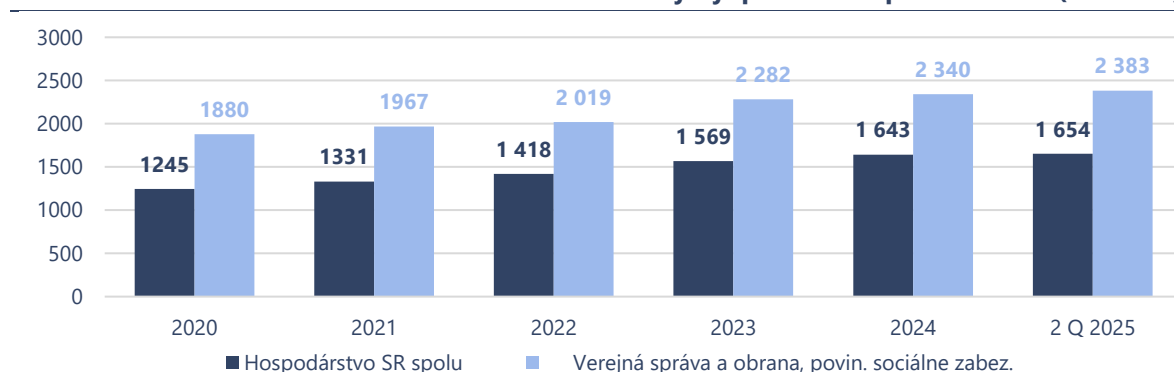
Graf 15: Zamestnanosť vo VS a osobné výdavky zamestnancov VS (v počte osôb a tis. eur)

Zdroj: MF SR.

Napriek deklarovanému konsolidačnému úsiliu vlády pokračuje rýchlejší rast miezd vo verejnom sektore v porovnaní so súkromným sektorom. Za 2. štvrtrok 2025 bol rast miezd vo VS vyšší ako v hospodárstve SR, pričom priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve dosiahla 69,4 % priemernej mzdy vo VS (graf 16). Tento vývoj potvrdzuje, že vláda zatiaľ nepristúpila k systémovým opatreniam na znižovanie počtu zamestnancov a ani k racionalizácii mzdových výdavkov, ktoré sú kľúčové pre zlepšenie efektívnosti VS a dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

Graf 16: Priemerná nominálna mesačná mzda vo verejnej správe a hospodárstve SR (v eurách)

Zdroj: ŠÚ SR.

²¹ Ekonomický a menový vývoj, september 2025. NBS. 2025. [online].

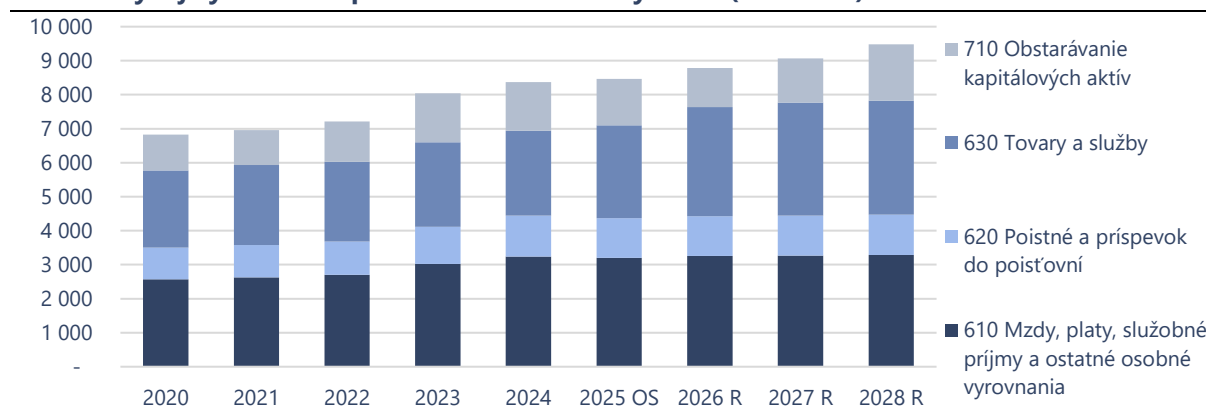
²² V nadväznosti na uznesenie vlády SR č. 649/2020

²³ Zvýšenie v kapitole MŠVVM SR je spôsobené novelou školského zákona z roku 2023 a z dôvodu zvýšenia počtu detí a žiakov materských škôl. V kapitole MPSVR SR je zvýšenie počtu zamestnancov z dôvodu zákona o integrovanej posudkovej činnosti a novelou zákona o profesionálnych náhradných rodičoch.

Výdavky kapitol štátneho rozpočtu

Celkové výdavky ŠR na rok 2026 sú rozpočtované v objeme 33,5 mld. eur, čo predstavuje 49,3 % z celkových výdavkov VS. Výdavky kapitol ŠR a nimi zriadených RO po očistení o transfery naďalej rastú (medziročne o 3,8 % oproti očakávanej skutočnosti roku 2025, graf 17). Zároveň dochádza k zmene ich štruktúry.

Graf 17: Vývoj výdavkov kapitol ŠR a nimi zriadených RO (v mil. eur)

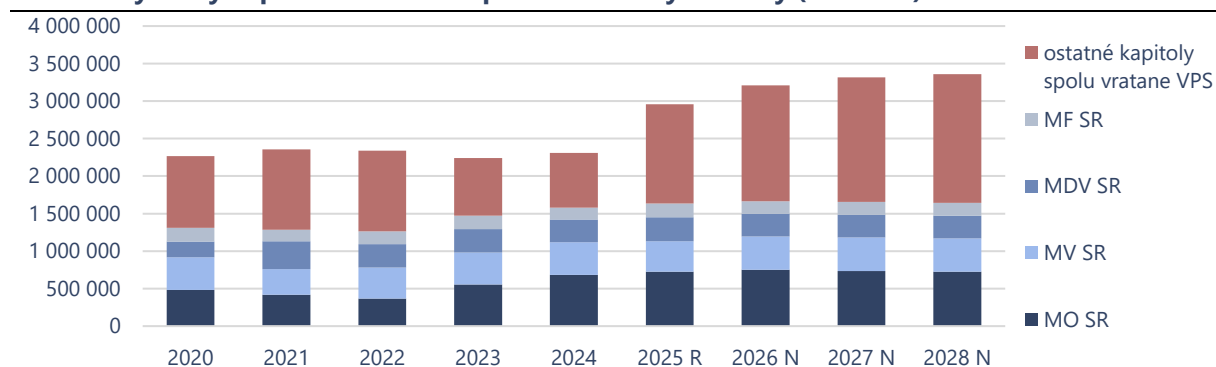
Zdroj: NRVS, ŠZÚ, MF SR. Poznámka: Bežné a kapitálové výdavky, bez transferov.

Najväčšiu časť stále tvoria osobné náklady, pričom mzdy a poistné predstavujú 50,4 % z celkových výdavkov kapitol. Ich výška sa po roku 2024 neznižuje, ale ďalej mierne rastie (medziročne o 1,9 %).

Najvýraznejší medziročný rast výdavkov je rozpočtovaný na tovary a služby (o 17,8 %), čo naznačuje, že kapitoly ŠR zatiaľ nepristúpili k zásadnejšej racionalizácii svojich vnútorných procesov a ani k znižovaniu neefektívnych nákladov.

Investičné výdavky (obstarávanie kapitálových aktív) zostávajú na nízkej úrovni, pričom v NRVS na rok 2026 klesajú medziročne o 16,1 %. Tento vývoj potvrdzuje, že konsolidačné opatrenia vlády sa zatiaľ sústreďujú predovšetkým na príjmovú stranu rozpočtu, zatiaľ čo kvalitatívna štruktúra výdavkov sa nezlepšuje. **NKÚ SR upozorňuje, že dlhodobé obmedzovanie kapitálových výdavkov môže negatívne ovplyvniť modernizáciu verejnej infraštruktúry, inovačný potenciál a schopnosť štátu podporovať hospodársky rast.**

Výdavky štátu na tovary a služby medziročne vzrastú, keď majú v roku 2026 dosiahnuť 3,2 mld. eur, čo predstavuje nárast o 8,5 % (graf 18). Najväčší objem týchto výdavkov je rozpočtovaný v kapitolách MO SR a MV SR, ktoré spolu tvoria 37,2 % všetkých rozpočtovaných výdavkov ŠR na tovary a služby. Podľa predloženého rozpočtu nie je možné určiť podiel jednotlivých položiek, avšak z upraveného rozpočtu na rok 2025 vyplýva, že najväčší podiel z kategórie tovary a služby vynakladá MV SR na služby (39,7 %). Ide najmä o transfer na projekty EÚ, ako aj výdavky na štúdie, expertízy a posudky, pričom k septembru 2025 bolo v tejto kategórii vyúčtovaných 11,8 mil. eur.

Graf 18: Výdavky kapitol štátneho rozpočtu na tovary a služby (v tis. eur)

Zdroj: MF SR.

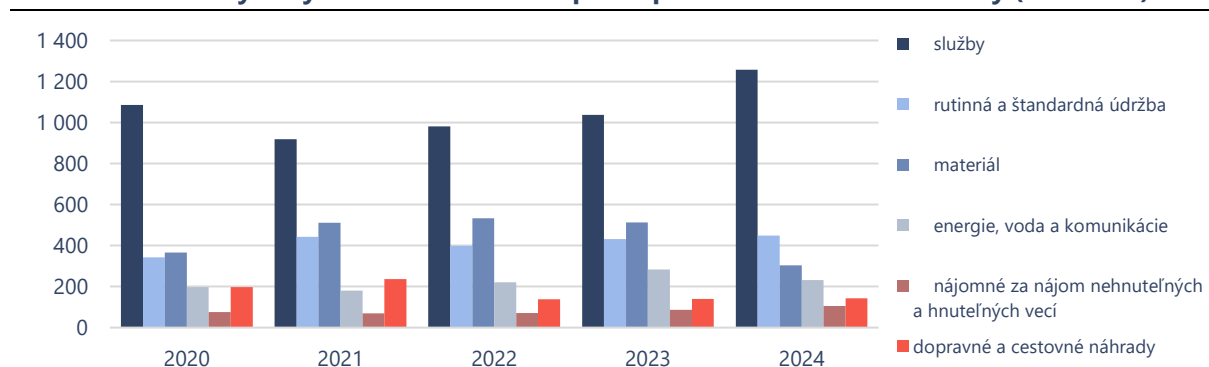
Výrazný medziročný rast výdavkov na tovary a služby je rozpočtovaný v kapitole VPS, MS SR a MŠVVM SR (tabuľka 4).

Tabuľka 4: Výdavky na tovary a služby v kapitolách ŠR

Kapitola	2025 R	2025 OS	2026 N	2026 N / 2025 R	2026 N - 2025 R
VPS	581 784	179 131	771 518	32,6 %	189 734
MV SR	406 285	469 207	444 459	9,4 %	38 174
MS SR	134 454	158 871	170 798	27,0 %	36 344
MŠVVM SR	68 139	110 161	97 279	42,8 %	29 140
MO SR	723 899	679 575	750 490	3,7 %	26 591
SIS	90 288	97 987	97 302	7,8 %	7 014
ÚPÚPaV SR	12 967	12 937	15 629	20,5 %	2 662
Ostatné kapitoly	939 964	960 949	861 550	-8,3 %	- 78 414

Zdroj: MF SR.

Z hľadiska štruktúry tovarov a služieb (graf 19) **najvýraznejšie rástli výdavky na služby, ktoré dosiahli 1,26 mld. eur** (vyše polovicu celej kategórie). Významný rast zaznamenalo aj nájomné, ktoré medziročne vzrástlo o 21,2 % na 106 mil. eur. Tento vývoj potvrdzuje dlhodobý trend rastu prenájmov vo VS (box 3).

Graf 19: Rast bežných výdavkov štátneho rozpočtu podľa druhu tovaru a služby (v mil. eur)

Zdroj: NRVS, ŠZÚ.

BOX 3: Prenajímanie nehnuteľností namiesto správy vlastných budov

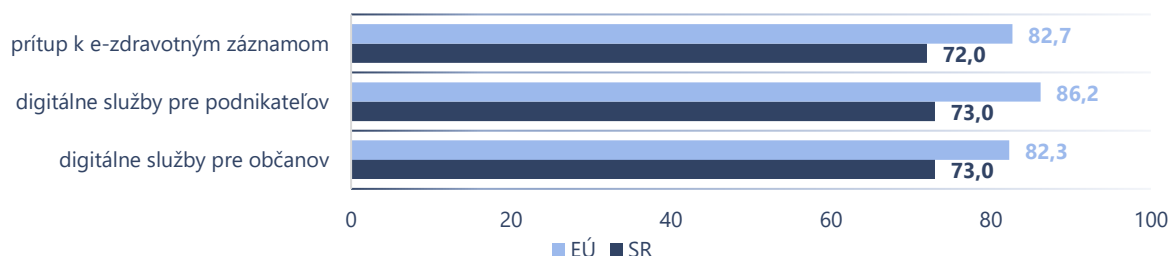
Z dlhodobého hľadiska je pre štát výhodnejšie využívať vlastné nehnuteľnosti. Ako upozorňuje ÚHP²⁴, polovicu výdavkov na nájom nehnuteľností tvorí nájom kancelárií (57 mil. eur), z čoho väčšinu predstavujú nájom v Bratislave (48 mil. eur).

NKÚ SR dlhodobo vo svojich kontrolných a analytických výstupoch poukazuje na to, že štát nemá dlhodobú stratégiu starostlivosti o svoj nehnuteľný majetok. V minulosti predával tzv. „nadbytočný“ majetok, aby získal rýchly príjem do ŠR, pričom po rekonštrukcii týchto budov sa štát sám stal nájomníkom. Z krátkodobého finančného prínosu sa tak stal dlhodobý výdavok ŠR. Príkladom je budova Presscentra, ktorá bola v roku 2006 odpredaná ako nadbytočný majetok štátu, pričom v roku 2022 sa MIRRI SR stalo jej nájomcom s celkovou sumou nájomu 30,5 mil. eur na 10 rokov od prevzatia priestorov s predĺžením o 24 mesiacov.

Naopak, prudký pokles nastal pri materiáli, kde výdavky klesli o 41 % na 304 mil. eur a pri energiách, vode a komunikáciách, ktorých výdavky sa znížili o 18 % na 232 mil. eur. Celkovo sa síce suma výdavkov na tovary a služby oproti roku 2023 výrazne nezmenila, no dochádza k presunu zdrojov z materiálových a energetických nákladov smerom k službám a prenájmom. **Tento trend poukazuje na rastúcu závislosť štátu od externých služieb a prenájatých priestorov.**

Výdavky na informatizáciu a digitalizáciu

Kvalita digitálnych verejných služieb pre občanov dlhodobo zaostáva za priemerom EÚ (graf 20), **a to napriek tomu, že výdavky na IT a digitalizáciu sa medzироčne zvyšujú.** Pre rok 2026 sú v ŠR rozpočtované výdavky na medzirezortný program OEK vo výške 512 mil. eur. Okrem toho sú významným zdrojom financovania aj zdroje z POO (118 mil. eur v rámci komponentu 17 – Digitálne Slovensko) a z P SK vo výške 134 mil. eur.

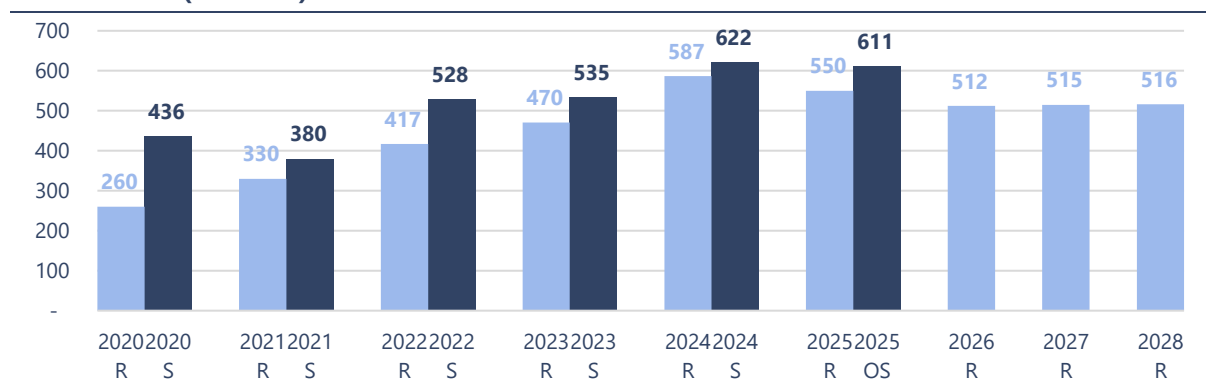
Graf 20: Digitálne verejné služby v rámci DESI indexu 2024 (v %)

Zdroj: EK.

Výdavky ŠR v medzirezortnom programe OEK medzироčne rastú (graf 21), **pričom skutočné čerpanie každoročne prevyšuje pôvodne rozpočtované sumy.** Od roku 2020 bolo z tohto programu skutočne vynaložených viac ako 3,1 mld. eur. Do očakávanej skutočnosti za rok 2025 pritom ešte nie sú započítané nové projekty na modernizáciu ÚPVS slovensko.sk, na ktoré NASES (príspevková organizácia MIRRI SR) v septembri 2025 vyhlásila VO v hodnote viac ako 80 mil. eur.

²⁴ ÚHP – Tajomstvá štátnych nájomov. 2025. [online].

Graf 21: Porovnanie rozpočtovaných (R) a skutočných (S) výdavkov v programe OEK v rokoch 2020 až 2027 (v tis. eur)

Zdroj: RIS, NRVS.

Najväčšie výdavky na IT na rok 2026 majú rozpočtované kapitoly MF SR (141,3 mil. eur) a MV SR (137, 2 mil. eur), ktoré spolu predstavujú viac ako polovicu (54,4 %) všetkých výdavkov v rámci programu OEK. V kapitole VPS sú vyčlenené prostriedky na multilicenčnú zmluvu s Microsoftom a ďalšie IT výdavky v celkovej výške 98 mil. eur. V porovnaní s rokom 2025 ide o medziročný nárast o 164,5 %. Rozpočtované výdavky na roky 2027 a 2028 sú stanovené v rovnakej výške, čo naznačuje, že ide o dlhodobý výdavok ŠR a nie jednorazovú investíciu.

3.4 Limit verejných výdavkov

Limit verejných výdavkov (LVV) predstavuje nástroj na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Výpočet LVV sa od roku 2024 zmenil a zjednodušil. Limit vychádza z medziročného rastu čistých výdavkov, počíta ho MF SR v súlade s MTP²⁵. Výročná správa o pokroku²⁶ sumarizuje plnenie fiškálno-štrukturálneho plánu, ku ktorému RRZ²⁷ vypracúva v zmysle novelizovaných rozpočtových pravidiel svoje hodnotenie. Samotný postup výpočtu LVV sme popísali vo vľajšom stanovisku NKÚ SR k návrhu ŠR na rok 2025²⁸.

Vypočítaný limit schvaľuje NR SR uznesením k RVS na nadchádzajúce tri roky (jedna suma pre každý rok). Súčasťou uznesenia sú aj limity subjektov VS a ďalších súčastí RVS rozpočtovaných v RVS na príslušný rok. NR SR uznesením zároveň splnomocňuje vládu upravovať limity jednotlivých subjektov pri dodržaní celkového LVV. Súčasťou LVV nie sú prostriedky z rozpočtu EÚ, vrátane POO a spolufinancovania, úrokové náklady, cyklické výdavky na dávky v nezamestnanosti a jednorazové výdavky (tabuľka 5).

Tabuľka 5: Porovnanie LVV medzi RVS 2025 – 2027 a 2026 – 2028 (akruálne a konsolidované, v mil. eur)

	RVS 2025 – 2027			RVS 2026 – 2028			26N-25R	26N-26R
	2025	2026	2027	2026	2027	2028	5-2	5-3
1	2	3	4	5	6	7		
Celkové výdavky rozpočtu verejnej správy (ESA 2010)	66 511	68 251	70 646	67 876	70 318	71 449	1 365	-375
Úrokové náklady	-2 159	-2 388	-2 753	-2 420	-2 730	-3 085	-261	-32
Prostriedky z rozpočtu Európskej únie (vrátane POO)	-2 839	-2 739	-2 160	-2 895	-2 397	-2 526	-56	-156

²⁵ Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán SR. [\[online\]](#).

²⁶ Výročná správa o pokroku a stanovisko MF SR k hodnoteniu RRZ. [\[online\]](#).

²⁷ Hodnotenie Výročnej správy o pokroku 2025. [\[online\]](#).

²⁸ Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR k návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2025. [\[online\]](#).

Spolufinancovanie	-437	-649	-654	-492	-624	-615	-55	157
Cyklické výdavky na dávky v nezamestnanosti	-12	-10	-30	-27	-36	-35	-15	-17
Jednorazové výdavky	0	0	0	0	0	0	0	0
Výdavky spadajúce pod LVV	61 063	62 465	65 049	62 042	64 531	65 188	979	-423
Limit verejných výdavkov	61 150	62 120	63 110	62 936	63 931	64 571	1 786	816
Rozdiel	-87	345	1 939	-894	600	617	-807	-1 239

Zdroj: Návrh RVS 2025 – 2027 (t. 13), Návrh RVS 2026 – 2028 (t. 17); spracovanie NKÚ SR.

Celkové aktuálne a konsolidované výdavky celej VS stanovuje RVS 2026 – 2028 na rok 2026 vo výške 67 876 mil. eur. Medziročne narástli celkové výdavky o 1 365 mil. eur, z čoho 979 mil. eur spadá pod LVV. Najväčší medziročný nárast výdavkov mimo LVV je vykázaný pri úrokových nákladoch o 261 mil. eur. Porovnať môžeme aj vlnajší rozpočet na 2026 (súčasť RVS 2025 – 2027) a tohoročný rozpočet na 2026 (súčasť RVS 2026 – 2028), pričom celkové výdavky sa vlni rozpočtovali o 375 mil. eur vyššie ako tento rok. Na druhej strane LVV sa vlni stanovil o 816 mil. eur nižšie ako tento rok, čo je umožnené prebiehajúcou konsolidáciou, úpravami na príjmovej aj výdavkovej strane.

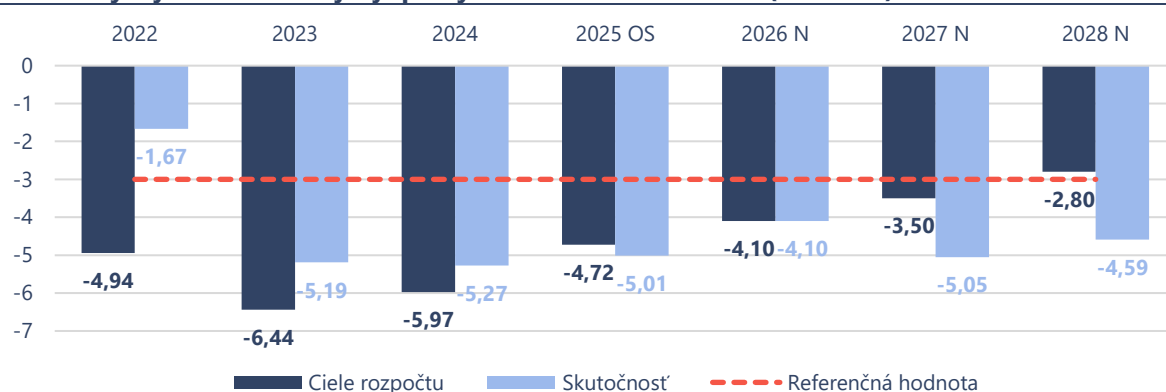
Fiškálny vankúš predstavujúci rozdiel medzi rozpočtovanými výdavkami patriacimi pod LVV (62 042 mil. eur) a samotným LVV (62 936 mil. eur) dosahuje pre rok 2026 hodnotu 894 mil. eur. Oproti rozpočtu na rok 2025 je fiškálny vankúš viac než 10-násobný, no stále zodpovedá 1,42 % celkového LVV. Na ďalšie roky sú rozpočtované výdavky spadajúce pod LVV vyššie ako samotný LVV počítaný z aktuálneho rastu čistých výdavkov, čo implikuje potrebu dodatočných konsolidačných opatrení v nasledujúcich rokoch. **NKÚ SR konštatuje, že navrhované výdavky spadajúce pod LVV sú nižšie, než aktuálne platný LVV, schválený v 2025, aj navrhovaný LVV v rámci RVS 2026 – 2028.**

Celkový LVV sa delí medzi ŠR, vrátane jednotlivých kapitol a subjekty VS (tabuľky 16 a 17 v prílohe). Najväčšia časť ide tradične do Sociálnej poisťovne (15 mld. eur a 24,2 % celkového LVV), na verejné zdravotné poistenie a zdravotnícke zariadenia (spolu 10,2 mld. eur a 16,4 % LVV) a do samosprávy (9,9 mld. eur a 15,9 % LVV). Na ŠR pripadá 22,5 mld. eur alebo aj 36,3 % celkového LVV, pričom tri prvé kapitoly minú takmer polovicu celkových výdavkov ŠR spadajúcich pod LVV (MPSVR SR – 3,8 mld. eur, MO SR – 3,1 mld. eur a MZ SR – 3,0 mld. eur).

3.5 Fiškálny rámec návrhu rozpočtu verejnej správy

NKÚ SR dlhodobo upozorňuje na pretrvávajúce riziká vo verejných financiách, ktoré ohrozujú ich dlhodobú udržateľnosť. Napriek trom prijatým konsolidačným balíkom od roku 2023 v celkovej hodnote približne 7,4 mld. eur (2 mld. eur v roku 2023, 2,7 mld. eur v roku 2024 a 2,7 mld. eur v roku 2025) deficit verejných financií naďalej prekračuje očakávania. Kým rozpočet na rok 2025 predpokladal deficit na úrovni 4,7 % HDP, aktuálne odhady naznačujú jeho nárast na približne 5 % HDP. Tretí konsolidačný balík by mal podľa odhadov znížiť deficit v roku 2026 na 4,1 % HDP, avšak bez hlbších štrukturálnych reforiem, najmä na strane výdavkov, zostáva ozdravenie verejných financií nedostatočné.

Napriek poklesu v roku 2026 má byť deficit výrazne nad hranicou 3 % HDP, ktorú stanovuje Pakt stability a rastu EÚ (graf 22). Z rozpočtového výhľadu pritom vyplýva, že v roku 2027 sa deficit zvýši na 5,1 % HDP, čo potvrdzuje, že konsolidácia nemá trvalý charakter a jej výsledky sú len dočasné. V rozpočte chýbajú systémové opatrenia so stálym efektom na výdavkovej strane, pričom viaceré úspory sú len účtovného charakteru, ako napríklad zmena zdroja financovania energopomoci, čo neznižuje reálne výdavky štátu, iba mení ich zdroj financovania.

Graf 22: Vývoj schodku verejnej správy v rokoch 2022 až 2028 (v % HDP)

Zdroj: Návrh RVS 2026 až 2028.

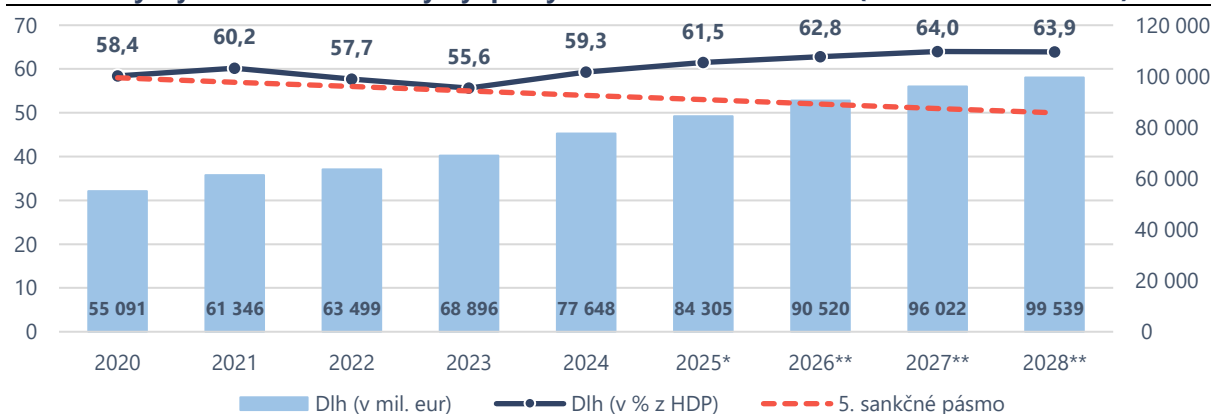
Poznámky: Hodnoty dosiahnutého nominálneho salda za roky 2023 a 2024 zodpovedajú jarnej notifikácii Eurostatu. Rozpočtové hodnoty na rok 2025 sú podľa údajov, ktoré vchádzali do RVS na roky 2025 až 2027. Pre pokles deficitu pod 3 % HDP do roku 2028 bude potrebné ešte prijať v budúcich rozpočtoch konsolidačné opatrenia v objeme 1,8 % HDP.

Dodatočným rizikovým faktorom je skutočnosť, že už v roku 2026 bude Slovensko povinné predložiť návrh vyrovnaného rozpočtu v súlade so strednodobým fiškálno-štrukturálnym plánom a novým európskym fiškálnym rámcom. EK však vo svojej Správe o krajine upozorňuje, že aj napriek prijatému konsolidačnému balíku sa deficit verejných financií očakáva na úrovni 5,1 % HDP. Dosiahnutie vyrovnaného rozpočtu si preto bude vyžadovať ďalšie významné konsolidačné opatrenia, a to buď na príjmovej alebo na výdavkovej strane, pričom riziká spojené s dlhodobou rastúcimi výdavkami na dôchodky a zdravotníctvo zostávajú vysoké.

3.6 Prognóza hrubého dlhu verejnej správy

NKÚ SR pozitívne hodnotí potrebu konsolidácie a snahu o ozdravenie verejných financií, ale napriek doteraz prijatým opatreniam sa nepodarilo dosiahnuť skutočné zníženie deficitu a dlhu. Tretí rok po sebe zaznamenáva SR výrazný nárast dlhu, ktorý aktuálne presahuje úroveň 84 mld. eur.

Hrubý dlh VS sa očakáva v tomto roku o 975 mil. eur vyšší oproti návrhu rozpočtu na rok 2025. MF SR v návrhu rozpočtu na rok 2025 predpokladalo, že hrubý dlh VS dosiahne 59,6 % HDP, no očakávaná hodnota je vyššia o 1,9 p. b. na úrovni 61,5 % HDP (graf 23). Za prehlbujúcim sa zadlžením stojí najmä vyšší očakávaný deficit verejných financií (5 % HDP) a zároveň slabý ekonomický rast (0,8 % HDP). Spomalenie ekonomiky aj z dôvodu prijatých konsolidačných opatrení nedokáže kompenzovať narastajúci dlh a stabilizovať jeho podiel na HDP.

Graf 23: Vývoj hrubého dlhu verejnej správy v rokoch 2020 až 2028 (v mil. eur a v % HDP)

Zdroj: MF SR. *očakávaná skutočnosť **prognóza

Podľa návrhu ŠR na rok 2026 hrubý dlh VS prekročí limit najvyššieho pásma dlhovej brzdy o viac ako 10 p. b. Pre rok 2026 je stanovený horný limit najvyššieho pásma dlhovej brzdy na 52 %. V roku 2026 očakávame hrubý dlh na úrovni 62,8 % HDP v celkovej hodnote 90,5 mld. eur.

Dlh na jedného obyvateľa by mal v roku 2026 dosiahnuť približne 16 720 eur, čo je takmer o 1 200 eur viac než tento rok. V súvislosti s nepriaznivým demografickým vývojom – najmä poklesom podielu EAO, je súčasne nastavený dôchodkový systém dlhodobo neudržateľný. Tento stav vytvára čoraz väčší tlak na verejné financie a ohrozuje fiškálnu stabilitu štátu v dlhodobom horizonte.

NKÚ SR dôrazne vyzýva na stabilizáciu verejných financií, keďže hrubý dlh VS by mohol v roku 2028 atakovať hranicu takmer 100 mld. eur. Od roku 2020 sa hrubý dlh VS nachádza v najvyššom, 5. sankčnom pásme ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. V posledných rokoch schválením PVV boli aktivované únikové klauzuly v rámci mechanizmu dlhovej brzdy, ktoré sa vzťahujú na obdobie nasledujúcich dvoch rokov. V tomto období sa uplatňujú sankcie z prvých dvoch pasem. Prvou sankciou je, že MF SR zasiela NR SR písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie. Avšak tieto opatrenia sa ukazujú ako nedostatočné, keďže zadlženosť krajiny naďalej výrazne rastie. Druhou sankciou je zníženie platov členov vlády na úroveň predchádzajúceho roka, ktorá bola nepriamo porušená.

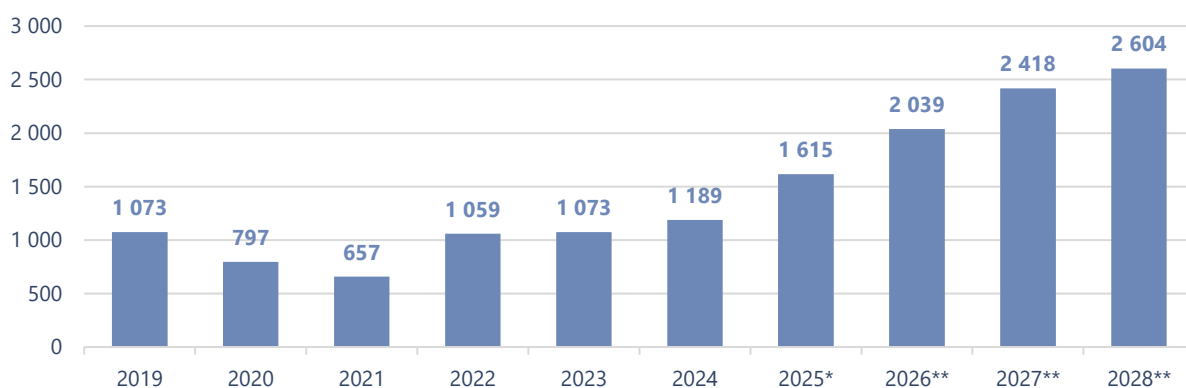
Ak vláda SR neschválí návrh RVS do 22. novembra 2025, od tohto dátumu začnú platiť tri najprísnejšie sankcie dlhovej brzdy.

NKÚ SR upozorňuje, že v roku 2026 existuje riziko, že vláda SR bude musieť:

- viazať 3 % výdavkov aktuálneho rozpočtu – vláda a samosprávy schvaľujú rozpočty na budúci rok bez medziročného nárastu výdavkov,
- predložiť NR SR a schváliť rozpočet VS vyrovnaný, prípadne prebytkový,
- požiadať NR SR o vyslovenie dôvery.

V roku 2026 sú rozpočtované výdavky na obsluhu štátneho dlhu vyššie o 424 mil. eur než sa očakáva v tomto roku (graf 24). Zvýšenie nákladov na obsluhu štátneho dlhu v roku 2026 je spôsobené rastom nominálneho dlhu v dôsledku potreby zabezpečenia finančných prostriedkov na krytie deficitu ŠR, ako aj nárastom priemerného výnosu z emitovaných štátnych dlhopisov. Vysoké náklady na obsluhu štátneho dlhu znižujú dostupné finančné zdroje na ďalšie nevyhnutné výdavky štátu. **Výdavky na riadenie dlhu majú od roku 2026 presahovať 2 mld. eur až po 2,6 mld. eur v roku 2028, čo je hodnota takmer celého aktuálne prijatého tretieho konsolidačného balíka.**

Graf 24: Výdavky na správu štátneho dlhu v rokoch 2019 až 2028 (v mil. eur)

Zdroj: MF SR. *očakávaná skutočnosť ** prognóza

4 Rozpočtové vzťahy Slovenska a Európskej únie

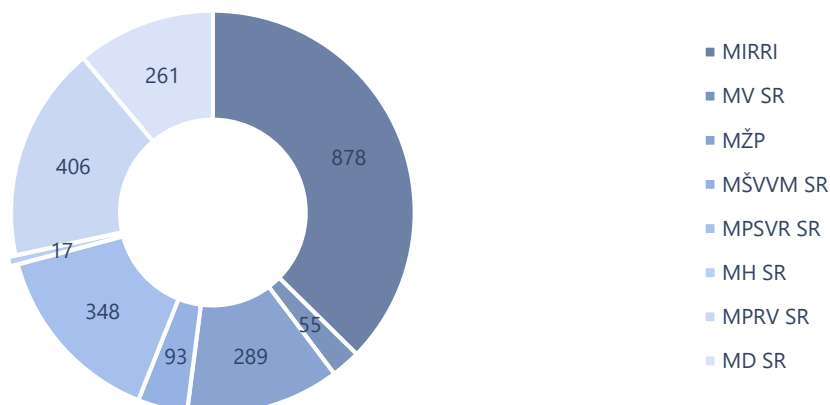
Prostriedky z rozpočtu EÚ sa na rok 2026 rozpočtujú na úrovni 2,3 mld. eur. Spolu s prostriedkami z POO tak predstavujú sumu 2,9 mld. eur (tabuľka 6). Výdavky z európskych zdrojov sú plánované na rok 2026 v rámci ôsmich kapitol, z toho za oblasť poľnohospodárskych fondov v sume 405,9 mil. eur a zvyšných 1 942,3 mil. eur za štrukturálne fondy (graf 25). Prostriedky EÚ sa rozpočtujú s neutrálnym dopadom na verejné financie, preto sú rozpočtované v rovnakej sume ako príjmy (2,3 mld. eur).

Tabuľka 6: Rozpočtované príjmy za prostriedky EÚ na rok 2026 (v mil. eur)

	Suma prostriedkov EÚ
Poľnohospodárske fondy	405,9
Štrukturálne fondy	1 942,3
Prostriedky z rozpočtu EÚ spolu	2 348,3
Prostriedky z POO	554,0
Prostriedky z EÚ spolu	2 902,2

Zdroj: Návrh RVS 2026 – 2028.

Graf 25: Rozpočtované výdavky za prostriedky EÚ na rok 2026 (v mil. eur)

Zdroj: Návrh RVS 2026 – 2028.

K prostriedkom EÚ sa rozpočtujú aj výdavky na spolufinancovanie zo ŠR, ktoré sa v roku 2026 plánujú v celkovom objeme 525,2 mil. eur. Z toho výdavky na spolufinancovanie zo ŠR k prostriedkom EÚ (na štrukturálne fondy) v objeme 499,7 mil. eur²⁹ a zvyšnú sumu 25,5 mil. eur tvoria výdavky zo ŠR na spolufinancovanie k zahraničným grantom.

Príjmy ŠR z prostriedkov POO na rok 2026 sú rozpočtované v rámci kapitoly VPS.³⁰ Tie sú určené na krytie uskutočnených výdavkov na implementáciu POO, ktoré sú vo výdavkoch ŠR na budúci rok plánované v rámci 12 kapitol³¹ v celkovej výške 554 mil. eur.

V roku 2026 budú v rozpočte kapitol, okrem rozpočtovaných prostriedkov za štrukturálne fondy a POO, k dispozícii aj nevyčerpané prostriedky viazané ku koncu roka 2025, ktoré sa v zmysle § 8 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. uvoľnia na použitie.

²⁹ Z toho na poľnohospodárske fondy v sume 106,2 mil. eur a na štrukturálne fondy vo výške 393,5 mil. eur.

³⁰ Prostriedky EÚ prijaté na samostatný účet NIKA prevádza na príjmový účet kapitoly VPS, čím sa zaradia do príjmov ŠR. [online].

³¹ MIRRI SR, MV SR, MS SR, MF SR, MŽP SR, MŠVVM SR, MZ SR, MPSVR SR, MH SR, MD SR, ÚVO a NIKA.

4.1 Fondy EÚ programového obdobia 2021 – 2027

Po uplynutí viac ako polovice obdobia oprávnenosti stav čerpania nosného Programu Slovensko (P SK) dosahuje jednu desatinu celkového prideleného balíka prostriedkov (tabuľka 7). Za účelom vyhnutia sa prepadu časti alokácie, pridelenej k prvému ročnému záväzku, bude do konca roka 2025 potrebné zúčtovať na EK výdavky vo výške 215,7 mil. eur³². Pri udržaní aktuálneho tempa čerpania by plnenie prvého finančného mílnika nemalo byť ohrozené³³.

Tabuľka 7: Čerpanie programov v rámci PO 2021 – 2027 k 30. 9. 2025 (v mil. eur)

Program	Alokácia	Čerpanie k 30. 9. 2025	Podiel čerpania k 30. 9. 2025	Potrebné vyčerpať do 31. 12. 2025	Potrebné vyčerpať do 31. 12. 2026
Program Slovensko	12 593,7	1 302,5	10,3%	215,7	2 331,7*
Interreg SK-CZ	85,3	3,0	3,5%	2,2	14,4
Interreg SK-AT	55,5	0,4	0,7%	3,0	11,0
Program Rybné hospodárstvo	15,2	0,0	0,0%	-	5,4
Interact IV	45,0	11,9	26,4%	0,0	0,0
SPOLU	12 794,8	1 317,8	10,3%	220,9	2 362,5

Zdroj: PO (MF SR).

*Zdroje NextGeneration EU, alokované podľa čl. 4 Nariadenia EP a Rady (EÚ) 2021/1056 v P SK v rámci Priority 7 Fond spravodlivej transformácie, musia byť vyčerpané v roku 2026 v plnej výške. Hraničný termín 31. 12. 2026 však pre tieto prostriedky neplatí, keďže musia byť vyčerpané a následne deklarované EK najneskôr do konca októbra 2026, aby ich EK stihla vyplatiť do 31. 12. 2026. Na dočerpanie pridelennej alokácie ešte zostáva 96,45 mil. eur.

Z pohľadu plnenia záväzkov ku koncu roka 2026 sa ako najrizikovejší javí Program Rybné hospodárstvo (MPRV SR), ktorý ku koncu septembra 2025 nemá zazmluvnený ani jeden projekt. Program má vyhlásené štyri výzvy v celkovej výške 12,1 mil. eur (80 % alokácie), pričom doteraz bolo predložených 26 žiadostí o NFP³⁴. **NKÚ SR upozorňuje, že za účelom vyhnutia sa prepadu prostriedkov ku koncu roka 2026 bude potrebné voči EK zúčtovať čerpanie vo výške viac ako jednej tretiny celkovej alokácie.**

V prípade P SK je kritickejší rok 2026, ktorý si bude vyžadovať čerpanie takmer dvojnásobku doteraz realizovaného čerpania (2 331,7 mil. eur). **NKÚ SR upozorňuje na riziko možného prepadu finančných prostriedkov ku koncu roka 2026 v prípade, ak nedôjde k výraznému zdynamizovaniu čerpania.** Významne by mohlo pomôcť urýchlenie čerpania veľkých fázovaných dopravných projektov z PO 2014 – 2020³⁵, vyplatenie ďalších tranží za finančné nástroje³⁶ a urýchlenie implementácie národných projektov³⁷. Kľúčovým predpokladom pre zrýchlenie implementácie zakontrahovaných projektov je aj zabezpečenie podmienok pre včasné a úspešné ukončenie procesov VO na výber

³² Minimálna hranica čerpania za prvý ročný záväzok už bola vďaka vyplateniu mimoriadnej 30 % zálohovej platby z EK (v dôsledku presunu časti alokácie P SK v sume 231,8 mil. eur na novú iniciatívu: Platforma strategických technológií pre Európu – STEP) znížená o 69,5 mil. eur. Presun alokácie bol schválený v rámci revízie P SK rozhodnutím EK č. C(2025) 4799 final zo 14. 7. 2025.

³³ Pravidlo n+3 je potrebné dodržať na úrovni programu ako celku, čo umožňuje nedostatočné čerpanie jednej priority kompenzovať nadčerpaním inej priority. Zároveň k vyhnutiu sa prepadu časti alokácie ku koncu roka 2025 môže prispieť revízia P SK, v ktorej min. 10 % alokácie bude presunutých na nové priority EK definované v rámci Modernizovanej kohéznej politiky. SR tak splní podmienku pre vyplatenie dodatočnej jednorazovej zálohovej platby vo výške 9,5 % z alokácie P SK, ktorá zníži záväzok čerpania do konca roka 2025. Podmienkou však je predloženie takejto revízie P SK na EK do konca roka 2025. [online].

³⁴ Zdroj: ITMS21+. [online].

³⁵ K 30. 9. 2025 sa implementuje 12 fázovaných dopravných projektov v celkovej výške 482,1 mil. eur, u ktorých bolo ukončené VO na výber dodávateľov. Zostáva dočerpať takmer 222,6 mil. eur, z toho za zdroj EÚ 84,7 mil. eur (zdroj: ITMS2021+). Okrem toho sú v implementácii aj fázované projekty MŽP a MIRRI SR, avšak v nižších sumách.

³⁶ K 30. 9. 2025 sa uzavrelo deväť zmlúv o financovaní v sume 924,4 mil. eur. Doteraz vyplatené tranže sú vo výške 256,7 mil. eur (z toho za zdroj EÚ 204,6 mil. eur), t. j. takmer jedna tretina. (zdroj: ITMS2021+).

³⁷ K 30. 9. 2025 sa uzavreli zmluvy o NFP na 118 národných projektov v sume 3 616,2 mil. eur. Z toho 20 projektov má zazmluvnené prostriedky nad 50 mil. eur. Ide najmä o projekty MD SR, MŠVVM SR, MIRRI SR, MPSVaR SR, SIEA a ÚV SR.

dodávateľov. Jedným z predpokladov je dosiahnutie dostatočného počtu kvalifikovaných administratívnych kapacít na ÚVO.³⁸

K minimalizácii rizika prepadu prostriedkov EÚ z P SK ku koncu roka 2026 môže pomôcť aj realokácia časti prostriedkov z flexibility (1 976,5 mil. eur)³⁹ do priorit Modernizovanej kohéznej politiky schválenej v rámci Strednodobej revízie.⁴⁰ Táto legislatíva umožňuje členským štátom na dobrovoľnej báze presunúť časť alokácie programu na nové priority EK v oblasti konkurencieschopnosti a dekarbonizácie, obrany a bezpečnosti, dostupného bývania, agendy miest, vodnej odolnosti a energetickej transformácie. EK touto legislatívou deklaruje možnosť predĺženia obdobia oprávnenosti o jeden rok (do konca roka 2030) v prípade, ak členský štát presunie minimálne 10 % alokácie programu na tieto nové priority. Súčasne výhodou je aj vyplatenie dodatočných zálohových platieb⁴¹ a zvýšenie miery spolufinancovania zo zdrojov EÚ o 10 p. b.⁴², čo bude mať pozitívny vplyv na likviditu platobného orgánu MF SR. Uvedenými opatreniami sa však presúva riziko prepadnutia prostriedkov ku koncu PO, kedy bude potrebné zúčtovať okrem ročného záväzku aj všetky prijaté zálohové platby z EK. Vytvára to priestor pre opakovanie scenára z predchádzajúcich PO, kedy sa čerpanie presúvalo do posledných rokov a kulminovalo rok pred ukončením obdobia oprávnenosti. **NKÚ SR upozorňuje na súvisiace riziko miania prostriedkov na projekty bez väčšej pridanej hodnoty z dôvodu sústredenia sa na rýchle dočerpávanie alokácie na úkor kvality projektov.**

K navýšeniu čerpania v roku 2026 by mohli prispieť pripravované úpravy P SK v súvislosti so zabezpečením prostriedkov na krytie budúcoročných zvýšených cien plynu a tepla pre energetické domácnosti, tzv. energopomoc⁴³ v odhadovanej výške viac ako 420 mil. eur. Keďže legislatíva EK pre PO 2021 – 2027 neumožňuje čerpať finančné prostriedky EÚ na kompenzáciu zvýšených cien energií, SR rokuje s EK o možnosti zaradenia vybraných investícií, aktuálne financovaných zo zdrojov ŠR, do financovania P SK⁴⁴. V prípade schválenia tejto možnosti by takto ušetrené zdroje ŠR mohli byť použité na financovanie energopomoci. MIRRI SR pripravuje takúto úpravu P SK v rámci najbližšej revízie programu, ktorú by malo predložiť EK do konca roka 2025. EK má štyri mesiace na schválenie zmeny programu.⁴⁵

Kontrola NKÚ SR zameraná na čerpanie P SK cez mechanizmus integrovaných územných investícií (IÚI) potvrdila viaceré identifikované riziká (box 4). Významnou mierou sa na stave čerpania P SK podieľajú aj projekty územnej samosprávy realizované cez mechanizmus IÚI. NKÚ SR vzhľadom na pomalé rozbiehanie implementácie vykonal v roku 2025 kontrolu na riadiacom orgáne MIRRI SR a na vzorke riadiacich štruktúr v rámci Košického samosprávneho kraja.

³⁸ ÚVO podľa UV č. 641/2021 vykonáva kontrolu zákaziek VO financovaných z fondov EÚ v rámci P SK. UV SR č. 488/2023 bolo pre ÚVO od 1. 1. 2024 schválených 110 administratívnych kapacít, pričom k 25. 6. 2025 bolo z toho obsadených 52,8. [\[online\]](#).

³⁹ Ide o 50 % alokácie P SK za ročné záväzky 2026 a 2027, ktoré EK v rámci strednodobého preskúmania uvoľnila do implementácie cez schválenie revízie P SK dňa 14. 7. 2025.

⁴⁰ Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 2025/1914 k strednodobému preskúmaniu je účinné od 20. 9. 2025. [\[online\]](#).

⁴¹ V prípade presunu min. 10 % alokácie P SK (t. j. 1 259,4 mil. eur) na nové priority politiky súdržnosti a predloženie takejto revízie programu na EK do konca decembra 2025, EK vyplatí výnimočnú zálohovú platbu vo výške 20 % realokovaných zdrojov a v dôsledku hranice SK s UA navyše dodatočnú jednorazovú zálohovú platbu vo výške 9,5 % alokácie P SK. [\[online\]](#).

⁴² Maximálne do výšky 100 % celkových oprávnených výdavkov.

⁴³ Vládny návrh zákona o adresnej energopomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [\[online\]](#).

⁴⁴ Podľa EK financovanie investícií nesmie byť realizované z alokácie P SK určenej na biodiverzitu, podporu MRK, ESF a na IÚI.

⁴⁵ Článok 24, ods. 4 Nariadenia EP a Rady č. 2021/1060 z 24. júna 2021. [\[online\]](#).

BOX 4: Čerpanie Programu Slovensko cez mechanizmus Integrovaných územných investícií

V štvrtom PO sa zvýšila rozhodovacia právomoc samospráv o využití prostriedkov z fondov EÚ. O použití takmer jednej pätiny alokácie P SK (2,41 mld. eur) rozhodujú regióny prostredníctvom využitia integrovaného územného prístupu k implementácii fondov EÚ. Princíp „zdola nahor“ vytvára podmienky pre riešenie špecifických potrieb regiónov podľa požiadaviek samosprávnych krajov a združení samosprávy obcí (ZMOS, Únia miest Slovenska).

Integrovaný územný rozvoj (IÚR) sa realizuje na základe stratégií územného alebo miestneho rozvoja prostredníctvom IÚI. Tie sú definované projektovými zámermi IÚI, pripravenými v spolupráci regionálnych a miestnych samospráv a partnerov. Úlohy regionálnych partnerov sú vykonávané v rámci vytvorených Rád partnerstva na území krajov na úrovni VÚC a Kooperačných rád udržateľného mestského rozvoja (UMR) ako riadiacich štruktúr koordinujúcich procesy plánovania, implementácie a monitorovania.

Stav čerpania pridelenej alokácie PSK na IÚI ku koncu septembra 2025 je nízky, v prípade 18 UMR dosahuje len 7 % z pridelenej alokácie 994 mil. eur⁴⁶ a v prípade ôsmich VÚC je to 0,2 % z alokácie (1 417 mil. eur)⁴⁷. K rovnakému termínu stav kontrahovania predstavuje 23 % z alokácie na IÚI. **Vzhľadom k tomu, že už uplynula viac ako polovica obdobia oprávnenosti PO 2021 – 2027, hrozí riziko že sa alokované prostriedky na IÚI nestihnú vyčerpať.** Suma, ktorú je potrebné vyčerpať, predstavuje 2,3 mld. eur, čo je 97 % z alokácie na IÚI.

Kontrola NKÚ SR zistila, že MIRRI SR ako gestor IÚR včas a jednoznačne nezabezpečil podmienky pre implementáciu IÚI, čoho výsledkom bol oneskorený začiatok implementácie PSK. Prvá výzva na projektový zámer IÚI bola vyhlásená v decembri 2023, pričom MIRRI SR získal kompetencie riadiaceho orgánu v júli 2022. Z dôvodu nejednoznačnosti toho, či má vyhlásenie výzvy predchádzať schváleniu projektového zámeru IÚI alebo naopak, dochádzalo k spomaleniu procesu implementácie IÚI, keďže Košický samosprávny kraj a UMR Košice čakali so schvaľovaním projektových zámerov do vyhlásenia výzvy, aby nebolo potrebné opätovné schvaľovanie. MIRRI SR v roku 2022 nepostupovalo v súlade s princípom partnerstva, keď návrh prvého rozdelenia alokácií medzi jednotlivé opatrenia v rámci špecifických cieľov programu nebol diskutovaný so zástupcami územia. Obe rady sa tak nemali možnosť zapojiť do rozhodovania o prerozdelení finančných prostriedkov tam, kde boli najviac potrebné. Zásadný posun nastal v roku 2024, kedy MIRRI SR pristúpilo k sérii diskusií s územnými partnermi s cieľom nasmerovať alokáciu územia do tých opatrení, ktoré sú kľúčové a nosné pre napĺňanie potrieb územia.

Spoločným znakom kooperačných rád KSK a UMR Košice bola dlhodobá nečinnosť a oneskorený nábeh reálnej implementácie projektových aktivít. Spolupráca medzi oboma radami s cieľom identifikovať synergie a zosúladiť dopady intervencií bola obmedzená a nesystematická. Rady nemali stanovené kritériá pre výber projektov. Výber projektových zámerov IÚI prebiehal podľa stavu pripravenosti projektov, pričom sa neskúmal ich prínos pre územie. Preverení projektových zámerov IÚI, ku ktorým boli podpísané zmluvy o poskytnutí NFP bolo zistené, že rady sa namiesto komplexných zámerov s rozvojovým potenciálom sústredili najmä na čerpanie prostriedkov. Projektmi IÚI si mestá a obce znižovali investičný dlh, pričom prostriedky využívali na dlhodobu zanedbanú infraštruktúru (napr. modernizácia miestnych komunikácií, revitalizácia vnútroblokov, oddychových zón, zelenej infraštruktúry či rekonštrukcie vstupného priestoru pred obecným úradom). Išlo o jednoúčelové a izolované projekty, realizované na území žiadateľa a bez strategického presahu, čím nenaplnili zámer IÚI, ktorý spočíva v koordinovanom a synergickom rozvoji územia.

⁴⁶ Čerpanie UMR sa týka zatiaľ dvoch projektov, pričom v rámci UMR Bratislava ide o fázovaný projekt z PO 2014 – 2020: „Električky pre Bratislavu - 2. fáza“ s čerpaním vo výške 62 mil. eur, t. j. 24 % z pridelenej alokácie (256 mil. eur) a v rámci UMR Trenčín ide o projekt: „Revitalizácia Hviezdoslavovej ulice“ s čerpaním vo výške 3 mil. eur, t. j. 4 % z pridelenej alokácie (71 mil. eur).

⁴⁷ Implementácia IÚI. [\[online\]](#).

4.2 Plán obnovy a odolnosti

Rok 2026 je posledným, v ktorom je možné využiť potenciál prostriedkov POO na podporu hospodárskeho rastu Slovenska. Ide o jedinečný nástroj, slúžiaci na zotavenie ekonomík EÚ po pandémie a riešenie energetickej krízy, o ktorom EK už v rámci budúceho obdobia neuvažuje. Vzhľadom na nulové spolufinancovanie a jednoduchšie pravidlá implementácie je vážnym konkurentom štrukturálnych fondov. POO sa realizuje prostredníctvom vopred zadefinovaných reforiem a investícií, ktorých plnenie členské krajiny odpočtujú EK v rámci predkladaných žiadostí o platbu.

Slovensko k 2. 10. 2025 splnilo 42,1 % celkového počtu míľnikov a cieľov a v súvislosti s tým prijala z EK zatiaľ 61,9 % prostriedkov alokovaných na POO (tabuľka 8).

Tabuľka 8: Stav plnenia opatrení a prijatých platieb z EK v rámci POO k 2. 10. 2025 (v mil. eur)

Identifikácia platby	Dátum vyplatenia prostriedkov	Suma	Splnené opatrenia	Splnené opatrenia v členení na reformy/investície		Splnené opatrenia v členení na míľniky/ciele	
				reformy	investície	míľniky	ciele
5. priebežná platba	10.7.2025	492,0	21	14	7	15	6
4. priebežná platba	31.10.2024	798,7	15	15	0	15	0
3. priebežná platba	28.12.2023	662,4	27	18	9	21	6
predfinancovanie k REPower EÚ	12.12.2023	80,5	-	-	-	-	-
2. priebežná platba	22.3.2023	708,8	16	12	4	14	2
1. priebežná platba	29.7.2022	398,7	14	11	3	14	0
predfinancovanie	13.10.2021	822,7	-	-	-	-	-
SPOLU*		3 963,8	93 (221)	70 (105)	23 (116)	79 (113)	14 (108)

Zdroj: EK [online]; spracovanie NKÚ SR. * V zátvorke je uvedená cieľová hodnota, ku ktorej sa SR zaviazala v rámci POO.

Národná implementačná a koordinačná autorita (NIKA) podala na EK ku koncu júna 2025 šiestu žiadosť o platbu vo výške 976,6 mil. eur, v ktorej deklaruje splnenie 10 míľnikov a 21 cieľov v rámci 23 investícií a ôsmich reforiem. K 2. októbru 2025 EK zatiaľ nevydala stanovisko k tejto žiadosti.

Okrem toho SR zostáva splniť ešte 97 míľnikov a cieľov v rámci posledných troch žiadostí o platbu, pričom na ich plnenie zostáva necelých 11 mesiacov. V posledných žiadostiach o platbu sa budú odpočtovať prevažne investície (tabuľka 9). Do konca roka 2025 plánuje NIKA predložiť na EK siedmu žiadosť o platbu vo výške 694 mil. eur a posledné dve žiadosti majú byť na EK predložené do konca septembra 2026, dokedy je najneskôr možné si nárokovať vyplatenie prostriedkov z POO⁴⁸.

Tabuľka 9: Zostávajúce opatrenia v rámci POO k 2. 10. 2025 (v mil. eur)

Identifikácia platby	opatrenia SPOLU	Zostávajúce opatrenia v členení na reformy/investície (počet)		Zostávajúce opatrenia v členení na míľniky/ciele (počet)	
		reformy	investície	míľniky	ciele
9. priebežná platba	54	9	45	9	45
8. priebežná platba	25	11	14	6	19
7. priebežná platba	18	7	11	9	9
SPOLU	97	27	70	24	73

Zdroj: EK [online]; spracovanie NKÚ SR.

⁴⁸ EK musí podľa článku 24 Nariadenia (EÚ) 2021/241 realizovať posledné platby členským štátom do konca roku 2026. [online].

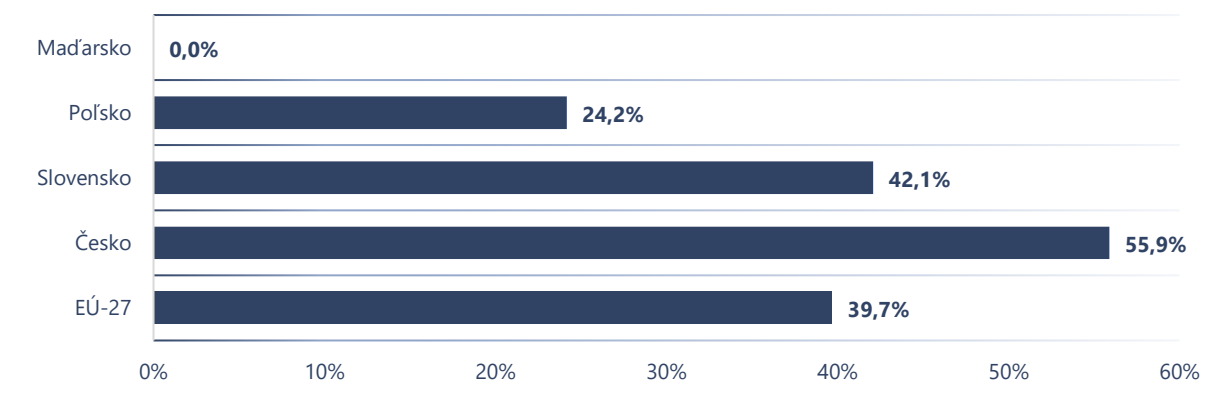
NKÚ SR upozorňuje na riziko nesplnenia zostávajúcich opatrení, ku ktorým sa SR v rámci POO zaviazala, čo môže mať za následok krátenie prostriedkov prijatých z POO. V rámci posledných dvoch žiadostí o platbu sa bude na EK deklarovať aj plnenie míľnikov a cieľov z veľkých investičných projektov, pričom pri viacerých projektoch došlo k posunom termínov ich realizácie.

V súvislosti s júnovou výzvou EK, adresovanou členským štátom k zjednodušeniu svojich POO⁴⁹, NIKa 2. októbra 2025 predložila EK návrh revízie POO. V návrhu označila míľniky a ciele, ktoré budú vyžadovať zjednodušenie preukazovania plnenia, zníženie ambície, úplné zrušenie, prípadne možné navýšenie z dôvodu identifikácie dodatočnej absorpčnej kapacity. Súčasne boli identifikované nové opatrenia, ktoré sa stihnú zrealizovať do hraničného termínu 31. augusta 2026⁵⁰. Schválenie revízie POO zo strany EK umožní minimalizovať riziká nesplnenia opatrení do hraničného termínu.

SR zatiaľ ako jediná z krajín EÚ prišla o časť alokácie POO, a to vo výške 1,2 mil. eur⁵¹. Dôvodom bol konflikt záujmov na projekte *Univerzitný klaster Trnava*, ktorý zistila EK v máji 2022⁵². Zistenie sa týkalo míľnika *Cestovná mapa spájania aspoň pre dva celky vysokých škôl* (gestor MŠVVM SR), ktorého splnenie SR odpočtovala EK ešte v prvej žiadosti o platbu. Keďže SR včas neprijala nápravné opatrenia, EK rozhodla o krátení pridelených prostriedkov⁵³.

V prípade porovnania stavu implementácie POO v rámci krajín V4 je Slovensko druhou najúspešnejšou krajinou s mierou plnenia opatrení 42,1 % (graf 26). Ak EK Slovensku schváli šiestu žiadosť o platbu predloženú ku koncu júna 2025, plnenie dosiahne 56,1 %. Aktuálne najlepšie implementujúcou krajinou V4 je ČR (55,9 %). SR dosahuje lepšie výsledky ako priemer EÚ27 (39,7 %). Je zrejme, že sa viaceré členské štáty stretávajú s problémami v implementácii tohto nástroja.

Graf 26: Plnenie míľnikov a cieľov POO v rámci V4 a EÚ27 k 2. 10. 2025 (v %)

Zdroj: [online]; spracovanie NKÚ SR.

Ku koncu augusta 2025 bolo na implementáciu POO vyplatených celkom 2,25 mld. eur, pričom najvyššie čerpanie bolo realizované v rámci Komponentu: Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť v sume 389,4 mil. eur⁵⁴ a v rámci Komponentu Obnova budov v celkovom objeme 371,1 mil. eur⁵⁵ (tabuľka 10).

⁴⁹ Oznámenie Komisie EP a Rade NextGenerationEU – Cesta do roku 2026. [online].

⁵⁰ Zmena POO schválená UV SR č. 485/2025 dňa 8. 10. 2025. [online]. Predloženie revízie POO na EK 2. 10. 2025. [online].

⁵¹ Na základe vykonávacieho rozhodnutia EK č. C(2025)2940 z 8. mája 2025. [online].

⁵² V rámci auditu č. SK-Q2-2022-PFIU.

⁵³ Alokácia POO pre SR sa znížila zo sumy 6 408,5 mil. eur na 6 407,2 mil. eur. Toto zníženie sa premietlo do krátenia 5. platby z EK a následne budú predmetom krátenia aj zvyšné štyri platby z EK.

⁵⁴ Ide o podporu v oblasti otvárania nových ambulancií primárnej starostlivosti v nedostatkových oblastiach, novej siete nemocníc – výstavba, rekonštrukcie a vybavenie, digitalizácie v zdravotníctve a výstavby a obnovy staníc záchrannej zdravotnej služby.

⁵⁵ Predovšetkým na zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov.

Tabuľka 10: Vyplatené prostriedky POO so stavom k 31. 8. 2025 (v mil. eur)

Oblasť	Komponent	Vyplatené	Vyplatené DPH
Zelená ekonomika	K1: Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra	15,6	0,002
	K2: Obnova budov	371,1	18,4
	K3: Udržateľná doprava	278,9	5,0
	K4: Dekarbonizácia priemyslu	6,0	0,4
	K5: Adaptácia na zmenu klímy	25,6	1,3
Vzdelávanie	K6: Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania	136,9	18,2
	K7: Vzdelávanie pre 21. storočie	143,4	20,0
	K8: Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl	97,5	14,8
Veda, výskum a inovácie	K9: Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu, inovácií	190,2	6,0
	K10: Lákanie a udržanie talentov	42,5	0,3
Zdravie	K11: Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť	389,4	77,3
	K12: Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duš. zdravie	18,4	2,8
	K13: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálnozdravotná starostlivosť	175,8	33,1
Efektívna VS a digitalizácia	K14: Zlepšenie podnikateľského prostredia	2,8	0,0
	K15: Reforma justície	77,2	13,5
	K16: Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí	112,2	19,8
	K17: Digitálne Slovensko	85,3	11,8
REPower EU	K19: REPower EU	78,4	6,4
SPOLU		2 247,2	249,2

Zdroj: NIKA; spracovanie NKÚ SR.

5 Súhrnné riziká návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026

Návrh ŠR na rok 2026 vychádza z návrhu RVS na roky 2026 až 2028 a stojí na rovnakých rizikách vychádzajúcich z ekonomickej situácie, prebiehajúcej konsolidácie a jej vplyvu na výdavky jednotlivých kapitol. Proces zostavovania ŠR predstavuje samostatné riziko, keď snaha o schválenie rozpočtu pred uplynutím výnimky z dlhovej brzdy skrátila čas všetkým zúčastneným stranám. Nejasný spôsob úspor a obmedzenia výdavkov predstavuje riziko pre ich skutočné dosiahnutie.

Rast rozpočtovaných príjmov ŠR na 2026 medziročne výrazne spomalil a výdavky sú medziročne nižšie (tabuľka 11). Príjmy ŠR sú rozpočtované vo výške 27,8 mld. eur, čo je približne na úrovni rozpočtu na 2025 (rozdiel 0,15 mld. eur). Celkové výdavky ŠR by mali medziročne klesnúť o 0,4 mld. eur na 33,5 mld. eur. Medziročne sa rozpočtuje aj nižší schodok rozpočtu o 0,5 mld. eur na úrovni 5,7 mld. eur.

Tabuľka 11: Celkové príjmy, výdavky a schodok štátneho rozpočtu (v mil. eur)

	2023 S	2024 S	2025 R	2026 N	26N-25R	26N/25R
Príjmy ŠR	23 689	24 458	27 621	27 770	149	100,5%
Výdavky ŠR	31 364	30 824	33 900	33 522	-378	98,9%
Schodok ŠR	-7 675	-6 366	-6 279	-5 752	526	91,6%

Zdroj: MF SR.

Opakujúcim sa a potvrdeným rizikom na príjmovej strane je nižší než očakávaný výber daní. Druhé kolo konsolidácie koncom roka 2024 bolo zamerané na navýšenie daňových príjmov napr. cez zvýšenie základnej sadzby DPH (1 216 mil. eur), daň z finančných transakcií (517 mil. eur) či novú sadzbu DPPO (489 mil. eur). Uvedené zmeny nenaplnili odhady, keď skutočný príjem bol nižší než očakávania a aj napriek tretiemu kolu konsolidácie pozostávajúceho napr. z úprav DPFO (205 mil. eur), zvýšeniu DPH na pochutiny (91 mil. eur) či úpravy odpočtu DPH (86 mil. eur) a daňovej amnestie (81 mil. eur) príjmy ŠR adekvátne nerastú.

Celkové rozpočtované výdavky ŠR medziročne klesajú najmä pre konsolidačné opatrenia na výdavkovej strane. Najväčšia časť pripadá na energopomoc, ktorá by mala byť financovaná alternatívnym spôsobom, na úsporu na prevádzkových výdavkoch štátu a úspore na valorizácii platov. Riziká spojené s tretím konsolidačným balíkom sú rozpracované v samostatnej časti (3.1 Konsolidačné opatrenia 2025/2026). Aj napriek konsolidácii sa pokračuje v investičnej aktivite. **NKÚ SR upozorňuje, že z hľadiska ŠR je strednodobým rizikom zabezpečenie financovania počas celého životného cyklu.**

Medziročný pokles výdavkov ŠR je spôsobený aj konsolidačnými opatreniami týkajúcimi sa SP. Oproti predchádzajúcemu rozpočtu sa znížil transfer zo ŠR do SP o 405,8 mil. eur. Nižší transfer je možný vďaka relatívnemu navýšeniu príjmov SP z úprav odvodov SZČO (krátenie odvodových prázdnin, minimálny povinný odvod, zvýšenie vymeriavacieho základu) a zníženiu výdavkov zmrazením valorizácie 13. dôchodku. Pokračujúcim rizikom vo vzťahu k výške potrebného transferu je odsúvanie implementácie ročného zúčtovania sociálnych odvodov.

Nižší medziročný schodok ŠR zakladá aj nižšie požiadavky na dlhové financovanie. Výdavky spojené so správou štátneho dlhu v roku 2026 by mali dosiahnuť 2,04 mld. eur, čo zodpovedá 6,1 % výdavkov celého ŠR. Napriek tomu, že sú náklady na dlh vylúčené z LVV, je potrebné nájsť zdroje na ich uhradenie, pretože predstavujú významné riziko. Ich výšku určuje okrem samotnej výšky schodku a teda potreby jeho prefinancovania hlavne cena za takéto prefinancovanie, čiže úrokové náklady, ktoré sú determinované dôveryhodnosťou Slovenska a jeho schopnosťou splácať záväzky.

5.1 Rozpočtovanie kapitálových výdavkov

Vzhľadom na zostavovanie návrhu ŠR je dôležité zamerať sa na dlhodobú udržateľnosť financovania investícií a zabezpečiť kontinuitu v plánovaní. Posledné tri roky v návrhu rozpočtu nie je zverejnený zoznam najväčších investičných projektov, ktoré sa plánujú financovať v nasledujúcom roku. **NKÚ SR opakovane odporúča vypracovať zoznam najväčších investičných projektov, vytvoriť prioritizáciu projektov a doplniť investičné zámery, ktoré sa majú v nasledujúcom období financovať.**

Kapitálové výdavky RVS v roku 2026 sú rozpočtované v celkovej sume 6 433 mil. eur, čo je takmer o 22 % menej ako očakávané čerpanie v roku 2025. Z celkových kapitálových výdavkov predstavujú najväčšiu časť kapitálové investície, a to v objeme 5 144,5 mil. eur a zvyšnú časť predstavujú kapitálové transfery vo výške 1 288,5 mil. eur, ktoré sú určené subjektom mimo sektora VS. **V roku 2025 sa prekročil plánovaný rozpočet kapitálových výdavkov o 1,2 mld. eur, no napriek tomu sa investície plánované na budúci rok oproti skutočným znížili takmer o 1,8 mld. eur.**

Plánované kapitálové výdavky kapitál ŠR v roku 2026 sú na úrovni 3 365 mil. eur. Zo ŠR 2 010 mil. eur, z eurofondov (vrátane národného spolufinancovania) 627 mil. eur a z POO (vrátane výdavkov na DPH) 728 mil. eur. V návrhu sú rozpočtované významné investičné výdavky pre spoločnosť Volvo Car Slovakia, s. r. o. v sume 107 mil. eur a na investičnú pomoc vo forme investičného stimulu pre spoločnosť GIB EnergyX Slovakia, s. r. o. v sume 34,8 mil. eur. Pre spoločnosť Valaliky Industrial Park, s. r. o., ktorá realizuje investičný projekt „Strategické územie Valaliky“, sa počíta so znížením výdavkov o 87,1 mil. eur.

Do 30. septembra 2025 vláda SR zaradila medzi strategické investície celkovo 35 projektov, nielen v oblasti dopravy.⁵⁶ Naposledy do zoznamu strategických investícií boli pridané obchvaty miest Pezinok a Modra na ceste II/502. Napriek tomu, že strategické investície mali byť výlučne dopravné projekty, v zozname sa nachádzajú aj investície v obrane a v zdravotníctve. Zoznam strategických investícií k 30. septembru 2025 je uvedený v tabuľke 18 v prílohe.

NKÚ SR opakovane upozorňuje na nehospodárne využívanie verejných zdrojov, keďže ÚHP od júla 2024 nevykonáva hodnotenie štúdií uskutočniteľnosti – nezávislé posúdenie ekonomickej efektívnosti viacerých strategických investícií. Rezort, ktorý je zodpovedný za realizáciu investičného projektu, musí zverejniť štúdiu uskutočniteľnosti, pričom jej hodnotenie vykonáva sám, čo môže viesť k zníženiu objektivity pri posudzovaní. Prenesenie tejto kompetencie z ÚHP na samotné ministerstvá pri strategických investíciách môže viesť k nižšej kvalite hodnotenia z dôvodu nedostatočných kompetencií na jednotlivých rezortoch.

Pri súčasnom čerpaní dostupných prostriedkov z EÚ existuje riziko, že financovanie niektorých investičných projektov bude potrebné zabezpečiť z vlastných zdrojov. Vláda SR by mala cielene podporovať investície vychádzajúce z vlastného ekonomického rastu, ktorý zároveň vytvára priaznivé podmienky na prilákanie zahraničných investorov. Stabilné podnikateľské prostredie, podpora výskumu a inovácií a zlepšenie kvalifikácie pracovnej sily sú pritom kľúčové pre rozvoj ekonomiky so zameraním na odvetvia s vyššou pridanou hodnotou. Podpora domácich investícií spolu so zahraničnými investíciami by posilnila finančnú stabilitu Slovenska a zabezpečila udržateľný ekonomický rast.

⁵⁶V júli 2024 bola k strategickým investíciám zaradená Výstavba Univerzitnej nemocnice sv. Martina ([UZN č. 445/2024](#)) a v decembri 2024 bolo zmenené osvedčenie o strategickej investícii na investičný projekt ([UZN č. 734/2024](#)).

5.2 Rozpočtovanie rezerv

Počet rozpočtových rezerv sa od roku 2025 znížil zo šesť na štyri, pričom tri sú rozpočtované vo VPS a štvrtá, rezerva predsedu vlády, je rozpočtovaná na Úrade vlády SR. Tituly, ktoré sa do roku 2025 vykazovali ako rezervy sa teraz vykazujú ako výdavky v rámci ostatných výdavkov VPS. Okrem toho VPS obsahuje výdavky ŠR, ktoré nesúvisia s výdavkami ostatných kapitol, vrátane výdavkov určených na správu štátneho dlhu. V kapitole VPS sú rozpočtované aj výdavky na osem⁵⁷ menších organizácií v celkovej výške 19,3 mil. eur, či finančné vzťahy k EÚ alebo SP (tabuľka 12).

Tabuľka 12: Štruktúra výdavkov kapitoly VPS (v mil. eur)

	2023	2024	2025 R	2025 OS	2026 N	2027 N	2028 N	26 N- 25 R	26 N/ 25 R
Rozpočtové rezervy	16	0	333	7	266	325	375	-67	79,9%
Výdavky vo vzťahu k EÚ	991	864	1 243	1 162	1 559	1 869	1 784	316	125,4%
Finančné vzťahy k SP	1 160	2 720	2 750	2 455	2 344	2 258	2 366	-406	85,2%
Správa ostatných výdavkov	178	87	1 732	283	523	570	552	-1 209	30,2%
Výdavky spojené so správou štátneho dlhu	1 073	1 189	1 646	1 615	2 039	2 418	2 604	393	123,9%
Výdavky spolu	3 418	4 861	7 704	5 523	6 731	7 441	7 680	-973	87,4%

Zdroj: Návrh RVS 2026 až 2028.

Výdavky kapitoly VPS sú rozpočtované vo výške 6 731 mil. eur, čo je o 973 mil. eur menej ako predchádzajúci rok. Nižšie rozpočtované výdavky sú najmä na správu ostatných výdavkov, kde boli v 2025 rozpočtované výdavky na transfer do ŠFA vo výške 750 mil. eur a výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií vo výške 235 mil. eur, ktoré sú v roku 2026 rozpočtované v nulovej výške. Vplyvom konsolidačných opatrení a makroekonomického vývoja sa znižuje očakávaný transfer do SP o 406 mil. eur a na druhej strane rastú výdavky na správu štátneho dlhu a vo vzťahu k EÚ. Vyššie rozpočtované výdavky vo vzťahu k EÚ idú najmä na vrub vyššieho odvodu do všeobecného rozpočtu EÚ o 303 mil. eur na 1 284 mil. eur.

Spomedzi ostatných výdavkov sú v roku 2026 najvýznamnejšie výdavky na podporu ekonomiky vo výške 155 mil. eur, kde sú rozpočtované prostriedky na prebiehajúce projekty Valaliky Industrial park a Šurany Industrial park a na investičný stimul GIB EnergyX Slovakia. Ďalšou významnou položkou sú výdavky na multilicenčnú zmluvu s Microsoftom a ostatné IT výdavky, ktoré oproti rozpočtu na 2025 vzrástli o 61 mil. eur na 98 mil. eur. Medzi ostatnými výdavkami je aj všeobecný hospodársky záujem, pod ktorým je na rok 2026 rozpočtovaných 57 mil. eur na zabezpečenie skladovacej kapacity zemného plynu na vykurovaciu sezónu 2025/2026. Súčasťou ostatných výdavkov sú aj transfery subjektom VS v rozpočtovanej výške 40 mil. eur, ktoré by mali byť po preukázaní opodstatnenosti presunuté do audiovizuálneho fondu. Ďalšie položky zo správy ostatných výdavkov sa prekrývajú s položkami, ktoré boli v minulosti vykazované ako rezervy a preto ich v záujme kontinuity uvádzame spolu s rezervami (tabuľka 13).

Rozpočet rezerv medziročne klesol o 67 mil. eur na 266 mil. eur a po započítaní výdavkov obdobných ako boli v minulosti rezervy klesli rozpočtované výdavky o 749 mil. eur na 408 mil. eur. Pri rezervách má zmysel porovnávať rozpočet a nie skutočnosť, keďže pri ich čerpaní sa presúvajú

⁵⁷ Kancelária verejného ochrancu práv, Rada pre mediálne služby, Úrad na ochranu osobných údajov SR, Úrad na ochranu oznamovateľov, Úrad komisára pre deti, Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva a Ústav pamäti národa

a skutočnosť teda zodpovedá nevyčerpanej rezerve. Vzhľadom na uplatňovanie sankčných pásiem dlhovej brzdy⁵⁸ sa rezerva predsedu vlády a rezerva vlády rozpočtuje v nulovej výške.

Tabuľka 13: Rozpočtové rezervy a ostatné výdavky (v mil. eur)

	2023	2024	2025 R	2025 OS	2026 N	2027 N	2028 N
Rezerva vlády	4	0	5	0	0	0	0
Rezerva na riešenie negatívnych vplyvov vývoja rozpočtového hospodárenia	0	0	298	0	245	304	354
Rezerva na riešenie krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a vykonávanie povodňových prác	0	0	30	7	21	21	21
Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ	12	0	0	0	0	0	0
Rezerva na riešenie vplyvov legislatívnych zmien (do 2024)	0	0					
Výdavky na riešenie vplyvov legislatívnych zmien (od 2025)			(53)	(2)	(52)	(159)	(251)
Rezerva na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí (do 2024)	0	7					
Výdavky na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí (od 2025)			(10)	(10)	(10)	(10)	(10)
Rezerva na mzdy a poistné (do 2024)	0	0					
Výdavky na mzdy a poistné (od 2025)			(525)	(32)	(79)	(93)	(119)
Rezerva na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií (do 2024)	0	0					
Výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií (od 2025)			(235)	(0)	(0)	(0)	(0)
Spolu rezervy	16	8	333	7	266	325	375
Spolu rezervy a príslušné ostatné výdavky	16	8	(1 156)	(51)	(408)	(588)	(755)

Zdroj: MF SR.

Poznámka: Kurzívou časť za ostatné výdavky.

Najvýznamnejšou rozpočtovou rezervou vo výške 245 mil. eur je rezerva na riešenie negatívnych vplyvov vývoja rozpočtového hospodárenia. Táto rezerva je určená predovšetkým na krytie nevyhnutných a nepredvídaných výdavkov spôsobených najmä externými makroekonomickými vplyvmi. Druhou rozpočtovou rezervou vo výške 21 mil. eur je rezerva na riešenie krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a vykonávanie povodňových prác tvorená v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy (523/2004 Z. z.), podľa zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu (387/2002 Z. z.) a zákona ochrane pred povodňami (7/2010 Z. z.).

Novelizáciu rozpočtových pravidiel v roku 2024 sa niektoré položky spadajúce pod rezervy začali vykazovať pod výdavkami, ako napríklad rezervy/výdavky na mzdy a poistné alebo rezervy/výdavky na riešenie vplyvov legislatívnych zmien. Výdavky na mzdy a poistné sú medziročne rozpočtované o 446 mil. eur nižšie, vo výške 79 mil. eur. Oproti predchádzajúcemu roku nezahŕňajú plošnú valorizáciu platov a z osobných výdavkov sem patrí krytie zvýšených platov sudcov, prokurátorov a ústavných činiteľov a tiež odchodné a odstupné v zmysle príslušných zákonných nárokov. Výdavky na riešenie vplyvov legislatívnych zmien sú na úrovni predchádzajúceho roka vo výške 52 mil. eur a predpokladá sa ich využitie v nadväznosti na úpravu nariadenia vlády týkajúcu sa príspevku na opatrovanie, financovanie sociálnych služieb či osobnú asistenciu. Výdavky na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí sa rozpočtujú vo výške 10 mil. eur, pričom v posledných rokoch sa čerpajú v minimálnej výške. Tieto výdavky sú určené predovšetkým na plnenia v nadväznosti na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva. **NKÚ SR dlhodobo pozorne sleduje hospodárenie s rezervami a celkovo fungovanie kapitoly VPS vo vzťahu k efektívnosti a transparentnosti rozpočtového procesu.**

⁵⁸ Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti, 493/2011 Z. z. [online].

6 Riziká rozpočtovania pri dosahovaní najvýznamnejších cieľov

Rok 2026 je tretím rokom, v ktorom bude vláda SR naplňovať svoje programové vyhlásenie na roky 2023 – 2027.⁵⁹ Zamerali sme sa preto na to, či sú programy financované zo ŠR naviazané na plnenie najvýznamnejších cieľov PVV vo vybraných oblastiach verejných politík. Identifikovali sme tak riziká, ktoré súvisia s reálnosťou splnenia jednotlivých cieľov v kontexte navrhnutého rozpočtu na rok 2026.

Bližšie sme sa venovali tým oblastiam verejných politík, ktoré sú aj strategickými prioritami kontrolnej činnosti NKÚ SR a v ktorých identifikujeme najväčšie objemy plánovaných investícií či dlhodobé zaostávanie Slovenska resp. systémové problémy – zdravotníctvo, sociálne politiky, obrana a životné prostredie. Na tieto štyri oblasti sú v návrhu rozpočtu vyčlenené prostriedky v celkovom objeme 34,8 mld. eur, čo predstavuje viac ako polovicu celkových verejných výdavkov rozpočtovaných na rok 2026.

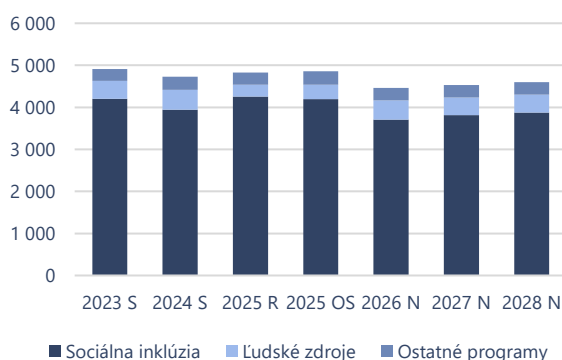
6.1 Sociálne politiky

V sociálnych politikách dominuje podpora rodiny a dôchodkový systém. Obidve časti sú vzájomne previazané a úspešná politika štátu v podpore rodín s deťmi určuje budúci vývoj a spôsob zvládnutia narastajúcich výdavkov na dôchodky a tým aj úroveň verejných financií a ich udržateľnosť.

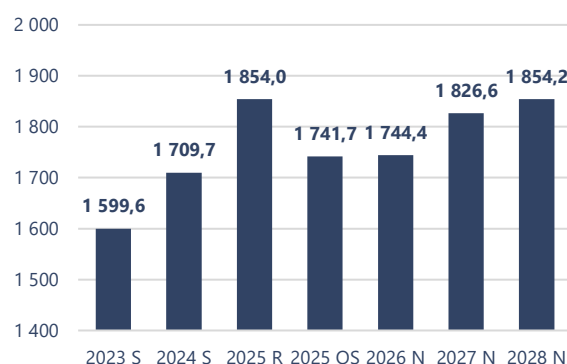
6.1.1 Výdavky v sociálnej oblasti

Na rok 2026 sú na sociálne politiky a na podporu zamestnanosti rozpočtované výdavky v celkovej výške 19 609,2 mil. eur, medziročne o 3 mil. eur menej. Z celkových výdavkov RVS predstavujú 28,9 %. Podstatnú časť z nich tvoria výdavky Sociálnej poisťovne v sume 15 145,5 mil. eur, ktoré sa medziročne zvýšili o 2,5 %, t. j. o 366 mil. eur, pričom rozhodujúce sú dôchodkové dávky s 88 % podielom. Rozpočet rezortu práce počíta s výdavkami vo výške 4 461,4 mil. eur, ktoré sú nižšie o 7,6 %, t. j. o 369,5 mil. eur oproti minuloročnému rozpočtu. Dominujú výdavky na sociálnu inklúziu, ktoré tvoria 83,1 %, nasleduje podpora zamestnanosti s 10,3 % a ostatné programy tvoria 6,6 % (graf 27).

Graf 27: Výdavky MPSVR SR na programy v rokoch 2023 až 2028 (v mil. eur)

Graf 28: Výdavky MPSVR SR na podporu rodiny v rokoch 2023 až 2028 (v mil. eur)

Zdroj: MPSVR SR; spracovanie NKÚ SR.

Na budúci rok sa počíta s poklesom výdavkov na sociálnu inklúziu o 12,9 % (o 548,5 mil. eur). Dôvodom je poisťné platené štátom za vybrané skupiny osôb, ktoré zaniká a následne vo forme transferu z kapitoly VPS bude použité na dofinancovanie rozpočtu SP. Príspevok na zvýšenie splátky úveru na

⁵⁹ Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky 2023 – 2027. [online].

bývanie, ktorý si do konca roku 2025 vyžiada 37 mil. eur, nie je na budúci rok rozpočtovaný. Na strane druhej sa zvýšia výdavky kapitoly na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP o 11,1 % na sumu 993,4 mil. eur z dôvodu zvýšenia peňažného príspevku na opatrovanie a príspevku na osobnú asistenciu od júla 2025.

V podpore rodiny sa rozpočtujú celkové výdavky v sume 1 744,4 mil. eur, ktoré budú medziročne nižšie o 5,9 %, resp. o 109,5 mil. eur (graf 28). Znížia sa výdavky na štátne sociálne dávky ako je prídavok na dieťa o 4,6 mil. eur (825,4 mil. eur), rodičovský príspevok o 93,5 mil. eur (688,9 mil. eur) a príspevok pri narodení dieťaťa o takmer 6 mil. eur (34,1 mil. eur). Tento pokles výdavkov súvisí s poklesom počtu novonarodených detí a naznačuje nepriaznivý demografický vývoj. Výdavky na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa budú v sume 185 mil. eur, v porovnaní s minuloročným rozpočtom o 5 mil. eur menej.

NKÚ SR upozorňuje, že rozpočtované prostriedky na aktívnu politiku trhu práce a zvýšenie zamestnatelnosti nepokryjú celkovú potrebu výdavkov na realizáciu aktívnych opatrení trhu práce. Na politiku zamestnanosti sú rozpočtované prostriedky vo výške 56,8 mil. eur, čo je medziročne menej o 7,9 mil. eur. Množstvo aktivít, ako sú rekvalifikácie, vzdelávacie aktivity a podpora zamestnanosti, sa tak nepodarí zrealizovať.

6.1.2 Vybrané rizika sociálnych politík

Súčasná vláda SR sa v PVV zaviazala, že v oblasti udržania sociálneho štátu zabezpečí zastavenie ďalšieho prepádania životnej úrovne občanov SR a obnovenie rastu životnej úrovne na Slovensku, bude efektívne bojovať so zdražovaním a zastaví šírenie chudoby a navráti dôstojnosť do života nízkopríjmových skupín⁶⁰.

Napĺňanie PVV v tejto oblasti je veľmi ťažké, keďže sociálna situácia obyvateľstva na Slovensku sa zhoršuje už od roku 2020. Potvrdzuje to vývoj miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia, ktorá sa v roku 2024 medziročne zvýšila o 0,7 p. b., počet ohrozených chudobou dosiahol viac ako 980 tisíc osôb (graf 29). Z regionálneho hľadiska je priepastný rozdiel medzi mierou chudoby v Prešovskom kraji – 28,0 % (223 974 osôb) a Bratislavskom kraji – 8,6 % (62 274 osôb) a to o 19,4 p. b. Znižovanie chudoby by malo byť dlhodobou prioritou sociálnych politík nielen na národnej úrovni, ale aj na regionálnej, čo sa však nedarí naplňovať. Z pohľadu dimenzií chudoby dominuje miera rizika príjmovej chudoby so 14,5 %, závažná materiálna a sociálna deprivácia dosahuje 7,6 % a miera veľmi nízkej intenzity práce 3,8 %. Aj v jednotlivých dimenziách chudoby je na tom najhoršie práve Prešovský kraj.

Z hľadiska chudoby medzi najohrozenejšie typy domácností patria domácnosti osamelého rodiča s jedným a viac deťmi, tzv. neúplné domácnosti (2024: 37,8 %), domácnosti jednotlivca (2024: 28,3 %) a domácnosti s vyšším počtom závislých detí (2024: 19,5 %)⁶¹.

⁶⁰ Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky 2023 – 2027 „Lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie žiť“, str. 38. [online].

„Hlavnými cieľmi vlády v oblasti udržania sociálneho štátu sú najmä:

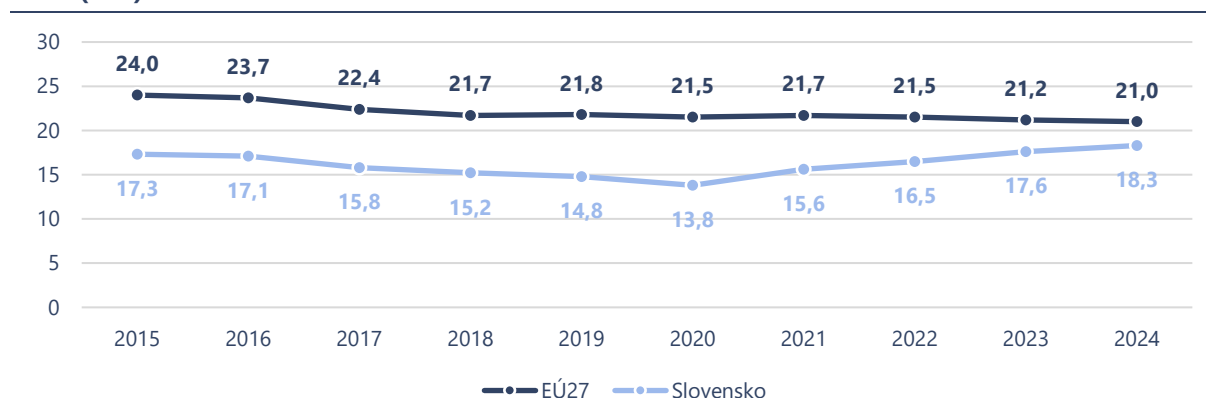
1. Zastavenie ďalšieho prepádania životnej úrovne občanov Slovenskej republiky v porovnaní s priemernou životnou úrovňou v Európskej únii a obnovenie rastu životnej úrovne na Slovensku.

2. Efektívny boj so zdražovaním.

3. Zastavenie šírenia chudoby a návrat dôstojnosti do života nízkopríjmových skupín občanov Slovenskej republiky odbúraním priepastných sociálnych nerovností.“

⁶¹ Slovenská štatistika a demografia 3/2025. Monika Rákošová. Miera chudoby alebo sociálneho vylúčenia v slovenských domácnostiach. [online].

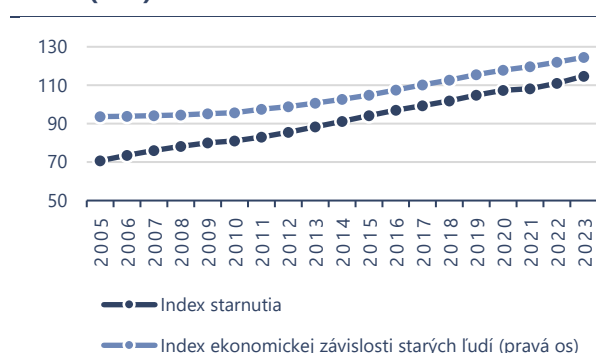
Graf 29: Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia na Slovensku a v EÚ27 v rokoch 2015 až 2024 (v %)

Zdroj: Eurostat; spracovanie NKÚ SR.

NKÚ SR poukazuje na to, že tretí prijatý konsolidačný balík sa dotkne životnej úrovne obyvateľov Slovenska, predovšetkým pracujúcich, SZČO a následne aj rodín s deťmi.

Graf 30: Indexy starnutia v rokoch 2005 až 2024 (v %)

Graf 31: Hrubá miera živorodenosti v rokoch 2000 až 2024 (v ‰)

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat; spracovanie NKÚ SR.

V tejto súvislosti NKÚ SR poukazuje aj na nepriaznivý demografický vývoj, ktorý dokumentuje okrem starnutia obyvateľstva (graf 30) aj vývoj hrubej miery živorodenosti. Počet živonarodených detí klesá už tretí rok po sebe a dostal sa na najnižšiu úroveň 853 živonarodených detí na 100 tisíc obyvateľov za posledných 30 rokov (graf 31). Okrem úprav v dôchodkovom systéme sú preto potrebné zmeny v súčasnej štátnej politike na podporu rodín s deťmi. Nové nástroje v populačnej politike by sa mali stať prioritou vlády SR.

6.2 Zdravotníctvo

Podľa návrhu rozpočtu majú v budúcom roku smerovať do zdravotníctva verejné výdavky v celkovom objeme 10,67 mld. eur. Oproti rozpočtu na rok 2025 vzrastú o 9,6 % (935 mil. eur).

MZ SR sa dlhodobo nedarí vysporiadať s pretrvávajúcimi problémami slovenského zdravotníctva, na ktoré NKÚ SR opakovane upozorňuje. Návrh RVS na roky 2026 – 2028 opätovne zvyšuje alokáciu zdrojov do ústavnej zdravotnej starostlivosti a liekovej politiky, pričom ich podiel na celkových výdavkoch VZP sa v čase postupne zvyšuje na úkor ostatných typov zdravotnej starostlivosti

NKÚ SR rozumie potrebu zvýšenej alokácie výdavkov v rámci systému VZP v kontexte starnutia populácie, zvýšenej inflácie ako aj nárastu miezd zdravotníckych pracovníkov, avšak vidí riziko v dlhodobo stagnujúcom a zadlžujúcom sa systéme VZP. Zadlženosť nemocníc nepretržite rastie, vo

väčšine prípadov sa neplnia úsporné opatrenia a narastá riziko nedostupnosti poskytovaných služieb z dôvodu starnutia zdravotníckych pracovníkov.

6.2.1 Výdavky verejného zdravotného poistenia

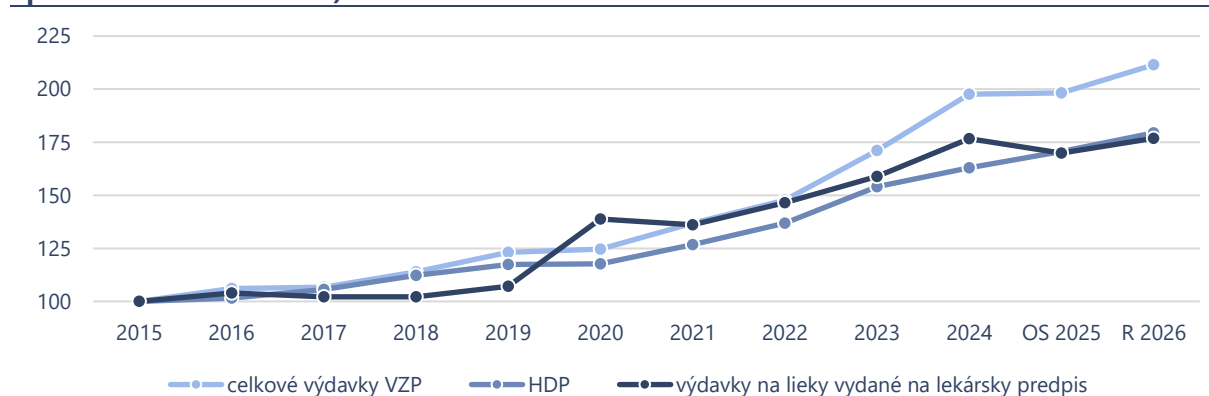
Podstatnú časť celkových výdavkov na zdravotníctvo predstavujú výdavky VZP, ktoré medziročne vzrastú o 564 mil. eur. Celkovo tak systém VZP bude v roku 2026 disponovať sumou 8,8 mld. eur.

V náraste výdavkov sú okrem iného zahrnuté aj investície na výstavbu nemocníc z POO a investície od ďalších rezortov v celkovej výške 607 mil. eur. Len zdravotná starostlivosť si v roku 2026 vyžiada o 541 mil. eur viac ako v predchádzajúcom roku.

NKÚ SR negatívne hodnotí, že jedna z najväčších položiek návrhu RVS na roky 2026 až 2028, ktorou sú výdavky VZP, už nie je rozdelená podľa typov zdravotnej starostlivosti, ako to bolo v predchádzajúcich rozpočtoch. V návrhu rozpočtu sa uvádza, že podrobnejšie členenie výdavkov má priniesť až sprievodná dokumentácia k programovej vyhláške MZ SR. **NKÚ SR upozorňuje, že transparentnosť rozpočtového procesu VZP je nevyhnutné pre objektívne posúdenie využívania verejných financií v zdravotníctve.** Nedostatočné členenie výdavkov a oneskorené vydanie programovej vyhlášky, ktoré každoročne prichádza až po začiatku fiškálneho obdobia, zvyšuje riziko nedostatočného monitorovania výdavkov systému VZP.

Výdavky VZP dlhodobo rastú a od roku 2015 rastú rýchlejšie ako HDP SR (graf 32). Rýchly nárast výdavkov VZP spôsobuje, že dostupné zdroje nestačia na ich pokrytie, čo si vyžaduje opakované dofinancovanie systému. V posledných rokoch bol tiež zaznamenaný prudký nárast výdavkov na lieky hrazené zo zdrojov VZP, na ktorý NKÚ SR opakovane upozornil⁶². Očakávané zníženie v roku 2025, je spôsobené pozastavením kategorizácie liekov v septembri 2024 a nízkym počtom zaradených liekov v prvej polovici roku 2025. Z dôvodu rizika neefektívne vynakladaných zdrojov VZP na lieky začal NKÚ SR v roku 2025 kontrolu na MZ SR zameranú na systém kategorizácie liekov.

Graf 32: Vývoj výdavkov na VZP, lieky vydané na lekárske predpis a HDP v bežných cenách (v % oproti hodnote roka 2015)

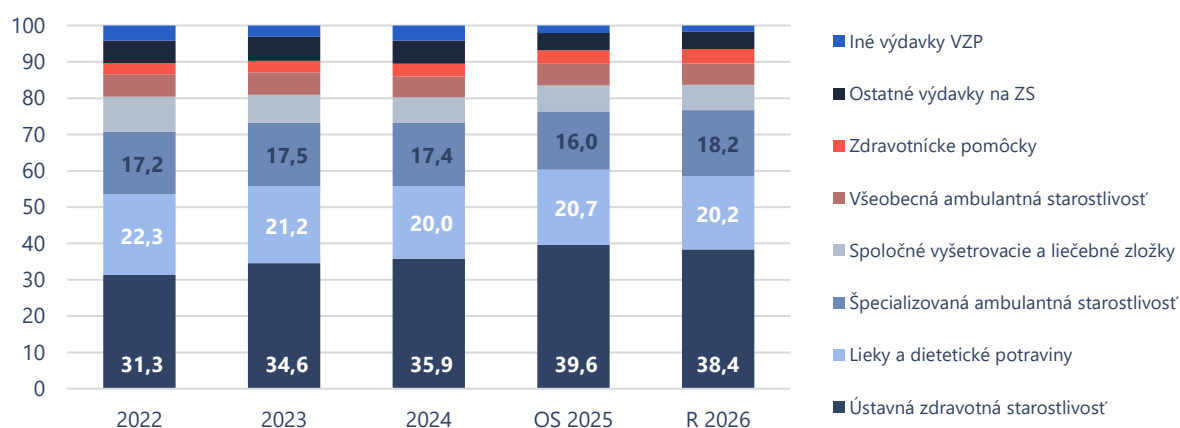
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR, MZ SR, NCZI, údaje z prezentácie Rady pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve; spracovanie NKÚ SR.

Celkové zdroje na VZP rastú spolu s celkovými výdavkami na túto oblasť. Najrýchlejšie rastúcimi oblasťami sú ústavná zdravotná starostlivosť a výdavky na lieky. Rast výdavkov na ústavnú zdravotnú starostlivosť spôsobuje najmä rast miezd zdravotníckych pracovníkov a inflácia. Podiel týchto dvoch skupín výdavkov sa v čase zvyšuje na úkor ostatných oblastí zdravotnej starostlivosti, najmä všeobecnej

⁶² Rok 2025 je podľa očakávanej skutočnosti pri výdavkoch na lieky približne na úrovni rastu HDP (v % oproti hodnote roka 2015), pričom v roku 2026 sa očakáva mierne zníženie pod hodnotu rastu HDP. NKÚ SR upozorňuje, že očakávaná skutočnosť ani rozpočet výdavkov na lieky nemusí zohľadňovať skutočnosť.

ambulantnej starostlivosti (graf 33). V roku 2025 presiahne ich podiel 60 % z celkového balíka výdavkov VZP. Podľa údajov MZ SR prezentovaných na stretnutí Rady pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve na rok 2026 by mal tento podiel dosiahnuť 58,6 %. V návrhu rozpočtu sa v roku 2026 predpokladá zvýšenie bázy mzdových výdavkov o 294 mil. eur a liekových výdavkov o 117 mil. eur oproti predchádzajúcemu roku. Zo zvýšených výdavkov systému VZP o 587 mil. eur pripadá až 70 % na mzdy a lieky. V prípade liekov ide o dobiehajúci dopad kategorizácie po novele zákona č. 363/2011 Z. z. z roku 2022, ktorou sa začalo dlhodobé prekračovanie rozpočtovaných výdavkov na lieky.

Graf 33: Vývoj štruktúry výdavkov VZP (v %)

Zdroj: MZ SR, MF SR, vrátane údajov z prezentácie Rady pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve; spracovanie NKÚ SR.

Úspory v zdravotníctve sa opätovne nedarí naplňať, pričom MZ SR v spolupráci s ÚV SR viaceré úsporné opatrenia ruší alebo odkladá⁶³. Ukončené a pozastavené úsporné opatrenia mohli potenciálne ušetriť 228,2 mil. eur z celkovo plánovaných 483 mil. eur. Podľa revízie výdavkov na zdravotníctvo⁶⁴ mali byť v rokoch 2023 a 2024 dosiahnuté úspory v zdravotníctve vo výške takmer 443 mil. eur. Podľa údajov ÚV SR sa však podarilo v dvoch rokoch ušetriť 112 mil. eur. Na rok 2026 je v rozpočte naplánovaná úspora vo výške 232 mil. eur⁶⁵, ktorú NKÚ SR v kontexte nenaplnených úsporných opatrení v predošlých rokoch považuje za príliš ambicióznou. **Veľmi slabé napĺňanie úsporných opatrení, ktoré by systému VZP mohli ušetriť značnú časť finančných prostriedkov vníma NKÚ SR ako riziko neefektívneho vynakladania verejných financií a tejto problematike sa plánuje naďalej venovať.**

6.2.2 Posilňovanie spolupráce so zainteresovanými stranami

V júni 2025 bolo podpísané Memorandum o nastolení spravodlivosti vo financovaní ústavnej zdravotnej starostlivosti. Signatármi memoranda sú MZ SR, Asociácia nemocníc Slovenska, Asociácia štátnych nemocníc SR a všetky tri zdravotné poisťovne. Ide o reakciu na pretrvávajúce problémy, najmä na neobjektívne rozdiely vo financovaní ústavnej zdravotnej starostlivosti. Cieľom memoranda je

⁶³ Celkovo bolo ukončených deväť a pozastavené tri z celkového počtu 28 úsporných opatrení.

⁶⁴ Revízia výdavkov na zdravotníctvo. ÚHP MF SR, september 2022. [online].

⁶⁵ MZ SR identifikoval úsporné opatrenia v oblasti liekov vo výške 149 mil. eur a v ústavnej zdravotnej starostlivosti 64 mil. eur. Predpoklad naplnenia úspor spočíva v uhrádzaní spätných platieb od farmaceutických spoločností do ZP. Tiež v uhrádzaní vyrovnávacích rozdielov pri prekračovaní limitov v rokoch 2018 – 2022, ktoré ostali uviaznuté vo farmaceutických spoločnostiach a MZ SR sa ich snaží legislatívne vymôcť späť do systému VZP. V ďalšom kroku plánuje MZ SR ušetriť prostredníctvom revízie úhrad liekov vrátane vyňatia neúčinných a neesenciálnych liekov z kategorizačného zoznamu, teda už viac nebudú hrazené z prostriedkov VZP. Predpokladané ďalšie úspory súvisia s prijatím legislatívy upravujúcej prahové hodnoty vstupu liekov a limit spoluúčasti pacientov.

dosiahnuť spravodlivosť v tomto financovaní najneskôr počas roka 2027. Dokument obsahuje konkrétne kroky k dosiahnutiu tohto cieľa, vrátane harmonogramu a rozdelenia zodpovedností.

V rovnakom období bolo podpísané aj Memorandum o spolupráci medzi MZ SR a Zväzom ambulantných poskytovateľov. Signatári sa v ňom hlásia k potrebe dlhodobej stabilizácie ambulantného sektora založenej na odbornom, koordinovanom a dátovo podloženom prístupe. Cieľom je vytvorenie podmienok pre dostupnú, kvalitnú a ekonomicky udržateľnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť pre všetkých poistencov. Memorandum definuje konkrétne krátkodobé, strednodobé a dlhodobé priority a predpokladá zriadenie spoločnej implementačnej skupiny.

Obe memorandá majú potenciál zvýšiť transparentnosť, efektívnosť a účinnosť naplňania rozpočtu v ústavnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti, teda v dvoch kľúčových podoblastiach zdravotníctva a NKÚ SR tieto aktivity víta a bude sledovať ich fungovanie v praxi.

Novovytvorená Rada pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve dosiahla reálnu funkčnosť až tesne pred finalizáciou návrhu rozpočtu. V júni 2025 bol vo vestníku MZ SR zverejnený jej štatút a v tom istom období sa uskutočnilo aj nulté zasadnutie Výboru pre tvorbu rozpočtu. Dá sa teda konštatovať, že rada začala formálne fungovať v júni 2025. Napriek tomu ešte v polovici septembra 2025 nebol sfinalizovaný zoznam členov pracovných skupín ani doriešený režim pozorovateľov. Pozitívnym signálom je uskutočnenie ustanovujúceho zasadnutia Výboru pre monitoring a Výboru pre tvorbu rozpočtu, ktoré sa konalo 23. septembra 2025, na ktoré bol ako pozorovateľ pozvaný aj zástupca NKÚ SR. Podľa štatútu majú byť zápisnice z rokovaní zverejňované na stránke ministerstva⁶⁶, no ani zápisnica z nultého, ani z ustanovujúceho zasadnutia neboli k októbru zverejnené. So vznikom tejto rady sú spojené značné očakávania týkajúce sa zvýšenej transparentnosti a zlepšenia rozpočtového procesu v zdravotníctve, avšak NKÚ SR konštatuje, že tieto očakávania zatiaľ neboli naplnené.

6.2.3 Vybrané systémové riziká v sektore zdravotníctva

NKÚ SR vo svojich výstupoch opakovane upozorňuje na mnohé dlhodobo neriešené systémové riziká v slovenskom zdravotníctve. Tvorba rozpočtu môže byť priestorom na postupné riešenie aspoň niektorých z nich tým, že sa verejné zdroje alokujú do oblastí s najväčšími rizikami a ich čerpanie sa podmieni systémovými zmenami. Predložený rozpočet však neobsahuje reformné prvky a pôsobí skôr udržiavacím dojmom. V ďalšom texte poukážeme na tri vybrané systémové zlyhania:

- neschopnosť slovenského zdravotníctva dosahovať adekvátne výsledky,
- riziká zdravotnej dostupnosti plynúce z vysokého priemerného veku lekárov,
- a pretrvávajúce zadlžovanie sa nemocníc.

NKÚ SR dlhodobo a opakovane poukazuje na to, že výsledky slovenského zdravotníctva sú neuspokojivé, pričom na to upozorňujú aj ďalšie inštitúcie. NBS vo svojej správe⁶⁷ z júla 2025 konštatovala: „Zdravie obyvateľstva naďalej predstavuje vážny problém. Slovensko dosahuje dlhodobo nepriaznivé zdravotné výsledky, čo poukazuje na naliehavú potrebu hĺbkových reforiem v zdravotníctve. Zlepšenie zdravotného stavu populácie je kľúčové na zvýšenie celkovej kvality života, ale súčasne aj z hľadiska výkonnosti ekonomiky a dlhodobej udržateľnosti verejných financií.“ **Podľa MZ SR nie je splniteľný ani jeden cieľ stanovený do roku 2030 ohľadom desiatich sledovaných ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľstva.**⁶⁸

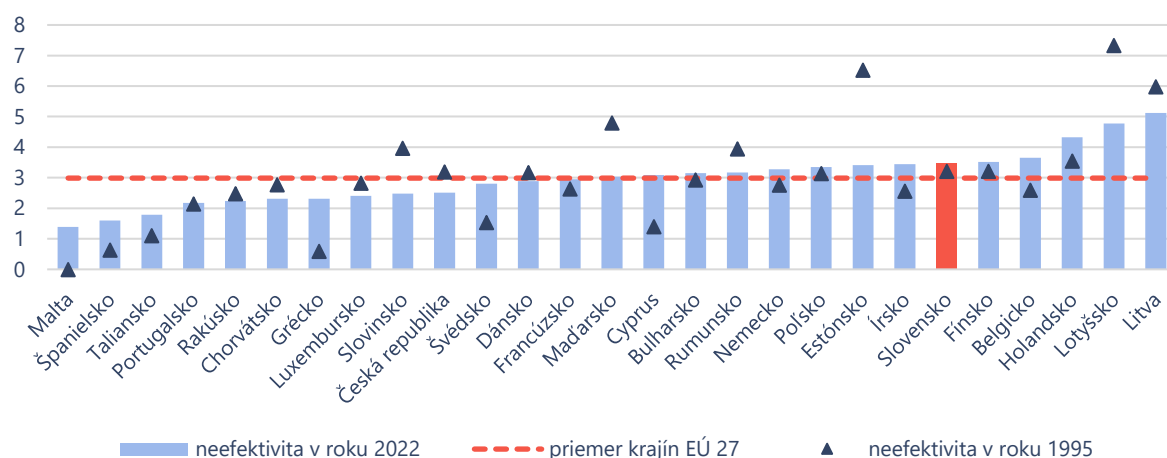
⁶⁶ Podstránka webového sídla MZ SR venovaná rade je na tomto mieste: [\[online\]](#).

⁶⁷ Štrukturálne výzvy 2025. Národná banka Slovenska. júl 2025. [\[online\]](#).

⁶⁸ Súhrnná správa o vývoji v Strategickom rámci starostlivosti o zdravie pre roky 2014–2030 za rok 2024. MZ SR, jún 2025. [\[online\]](#).

Ak by Slovensko maximalizovalo efektívnosť využívania zdrojov vynakladaných v zdravotníctve, priemerný občan by sa dožil v zdraví o 3,47 rokov viac. Podľa štúdie publikovanej v júli 2025 v časopise The Lancet⁶⁹, ktorá merala neefektívnosť výdavkov na zdravotníctvo v 201 krajinách sveta za obdobie rokov 1995 až 2022, patrí Slovensko medzi krajiny EÚ s najvyššou mierou neefektívnosti (graf 34). Autori štúdie prepočítali, o koľko vyšší by bol ukazovateľ počtu zdravých rokov života⁷⁰, ak by krajina využila daný objem prostriedkov vynaložený v zdravotníctve maximálne efektívne. Znepokojujúce je, že táto hodnota bola v roku 2022 vyššia ako v roku 1995, čo naznačuje zhoršovanie efektívnosti slovenského zdravotníctva. Keďže po roku 2022 slovenské zdravotníctvo nezaznamenalo žiadne zásadné systémové zlepšenia, možno predpokladať, že podobná miera neefektívnosti pretrváva aj v súčasnosti a bude sprevádzať aj vynakladanie verejných zdrojov rozpočtovaných na zdravotníctvo pre budúci rok.

Graf 34: Neefektívnosť zdravotníctva krajiny (v dodatočných rokoch zdravého života)

Zdroj: Dáta zo štúdie *Global, regional, and national health-care inefficiency and associated factors in 201 countries, 1995–2022: a stochastic frontier meta-analysis for the Global Burden of Disease Study 2023*. The Lancet. júl 2025.

Priemerný vek lekárov⁷¹ bol v roku 2024 na úrovni 47 rokov. Databáza Sociálnej poisťovne obsahuje pri každom poistencovi aj údaj o roku narodenia, čo umožňuje analýzu vekovej štruktúry v členení podľa ISCO číselníka⁷². Priemerný vek lekárov znižuje najmä početná skupina lekárov bez špecializácie (ISCO 2211003), u ktorých bol priemerný vek 33 rokov. Na druhej strane, všeobecní lekári pre dospelých, ako aj pre deti a dorast (ISCO 2211001 a 2211002) mali priemerný vek 53 rokov. V podskupine lekárov špecialistov (ISCO 2212) dosahoval v roku 2024 priemerný vek 51 rokov.

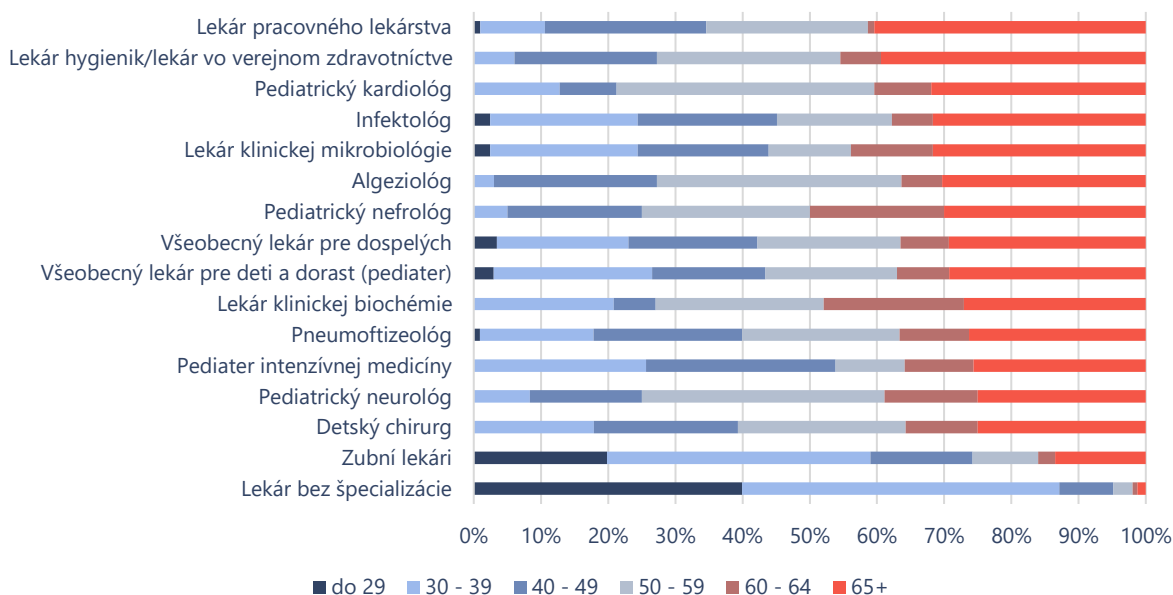
NKÚ SR upozorňuje na vážne riziko zníženia dostupnosti zdravotnej starostlivosti v oblastiach, kde veľkú časť pracovníkov tvoria osoby vo veku 65 a viac. Detailnejší pohľad na dáta ukazuje viacero špecializácií, kde bol značný podiel lekárov vo veku nad touto hranicou. Viac ako štvrtinu tvoria lekári starší ako 65 rokov – napríklad medzi všeobecnými lekármi a medzi vekovou štruktúrou ohrozenými profesiami sa nachádza viacero pediatrických špecializácií (pediatrický kardiológ, pediatrický infektológ, všeobecný pediater, pediater intenzívnej medicíny, pediatrický neurológ, detský chirurg) (graf 35).

⁶⁹ Lastuka A, Breshock MR, Hay SH, et al. Global, regional, and national health-care inefficiency and associated factors in 201 countries, 1995–2022: a stochastic frontier meta-analysis for the Global Burden of Disease Study 2023. The Lancet Global Health. 15 July 2025. [\[online\]](#).

⁷⁰ Health-adjusted life expectancy (HALE).

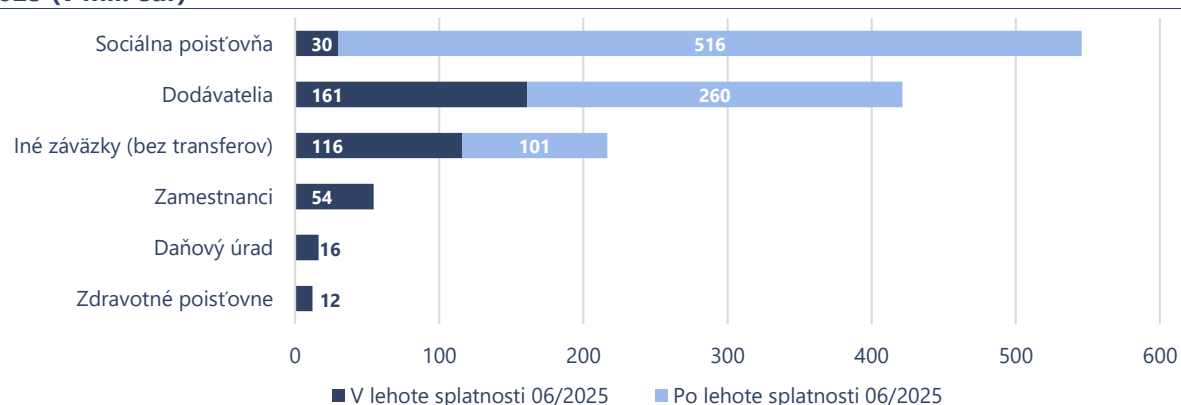
⁷¹ ISCO skupina 221.

⁷² ISCO je medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní (International Standard Classification of Occupations), ktorú zaviedla medzinárodná organizácia práce (ILO). V analýze bola použitá aktuálna verzia klasifikácie SK ISCO-08.

Graf 35: Veková štruktúra vybraných lekárskejších profesií (ISCO klasifikácia) v roku 2024

Zdroj: Sociálna poisťovňa; spracovanie NKÚ SR.

Závazky trinástich najväčších univerzitných (UN) a fakultných nemocníc (FN) prekročili v prvom polroku 2025 na úrovni istiny bez transferov úroveň 1,27 mld. eur. Nárast záväzkov predpokladalo MF SR v roku 2025 na maximálnej úrovni 100 mil. eur vo všetkých verejných zdravotníckych zariadeniach (ZZ). Tento nárast prekročilo 13 ZZ za menej ako pol roka. Ku koncu júna 2025 bolo takmer 70 % záväzkov po lehote splatnosti a najväčší dlh, viac ako pol miliardy eur eviduje SP (graf 36). Tento dlh tvorí 43 % na celkových záväzkoch vybraných ZZ, pričom v SP je 94,5 % záväzkov po lehote splatnosti, čo preukazuje dlhodobé neplatenie odvodov ZZ za svojich zamestnancov.

Graf 36: Závazky 13 univerzitných a fakultných nemocníc na úrovni istiny bez transferov k 30. 6. 2025 (v mil. eur)

Zdroj: MZ SR, MO SR; spracovanie NKÚ SR.

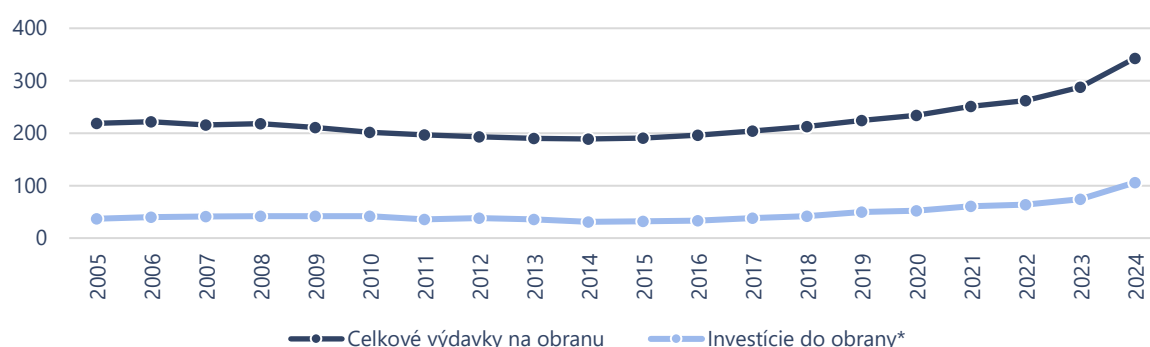
Závazky UN a FN voči dodávateľom dosiahli 421 mil. eur, z čoho 260 mil. eur (61,7 %) sú záväzky po lehote splatnosti. Voči Národnej transfúzne službe SR (NTS SR) majú UN a FN záväzky vo výške 22,8 mil. eur z dôvodu neplatenia za krv a krvné produkty. NTS SR tak musí naďalej pomáhať štát, aby vyviazla z druhotnej platobnej neschopnosti. V roku 2024 prebehlo oddĺženie v prospech NTS SR vo výške 7,32 mil. eur, ktoré dlžila SP za predchádzajúce obdobia. Ku koncu júna boli záväzky NTS SR na úrovni 45,4 mil. eur pričom pohľadávky predstavujú 34,1 mil. eur. Splatenie pohľadávok by tak NTS SR nestačilo na vyrovnanie všetkých záväzkov a bez pomoci štátu by skončila v platobnej neschopnosti.

NKÚ SR zdôrazňuje potrebu včasného uhrádzania záväzkov v rezorte zdravotníctva, a to nielen voči dodávateľom, ale aj voči ostatným verejným inštitúciám, keďže cyklické oddľžovanie je len krátkodobým riešením.

6.3 Obrana

V posledných rokoch rastie v EÚ priorita posilňovania vojenských kapacít v kontexte zhoršujúceho sa bezpečnostného prostredia a záväzku posilniť obranné a odstrašovací schopnosti členských štátov. V roku 2024 vynaložili krajiny EÚ na obranu spolu 343 mld. eur (1,9 % HDP, graf 37), pričom prognózy pre rok 2025 očakávajú prekročenie 2 % HDP na úroveň 392 mld. eur. SR zaznamenala od roku 2014 zdvojnásobenie týchto výdavkov, keď v roku 2014 dala na obranu 0,98 % a v tomto roku očakáva 2,03 % HDP. Pre rok 2026 sú výdavky SR na obranu rozpočtované vo výške 2 % HDP.

Graf 37: Vývoj výdavkov na obranu v krajinách EÚ (v mld. eur)

Zdroj: European Defence Agency; spracovanie NKÚ SR.

*výdavky na obstarávanie obranného vybavenia vrátane výdavkov na výskum a vývoj

V roku 2024 dosiahli v EÚ investície do obrany 106 mld. eur, čo je 31 % celkových výdavkov krajín EÚ na obranu (graf 37). V roku 2025 sa očakáva ďalší rast k hranici 130 mld. eur. Členské štáty sú výrazne nad dohodnutou kolektívnou referenčnou hodnotou 20 %. Kľúčovým motorom bol nákup obranného vybavenia, ktorý vzrástol na 88 mld. eur (medziročne o 39 %). Tento trend bude pokračovať v dôsledku nových rozpočtových navýšení a významných kontraktov uzatvorených v roku 2024. Celkové výdavky na výskum a vývoj v oblasti obrany dosiahli v roku 2024 výšku 13 mld. eur a v roku 2025 sa očakáva ich zvýšenie na 17 mld. eur. Európska obranná agentúra upozorňuje, že hoci je rast investícií výrazný, podiel spolupráce medzi členskými štátmi zostáva relatívne nízky. To predstavuje strategickú príležitosť efektívnejšie využívať spoločné mechanizmy financovania EÚ, podporovať interoperabilitu zbraňových systémov a zvyšovať návratnosť vynaložených prostriedkov.

Európska rada na svojom mimoriadnom zasadnutí 6. marca 2025 rokovala o európskej obrane a prijala závery, ktoré majú za cieľ posilniť obranné kapacity EÚ. Na základe týchto záverov bola koncom marca vypracovaná „Spoločná biela kniha pre európsku obrannú pripravenosť do roku 2030“.⁷³ Biela kniha uvádza strategický kontext v oblasti európskej bezpečnosti, definuje strategický cieľ a predstavuje konkrétny plán na dosiahnutie tohto cieľa. Zameriava sa tiež na podporu Ukrajiny, kritické kapacitné nedostatky a vytvorenie konkurencieschopnej a inovatívnej obrannej základne EÚ.

Strategickým cieľom je dosiahnuť plnú európsku obrannú pripravenosť do roku 2030. Cieľ má byť dosiahnutý prostredníctvom masívnych investícií, rozvoja obranného priemyslu a intenzívnejšej spolupráce členských štátov. Hlavným prostriedkom pre zvýšenie investícií je plán ReArm Europe, ktorý

⁷³ EK – Biela kniha 2030. [online].

stavia na piatich pilieroch pre urýchlené a výrazné zvýšenie európskych výdavkov na obranu: nové pôžičky pre masívne navýšenie obranných investícií, aktivácia národnej únikovej doložky z Paktu stability a rastu, väčšia flexibilita existujúcich nástrojov EÚ s cieľom zvýšiť investície do obrany, príspevky Európskej investičnej banky, mobilizácia súkromného kapitálu.

Vďaka plánu ReArm Europe možno očakávať ďalší významný nárast výdavkov na obranu v nasledujúcich štyroch rokoch. EK v apríli 2025 navrhla zaviesť štvrté odvetvie v rámci platformy STEP⁷⁴ – obranu – a rozšíriť finančné stimuly dostupné v rámci platformy STEP pre politiku súdržnosti. Tieto novinky boli zavedené v návrhu nariadenia, pokiaľ ide o stimulovanie investícií do obrany v rozpočte EÚ⁷⁵ a v návrhu nariadenia v rámci strednodobého preskúmania politiky súdržnosti⁷⁶.

Na samite NATO v dňoch 24. a 25. júna 2025 v Haagu bolo deklarované, že členské krajiny NATO do roku 2035 zvýšia svoje výdavky na obranu na 5 % svojho HDP⁷⁷. Slovenský prezident podporil odloženie nového cieľa výdavkov NATO na obranu vo výške 5 % HDP do roku 2035.

Na európskej úrovni zohráva významnú úlohu pri zvyšovaní transparentnosti a znižovaní rizík pri využívaní verejných zdrojov aj Medzinárodná rada audítorov NATO (IBAN), ktorá vykonáva nezávislé audity v oblasti obranných investícií a výdavkov (box 5). Bola založená v roku 1953, štyri roky po podpísaní zakladajúcej zmluvy NATO a jej hlavným mandátom je poskytnúť Severoatlantickej rade (NAC) a vládam členských krajín NATO uistenie, že spoločné fondy boli riadne použité na vyrovnanie schválených výdavkov. Práca IBAN sa riadi tromi základnými hodnotami: nezávislosťou, integritou a profesionalitou.

Box 5: Výročná správa IBAN za rok 2024

Výročná správa IBAN za rok 2024 konštatuje, že IBAN v sledovanom období zabezpečovala nezávislé finančné a výkonnostné audity subjektov NATO a Programu bezpečnostných investícií NATO (NSIP), pričom audity pokryli viac ako 9 mld. eur. V roku 2024 sa uskutočnilo 23 zasadnutí IBAN, v rámci ktorých bolo vykonaných 27 auditov (24 v rámci NATO, 3 mimo NATO) a vydaných 54 stanovísk (27 finančných, 27 k súladu).

NKÚ SR oceňuje pokračujúci trend zvyšovania kvality finančných výkazov, avšak konštatuje pretrvávajúci vysoký počet nevyriešených odporúčaní, čo poukazuje na potrebu efektívnejšieho mechanizmu ich implementácie. V oblasti výkonnostných auditov bol realizovaný jeden rozsiahly audit týkajúci sa vojenských cvičení NATO (utajená správa).

V rámci NSIP bolo vydaných 60 správ o výdavkoch, ktoré monitorovali 283 mil. eur (3 % výdavkov NSIP). **NKÚ SR upozorňuje, že až 50 % stanovísk bolo modifikovaných, najmä z dôvodu výdavkov mimo schválenej oblasti, nedostatočnej dokumentácie, prekročenia nákladov a nedodržania postupov verejného obstarávania.**

Rozpočet IBAN na rok 2024 predstavoval 5,22 mil. eur, pričom 29 % pracovných miest zostalo neobsadených, čo môže negatívne ovplyvniť kapacity IBAN pri plnení jej úloh. Z celkového počtu 4 032 osobodní bolo 87 % využitých na audity (59 % finančné, 32 % výkonnostné, 9 % NSIP), pričom podiel výkonnostných auditov prekročil plánovaný cieľ (32 % vs 25 %).

Pozitívne možno hodnotiť spoluprácu IBAN s národnými kontrolnými inštitúciami a medzinárodnými partnermi, ako aj podpis memoránd o spolupráci s ČR, Severným Macedónskom a Rumunskom. Len 68 % stanovísk však

⁷⁴ Strategic Technologies for Europe Platform - European Union (STEP)

⁷⁵ EUR-Lex - 52025PC0188 - EN - EUR-Lex

⁷⁶ Inforegio – Modernizovaná politika súdržnosti: Preskúmanie v polovici trvania

⁷⁷ 3,5 % HDP na financovanie základných obranných potrieb a plnenie cieľov spôsobilostí NATO a 1,5 % HDP na ďalšie výdavky spojené s obranou, napríklad na ochranu kritickej infraštruktúry, obranu sietí a posilnenie obrannej priemyselnej základne.

bolo vydaných v stanovenom termíne (cieľ bol 100 %), čo poukazuje na potrebu zlepšenia v oblasti včasnosti výstupov.

Dôležitými míľnikmi boli včasné vydanie Výročnej správy za rok 2024 ako aj schválenie nových strategických priorít na obdobie 2025 – 2029, ktoré smerujú k posilneniu kapacít, zlepšeniu spolupráce a zvýšeniu viditeľnosti IBAN.

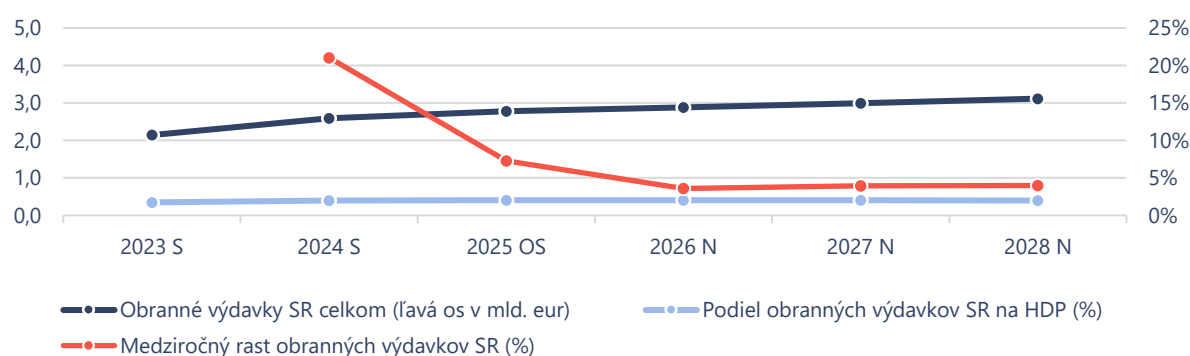
Celkovo možno konštatovať, že IBAN v roku 2024 významne prispela k transparentnosti a zodpovednosti v rámci NATO, avšak naďalej čelí výzvam v oblasti včasnosti výstupov, implementácie odporúčaní a zabezpečenia dostatočných ľudských zdrojov.

6.3.1 Vývoj rozpočtu a najväčšie investície

NKÚ SR konštatuje, že štruktúra plánovaných výdavkov kapitoly MO SR je v súlade s odporúčaniami NATO, ktoré stanovujú, že podiel personálnych výdavkov by nemal presiahnuť 50 % celkových obranných výdavkov a na modernizačné projekty by malo smerovať minimálne 20 % rozpočtu. V návrhu rozpočtu na rok 2026 tvoria bežné výdavky kapitoly MO SR 63 % celkových výdavkov, pričom 43 % z tejto sumy je určených na osobné výdavky vojakov a zamestnancov. Kapitálové výdavky predstavujú 37 % rozpočtu rezortu.

NKÚ SR upozorňuje, že plánované tempo rastu obranných výdavkov SR pre roky 2026 až 2028 (3,6 – 4 % HDP) významne prevyšuje prognózovaný rast HDP (1,3 – 1,8 %). To v čase konsolidácie rozpočtu zvyšuje dôraz na preukázateľnú efektívnosť obstarávaní a nadväznosť investícií na dlhodobé strategické dokumenty SR.⁷⁸ **Bezprecedentný rast celkových obranných výdavkov v roku 2024 vo výške 21,04 % sa v roku 2025 znížil na 7,29 %. Celkové obranné výdavky sa pre rok 2026 zvyšujú o 99,9 mil. eur na sumu 2,88 mld. eur (graf 38).**

Graf 38: Vývoj výdavkov na obranu v SR (v mld. eur)

Zdroj: Návrh RVS na roky 2026 – 2028; spracovanie NKÚ SR.

Trend neefektívneho plánovacieho procesu v rámci rezortu pokračoval aj v roku 2025, nakoľko väčšina (82,5 %) realizovaných investícií nebola rozpočtovaná a ich rozpočet bol upravovaný v priebehu roka. Len 9 % zrealizovaných investícií bolo riadne rozpočtovaných. Parlamentom schválený rozpočet investícií MO SR na rok 2025 bol vo výške 1,02 mld. eur. 67,3 % investičných výdavkov sa plánovalo do rozvoja výzbroje techniky a materiálu (tabuľka 14).

⁷⁸ NKÚ SR upozorňuje, že v zmysle navrhovaného uznesenia vlády SR je potrebné aktualizovať a zverejniť prioritizované investičné plány projektov investičného charakteru a koncesii najmenej do roku 2031, v súlade s Metodikou prípravy a hodnotenia investičných projektov schválenou uznesením vlády SR č. 181/2022, so zohľadnením možností a zdrojov financovania.

Tabuľka 14: Najväčšie plánované a realizované investície rezortu obrany v roku 2025

Rozpočtované investície v roku 2025 (70,1 % schváleného rozpočtu, investície nad 10 mil. eur.)	Schválený rozpočet 2025	Skutočnosť október 2025
Tanková technika	161 098 229	0
BOV 8x8	156 574 000	0
Špeciálne stroje prístroje a zariadenia	91 377 671	0
Viacúčelové taktické lietadlá	75 000 000	29 452 573
Pásové bojové vozidlá	42 976 313	0
Ľahké VTV 4x4 (JLTV)	37 500 000	347 742
Ručné zbrane	33 074 458	69 752
Sliač - rekonštrukcia rolovacích dráh a vybudovanie nových rolovacích dráh	30 981 910	3 676 643
Modernizácia tanku Leopard 2A4	25 000 000	0
Viacúčelové vrtuľníky pre špeciálne úlohy	19 320 000	26 985
Spojovacie prostriedky a ochrana informácií	15 000 000	508 228
Taktický navigačný systém TACAN	14 000 000	0
BSVR - Brigádny systém velenia a riadenia	11 000 000	0
SPOLU	712 902 581	34 081 923
Realizované investície v roku 2025 (25,8 % schváleného rozpočtu, investície nad 5 mil. eur.)	Schválený rozpočet 2025	Skutočnosť október 2025
Špeciálna bezpečnostná podpora - infra 4	0	88 034 728
Viacúčelové vrtuľníky UH-60L	0	68 821 642
Viacúčelové taktické lietadlá	75 000 000	29 452 573
Rádiolokátor 3D - stredný dosah	9 754 000	13 256 040
Malé vojenské dopravné lietadlo	0	11 776 296
BARMO	0	10 000 000
Odmínovacie zariadenie	1 700 000	8 534 267
Špeciálna bezpečnostná podpora - infra 4	0	8 419 909
Viacúčelové taktické vozidlo BOV 4x4	0	6 936 989
Celková modernizácia NKIS	5 000 000	6 407 083
UVN RK	0	6 000 000
UVN RK pre FNsP PO	0	5 000 000
SPOLU	91 454 000	262 639 525

Zdroj: RIS.

Pre rok 2025 bol rozpočet kapitálových výdavkov MO SR upravený na 0,99 mld. eur, pričom sa z toho zatiaľ vyčerpalo 31,2 % (30,4 % schváleného rozpočtu). Najväčšie finančné prostriedky boli použité na špeciálnu bezpečnostnú podporu - infra 4 (88,0 mil. eur), viacúčelové vrtuľníky UH-60L (68,8 mil. eur) a viacúčelové taktické lietadlá (29,4 mil. eur).

Medzi najvýznamnejšie projekty financované z kapitálových výdavkov na rok 2026 patria rozvoj a modernizácia Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove (250 mil. eur), ako aj akvizície protiletadlových raketových kompletov stredného dosahu, bojových obrnených vozidiel 8x8, pásových bojových vozidiel a 3D rádiolokátorov stredného dosahu. **NKÚ SR odporúča priebežne vyhodnocovať efektívnosť vynakladaných prostriedkov a zabezpečiť, aby investície do modernizácie ozbrojených síl merateľným spôsobom prispievali k dlhodobej obranyschopnosti a plneniu medzinárodných záväzkov.**

6.3.2 Riziká neplnenia cieľov vlády

Cielenie výdavkov na obranu na úrovni 2 % HDP síce deklaruje plnenie záväzkov voči NATO⁷⁹, avšak bez ich ďalšieho rastu môže dôjsť k nedostatočnému financovaniu modernizačných a investičných potrieb OS SR. V prípade spomalenia rastu HDP alebo zvýšenej inflácie hrozí reálny pokles objemu disponibilných prostriedkov, čo môže obmedziť schopnosť realizovať schválené strategické priority štátu a plniť záväzky voči medzinárodným partnerom. Nedostatočná implementácia opatrení proti hybridným hrozbám (kybernetické útoky, šírenie dezinformácií či vplyvové operácie) či slabá kontrola masovej migrácie a polovojenských skupín môže viesť k ohrozeniu vnútorného poriadku. Neefektívny krízový manažment a civilná ochrana môžu mať za následok nepripravenosť na mimoriadne udalosti, čo by mohlo ohroziť bezpečnosť a dôveru občanov v štátne inštitúcie.

NKÚ SR odporúča vláde SR a MF SR pri posudzovaní návrhu RVS na rok 2026 dôsledne zohľadniť tieto riziká. Je nevyhnutné zabezpečiť nielen formálne plnenie percentuálnych záväzkov, ale predovšetkým reálne zabezpečenie finančných zdrojov na modernizáciu, zvýšenie odolnosti, medzinárodnú spoluprácu a efektívny krízový manažment. Bez systematického riešenia týchto rizík môže dôjsť k vážnemu ohrozeniu obranyschopnosti a bezpečnosti SR.

6.4 Životné prostredie

Výdavky v oblasti životného prostredia by mali v roku 2026 dosiahnuť 1,66 mld. eur, čo predstavuje nárast oproti schválenému rozpočtu na rok 2025 o 29,9 % (382 mil. eur). Z toho 517 mil. eur je určených pre kapitolu MŽP SR, čo je medziročne viac o 31 % (122 mil. eur). Rezort životného prostredia pôvodne požadoval vyšší objem rozpočtových prostriedkov na rok 2026, avšak v rámci fiškálnej konsolidácie MF SR pristúpilo k ich zníženiu o 10,5 mil. eur.

Zvýšenie výdavkov rezortu na rok 2026 je výrazne ovplyvnené rastom výdavkov z fondov EÚ. V porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2025 sú prostriedky EÚ vyššie o 116 mil. eur (67,2 %), pričom spolufinancovanie projektov EÚ rastie o 19 mil. eur (63,5 %). Naopak, zníženie výdavkov POO o 28,3 % súvisí s jeho postupným ukončovaním (10 mil. eur).

Významnú časť výdavkov (627 mil. eur) predstavujú prostriedky Modernizačného fondu určené na financovanie investícií v rámci viacerých schém štátnej pomoci. V pôsobnosti kapitoly MŽP SR je rozpočtovaných 105,7 mil. eur, najmä na zvyšovanie energetickej efektívnosti, znižovanie emisií v priemysle a obnovu domov nízkopríjmových skupín v SR.

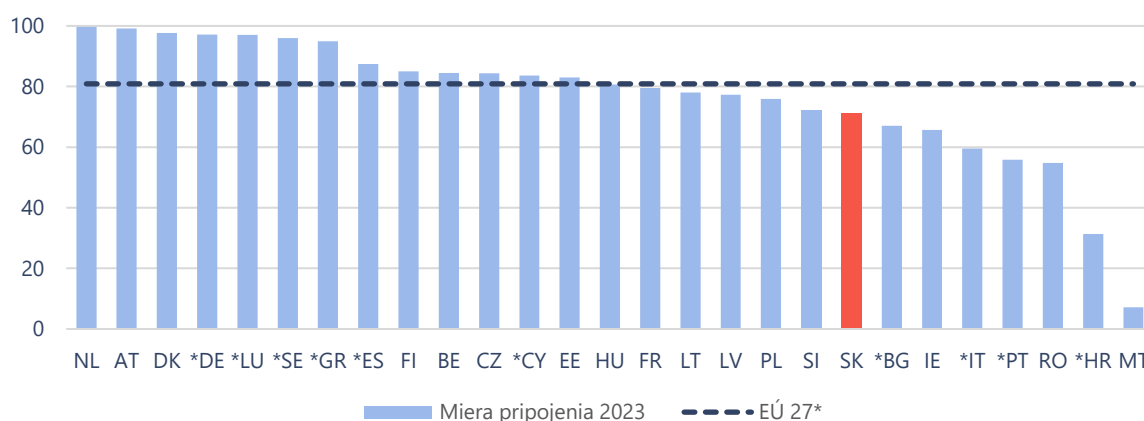
Celkové výdavky Environmentálneho fondu (EF) na rok 2026 sú rozpočtované vo výške 807 mil. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 267 mil. eur (49,4 %). Z toho približne 510 mil. eur je určených na projekty modernizácie energetických systémov, podporu výroby energie z obnoviteľných zdrojov a ďalšie environmentálne investície. Prerozdelenie prostriedkov z výnosov z dražieb emisných kvót vo výške 162 mil. eur bude smerovať na projekty zamerané na úspory emisií skleníkových plynov, zvyšovanie energetickej účinnosti a zachytávanie uhlíka. EF má byť kľúčovým nástrojom politiky štátu, avšak doposiaľ sa finančné prostriedky z predaja emisných kvót čerpali pomaly. Fond preto dlhodobo hospodári s prebytkom, ktorý predstavuje zostatky z predchádzajúcich rokov. O ich ďalšom použití môže rozhodnúť iba vláda SR po súhlase MF SR, v súlade so zákonom o EF.

⁷⁹ Deklaráciou z Walesu, prijatou na samite NATO vo Walese v septembri 2014, sa lídri členských štátov zaviazali postupne zvýšiť obranné výdavky tak, aby do roku 2024 dosiahli aspoň 2 % HDP.

NKÚ SR upozorňuje, že financovanie v oblasti vodného hospodárstva a protipovodňovej ochrany zostáva nedostatočné. Výdavky do tejto oblasti síce medziročne rastú o 23 % (80 mil. eur) a majú dosiahnuť 431 mil. eur, no stále nepokrývajú potreby sektora. Slovenský vodohospodársky podnik (SVP, š. p.) požadoval na neregulované platby (správa a údržba vodných tokov, protipovodňová ochrana) viac než trojnásobok pridelených prostriedkov (46 mil. eur oproti prideleným 16,5 mil. eur). Takéto nastavenie neumožňuje riadne zabezpečenie údržby, obnovy ani havarijné zásahy na vodných stavbách, čo môže ohroziť plnenie povinností štátu v oblasti protipovodňovej ochrany.

Slovensko zároveň čelí rastúcim rizikám spojeným s povodňami, zhoršovaním kvality vôd a nedostatočnými investíciami do vodohospodárskej infraštruktúry, čo má priamy vplyv na plnenie environmentálnych cieľov. Kvalita povrchových vôd sa zhoršuje – podiel útvarov povrchových vôd s dobrým chemickým stavom klesol z 98 % na 71 % a podiel vôd v dobrom ekologickom stave sa znížil z 56 % v roku 2015 na 41 % v roku 2021.⁸⁰ Tieto negatívne trendy sú dôsledkom poľnohospodárskej eutrofizácie, hydromorfologických zásahov a nedostatočného čistenia odpadových vôd (graf 39). Slovensko dlhodobo nedosahuje plnenie požiadavky smernice o čistení komunálnych odpadových vôd, čo viedlo k právnym konaniam zo strany EK. Revidovaná smernica z roku 2024 navyše prináša nové finančné záväzky v podobe dodatočného čistenia mikropolutantov, ktoré budú vyžadovať zvýšené rozpočtové výdavky do roku 2027.

Graf 39: Miera pripojenia obyvateľov na kanalizáciu v krajinách EÚ v roku 2023 (v %)

Zdroj: Eurostat. * Posledné dostupné údaje.

Ročné investície do vodného hospodárstva dosahujú 282 mil. eur, čo poukazuje na pretrvávajúce nedostatočné financovanie. Zdroje financovania⁸¹ sú prevažne vnútroštátne (59 %), pričom fondy EÚ pokrývajú 38,1 % a POO 2,8 %. Nízke využívanie európskych fondov spolu s investičnou medzerou zvyšuje rozpočtové riziká a brzdí dosiahnutie cieľov v oblasti vodného hospodárstva.

Výdavky na ochranu ovzdušia sú rozpočtované medziročne vyššie o 9 mil. eur, na celkovú sumu 21 mil. eur. SR dosiahla pokrok v znižovaní znečistenia ovzdušia, avšak v niektorých regiónoch kvalita vzduchu naďalej predstavuje problém. V roku 2023 bola v jednej zo zón kvality ovzdušia zaznamenaná prekročená limitná hodnota pre častice PM₁₀, koncentrácie ozónu neboli splnené v dvoch zónach a benzo(a)pyrénu v šiestich zónach.⁸² Priemysel zostáva významným zdrojom emisií do ovzdušia aj vody. Slovensko patrí medzi krajiny EÚ s najvyššou intenzitou priemyselných emisií – je siedme pri emisiách

⁸⁰ Správa o krajine na rok 2025 – Slovensko. EK, jún 2025. [\[online\]](#).

⁸¹ Úroveň investícií do hospodárenia s vodami sa odhaduje na základe sledovania finančných prostriedkov EÚ, projektov EIB a vnútroštátnych výdavkov (účty výdavkov na ochranu životného prostredia, Eurostat).

⁸² Centrálny archív údajov EIONET, EEA. [\[online\]](#).

do ovzdušia a štvrté pri emisiách ťažkých kovov do vody. Náklady spôsobené znečistením ovzdušia výrazne prevyšujú investície do jeho znižovania. Znečistenie jemnými prachovými časticami, oxidom dusičitým a ozónom spôsobuje na Slovensku ročne približne 4 600 predčasných úmrtí. Celkové hospodárske škody z priemyselných emisií sa odhadujú na 9,3 mld. eur⁸³, zatiaľ čo na účinné riadenie a prevenciu znečisťovania by bolo potrebných približne 289 mil. eur ročne (0,26 % HDP⁸⁴).

V oblasti odpadového hospodárstva sa v roku 2026 rozpočtujú výdavky z prostriedkov EÚ a spolufinancovania v objeme 52,8 mil. eur, čo predstavuje oproti schválenému rozpočtu na rok 2025 nárast o 88 % (25 mil. eur). Slovensko dosiahlo výrazne zlepšenie, najmä v recyklácii komunálneho a priemyselného odpadu. Dosahuje aj nadpriemerné výsledky v niektorých segmentoch, ako sú plasty, elektroodpad, stavebný odpad, čo potvrdzuje rastúcu efektivnosť zberu a triedenia. Napriek tomu zostáva kritická medzera medzi legislatívnymi cieľmi a praxou, pričom riziko nesplnenia cieľov EÚ je reálne. Najväčší problém predstavuje pokračujúce skládkovanie bez predúpravy a nízka investičná úroveň do obehovej transformácie. Odhaduje sa, že minimálne 189 mil. eur ročne⁸⁵ chýba na úplnú transformáciu na obehové hospodárstvo. Bez výrazného posilnenia financovania, regulačných opatrení a implementácie nových technológií Slovensko nesplní ciele do roku 2035 a stratí príležitosť ekonomicky zhodnotiť odpad ako zdroj surovín.

V oblasti ochrany prírody a biodiverzity sú výdavky na rok 2026 rozpočtované na úrovni 139 mil. eur, čo predstavuje nárast o 77 mil. eur oproti schválenému rozpočtu na rok 2025. Zdvojnásobenie výdavkov naznačuje snahu riešiť kritické podfinancovanie z minulého roku. Rozpočet posilňuje kapitálové výdavky na sanácie a rekultivácie starých skládok odpadov (52 mil. eur), najmä na uzatvorenie skládky Vlčie Hory (25 mil. eur), ako aj na lokalite Chemko, a. s., Strážske a ďalších.

Slovensko má pomerne rozsiahly systém chránených území, avšak kvalita ich ochrany nie je dostatočne efektívna – chýbajú konkrétne opatrenia a aktívny manažment. Doposiaľ absentujú významné strategické dokumenty (napr. schválená národná stratégia a akčný plán pre biodiverzitu do roku 2030) a adekvátne financovanie, čo brzdí implementáciu cieľov EÚ a OSN. Zníženie finančnej podpory pre ochranu prírody je v priamom rozpore s cieľmi obnovy ekosystémov a môže negatívne ovplyvniť biodiverzitu aj dlhodobý ekonomický rozvoj, napríklad v oblasti turizmu či ekosystémových služieb.

Celkovo možno návrh rozpočtu pre oblasť životného prostredia na rok 2026 hodnotiť ako rozpočtovo poddimenzovaný. Rozdelenie finančných prostriedkov medzi jednotlivé strategické oblasti nie je vyvážené, pričom existujú výrazné disproporcie medzi oblasťami, ktoré sú predmetom legislatívnych povinností SR (voda, príroda, klíma) a oblasťami, ktoré sú v centre pozornosti vďaka fondovým zdrojom (energia, odpady). Návrh reflektuje environmentálne priority EÚ, avšak opätovne preukazuje vysokú závislosť od európskych fondov (takmer 60 % výdavkov rezortu). **NKÚ SR preto odporúča prehodnotiť rozpočtové priority a posilniť stabilné domáce financovanie environmentálnych politík, ktoré nie sú plne kryté z európskych zdrojov.**

⁸³ Hodnota za rok 2017, EEA, 2024, The costs to health and the environment from industrial air pollution in Europe – 2024 update. [\[online\]](#).

⁸⁴ Environmental investment needs & gaps assessment programme. EK, aktualizácia na rok 2025. Vyjadrené v cenách z roku 2022.

⁸⁵ Správa o krajine na rok 2025 – Slovensko. EK, jún 2025. [\[online\]](#).

7 Príloha

Tabuľka 15: Vývoj zamestnanosti v kapitolách štátneho rozpočtu za aparáty ústredných orgánov

Kapitola	Limit 2025	Upravený limit 2025	Skutočnosť 30.6.2025	Limit 2026	2026 - 2025
KNR SR	545	545	540	545	0
Kancelária prezidenta SR	101	101	92	101	0
ÚV SR	763	830	639	792	-38
MIRRI SR	1 168	1 200	991	1 219	19
Kanc. Ústavného súdu SR	122	122	119	122	0
Kanc. Najvyššieho súdu SR	218	221	202	223	2
GP	314	306	273	298	-8
NKÚ SR	288	319	297	319	0
MZVaEZ SR	1 127	1 123	1 104	1 124	1
MO SR	549	556	485	556	0
MV SR	1 301	1 434	1 272	1 334	-100
MS SR	364	364	384	364	0
MF SR	861	861	776	903	42
MŽP SR	661	661	505	628	-33
MŠVVM SR	739	788	713	792	4
MZ SR	479	500	465	493	-7
MPSVR SR	919	931	1 093	936	5
MK SR	211	207	192	207	0
MH SR	515	548	488	503	-45
MPRV SR	449	454	396	446	-8
MD SR	648	646	557	647	1
ÚGKaK SR	73	73	69	73	0
ŠÚ SR	702	702	664	702	0
ÚVO	378	387	260	376	-11
ÚPRSO	119	121	105	121	0
ÚJD SR	121	134	125	134	0
ÚPV SR	115	115	111	115	0
ÚNMaS SR	86	86	85	86	0
PMÚ SR	80	80	74	80	0
NBÚ	259	259	221	259	0
SŠHR SR	91	91	83	91	0
Kancelária Najvyššieho správneho súdu SR	99	103	91	109	6
Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR	631	602	364	640	38
Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR	207	207	161	207	0
Úrad podpredsedu vlády SR pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku	311	307	237	308	1
SPOLU	15 614	15 984	14 233	15 853	-131

Zdro: MF SR.

Tabuľka 16: Limit verejných výdavkov subjektov verejnej správy a ďalších súčastí RVS na rok 2026

Subjekt verejnej správy	LVV (v eurách)	Podiel na LVV (v %)
Celkový limit verejných výdavkov	62 042 080 298	-
Štátny rozpočet	22 527 117 094	36,309%
Sociálna poisťovňa	15 005 713 700	24,186%
Samospráva	9 882 090 272	15,928%
Verejné zdravotné poistenie	5 780 950 454	9,318%
Zdravotnícke zariadenia	4 412 944 862	7,113%
Verejné vysoké školy	1 254 015 597	2,021%
Železnice Slovenskej republiky	719 312 062	1,159%
Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	628 595 239	1,013%
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	454 302 420	0,732%
Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a.s.	294 350 358	0,474%
Verejné výskumné inštitúcie	190 310 178	0,307%
Slovenská televízia a rozhlas	178 328 714	0,287%
Valaliky Industrial Park, s r.o.	158 451 845	0,255%
Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.	141 499 463	0,228%
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov	62 392 892	0,101%
Environmentálny fond	54 089 767	0,087%
Eximbanka	45 611 000	0,074%
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	34 739 170	0,056%
Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.	29 747 246	0,048%
Slovak Investment Holding, a. s.	25 788 845	0,042%
Slovenský pozemkový fond	21 250 263	0,034%
Fond na podporu umenia	20 586 800	0,033%
MH Invest, s.r.o.	19 558 657	0,032%
Audiovizuálny fond	17 331 400	0,028%
Fond na podporu športu	16 052 130	0,026%
Slovenská konsolidačná, a. s.	13 322 575	0,021%
Fond na podporu cestovného ruchu	10 500 000	0,017%
Štátny fond rozvoja bývania	9 880 000	0,016%
Fond na podporu kultúry národnostných menšín	8 037 000	0,013%
Tlačová agentúra SR	7 035 428	0,011%
MH Manažment, a. s.	4 379 100	0,007%
Rada pre rozpočtovú zodpovednosť	4 328 644	0,007%
Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve	2 684 690	0,004%
MH Invest II, s. r. o.	2 070 615	0,003%
Národný jadrový fond	1 716 100	0,003%
Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	1 684 000	0,003%
Fond na podporu vzdelávania	1 311 718	0,002%
Rezerva na nepredvídateľné udalosti	0	0,000%

Zdroj: MF SR.

Tabuľka 17: Limit verejných výdavkov kapitol ŠR na rok 2026

Subjekt verejnej správy	LVV (v eurách)	Podiel (v %)
Štátny rozpočet	22 527 117 094	
Cyklické výdavky	-27 259 350	
Imputy Štátneho rozpočtu	2 051 196 560	
LVV ŠR bez cyklických a imputov	20 503 179 884	
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	3 768 143 942	18,378%
Ministerstvo obrany SR	3 071 110 956	14,979%
Ministerstvo zdravotníctva SR	2 979 167 185	14,530%
Ministerstvo vnútra SR	2 455 919 049	11,978%
Všeobecná pokladničná správa	2 371 210 886	11,565%
Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR	1 140 791 383	5,564%
Ministerstvo spravodlivosti SR	832 515 579	4,060%
Ministerstvo dopravy SR	714 653 013	3,486%
Ministerstvo financií SR	708 594 057	3,456%
Ministerstvo kultúry SR	301 614 320	1,471%
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	289 554 644	1,412%
Ministerstvo životného prostredia SR	282 202 310	1,376%
Ministerstvo hospodárstva SR	264 743 647	1,291%
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	177 378 983	0,865%
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	176 495 697	0,861%
Úrad podpredsedu vlády SR pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku	171 399 326	0,836%
Generálna prokuratúra SR	159 928 879	0,780%
Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR	148 283 276	0,723%
Slovenská informačná služba	101 581 844	0,495%
Úrad vlády SR	55 644 645	0,271%
Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR	55 090 874	0,269%
Kancelária Národnej rady SR	47 718 914	0,233%
Štatistický úrad SR	38 444 576	0,188%
Národný bezpečnostný úrad	22 977 446	0,112%
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	20 766 730	0,101%
Kancelária Najvyššieho súdu SR	20 353 741	0,099%
Úrad pre verejné obstarávanie	16 035 003	0,078%
Najvyšší kontrolný úrad SR	15 519 343	0,076%
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	12 758 777	0,062%
Správa štátnych hmotných rezerv SR	12 010 475	0,059%
Slovenská akadémia vied	11 201 387	0,055%
Kancelária prezidenta SR	10 693 315	0,052%
Úrad jadrového dozoru SR	10 504 437	0,051%
Kancelária Ústavného súdu SR	9 469 672	0,046%
Kancelária Najvyššieho správneho súdu SR	8 756 213	0,043%
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	6 421 136	0,031%
Úrad priemyselného vlastníctva SR	5 799 055	0,028%
Protimonopolný úrad SR	4 453 908	0,022%
Kancelária Súdnej rady SR	3 271 261	0,016%

Zdroj: MF SR.

Tabuľka 18: Zoznam strategických investícií

Projekt
1. Diaľnica D1 Turany – Hubová*
2. Diaľnica D1 Bidovce – štátna hranica Slovenská republika/Ukrajina*
3. Diaľnica D3 v úseku Žilina-Brodno – Kysucké Nové Mesto *
4. Diaľnica D3 v úseku Kysucké Nové Mesto – Oščadnica*
5. Diaľnica D3 v úseku Oščadnica – Čadca-Bukov, 2. profil*
6. Diaľnica D4 v úseku Bratislava-Rača – Bratislava-Záhorská Bystrica*
7. Diaľničný privádzač Lietavská Lúčka – Žilina, I. etapa*
8. Rýchlostná cesta R2 Zvolen západ – Zvolen východ*
9. Rýchlostná cesta R2 Zacharovce – Bátka*
10. Rýchlostná cesta R2 Bátka – Figa*
11. Rýchlostná cesta R2 Šaca – Košické Olšany, I. úsek*
12. Rýchlostná cesta R4 Lipníky – Kapušany*
13. Rýchlostná cesta R4 štátna hranica SR/PR – Lipníky*
14. Zdvojkoľajnenie trate Devínska Nová Ves – štátna hranica SK/AT (Marchegg)*
15. ŽSR, modernizácia železničnej trate Devínska Nová Ves – štátna hranica SR/ČR*
16. ŽSR, modernizácia železničnej trate Devínska Nová Ves – štátna hranica SR/ČR, Malacky (mimo) – Kúty*
17. ŽSR, modernizácia železničnej trate Čadca – Krásno nad Kysucou*
18. Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice v úseku Liptovský Mikuláš – Poprad-Tatry, 5. etapa, traťový úsek Liptovský Hrádok – Paludza*
19. Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek trate Poprad-Tatry – Krompachy, časť A2 Markušovce – Vydriň *
20. Výstavba Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica*
21. Rozvoj a modernizácia FNsP J. A. Reimana Prešov
22. Výstavba Univerzitnej nemocnice sv. Martina
23. Modernizácia Prístavu Bratislava
24. Obmena dopravného letectva Vzdušných síl Ozbrojených síl SR*
25. Nákladný automobil N3G*
26. Doplnenie počtu viacúčelových vrtuľníkov Vzdušných síl Ozbrojených síl Slovenskej republiky na zabezpečenie transportných a bojových spôsobilostí*
27. Modernizácia Terminálu kombinovanej dopravy (TKD) Dobrá
28. Inovácia a modernizácia Vodnej elektrárne Gabčíkovo
29. Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek trate Poprad Tatry (mimo) – Krompachy, časť A.1 Poprad Tatry (mimo) – Vydriň
30. Šurany Industrial Park
31. Transformácia 400/110kV ESt Ladce
32. Národná univerzitná nemocnica generála Milana Rastislava Štefánika*
33. Infraštruktúra protivzdušnej obrany*
34. Vedenie 2 x 400 kV Horná Ždaňa – lokalita Oslany
35. II/502 Pezinok obchvat a II/502 Modra obchvat

Zdroj: Zbierka zákonov.

*štúdiu uskutočniteľnosti nevykoná MF SR